



Bank Polski

Sprawozdanie finansowe
Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego
Spółki Akcyjnej za rok zakończony
dnia 31 grudnia 2011 roku

WYBRANE DANE FINANSOWE DOTYCZĄCE JEDNOSTKOWEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2011	za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2010	za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2011	za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2010
Wynik z tytułu odsetek	7 504 969	6 383 776	1 812 751	1 594 190
Wynik z tytułu prowizji i opłat	2 872 801	2 937 559	693 897	733 583
Wynik z działalności operacyjnej	4 913 931	4 122 917	1 186 911	1 029 597
Zysk brutto	4 913 931	4 122 917	1 186 911	1 029 597
Zysk netto	3 953 622	3 311 209	954 958	826 893
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres (w PLN/EUR)	3,16	2,65	0,76	0,66
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres (w PLN/EUR)	3,16	2,65	0,76	0,66
Dochody całkowite netto	4 075 527	3 397 331	984 403	848 400
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	5 421 496	217 569	1 309 508	54 332
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	(3 650 597)	(1 596 507)	(881 765)	(398 688)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej	1 189 770	960 973	287 377	239 979
Przepływy pieniężne netto	2 960 669	(417 965)	715 120	(104 376)

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	stan na 31.12.2011	stan na 31.12.2010	stan na 31.12.2011	stan na 31.12.2010
Aktywa razem	188 372 690	167 238 919	42 649 133	42 228 851
Kapitał własny ogółem	22 802 375	21 201 848	5 162 646	5 353 596
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000	283 010	315 633
Liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	18,24	16,96	4,13	4,28
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	18,24	16,96	4,13	4,28
Współczynnik wypłacalności	11,93%	11,99%	11,93%	11,99%
Fundusze podstawowe (Tier 1)	16 225 262	15 449 560	3 673 533	3 901 109
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	989 525	967 418	224 037	244 279
Kapitał krótkoterminowy (Tier 3)	133 134	145 928	30 143	36 848

Wybrane pozycje jednostkowego sprawozdania finansowego przeliczono na EUR według następujących kursów:

- pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – kurs liczony, jako średnia kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca roku 2011 i 2010, odpowiednio: 1 EUR = 4,1401 i 1 EUR = 4,0044 PLN,
- pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej – kurs średni NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku: 1 EUR = 4,4168 oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku: 1 EUR = 3,9603 PLN.

Spis treści	Strona
RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	4
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	6
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	7
NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	8

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

za lata zakończone odpowiednio dnia 31 grudnia 2011 roku i dnia 31 grudnia 2010 roku

	Nota	2011	2010
Działalność kontynuowana:			
Przychody z tytułu odsetek	3	11 818 059	10 107 552
Koszty z tytułu odsetek	3	(4 313 090)	(3 723 776)
Wynik z tytułu odsetek		7 504 969	6 383 776
Przychody z tytułu prowizji i opłat	4	3 621 880	3 678 487
Koszty z tytułu prowizji i opłat	4	(749 079)	(740 928)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		2 872 801	2 937 559
Przychody z tytułu dywidend	5	94 028	109 895
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	6	(78 538)	(56 489)
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	7	16 303	71 282
Wynik z pozycji wymiany	8	331 367	341 348
Pozostałe przychody operacyjne	9	110 791	48 012
Pozostałe koszty operacyjne	9	(67 178)	(43 308)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		43 613	4 704
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	10	(1 812 122)	(1 767 046)
Ogólne koszty administracyjne	11	(4 058 490)	(3 902 112)
Wynik z działalności operacyjnej		4 913 931	4 122 917
Zysk brutto		4 913 931	4 122 917
Podatek dochodowy	12	(960 309)	(811 708)
Zysk netto		3 953 622	3 311 209
Zysk na jedną akcję			
– podstawowy z zysku za okres (w PLN)	13	3,16	2,65
– rozwodniony z zysku za okres (w PLN)	13	3,16	2,65
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 250 000	1 250 000
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 250 000	1 250 000

Działalność zaniechana:

PKO Bank Polski SA nie prowadził w latach 2011 i 2010 działalności zaniechanej.

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za lata zakończone odpowiednio dnia 31 grudnia 2011 roku i dnia 31 grudnia 2010 roku

	Nota	2011	2010
Zysk netto		3 953 622	3 311 209
Inne dochody całkowite		121 905	86 122
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto	7; 22	(27 600)	(15 463)
Podatek odroczone z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	12	5 244	2 937
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, netto		(22 356)	(12 526)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto	19	178 100	121 788
Podatek odroczone z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	12; 19	(33 839)	(23 140)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, netto		144 261	98 648
Razem dochody całkowite, netto		4 075 527	3 397 331

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ na dzień 31 grudnia 2011 roku i na dzień 31 grudnia 2010 roku

	Nota	31.12.2011	31.12.2010
AKTYWA			
Kasa, środki w Banku Centralnym	15	9 060 280	6 112 562
Należności od banków	16	2 320 198	2 379 239
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	17	1 311 089	1 503 649
Pochodne instrumenty finansowe	18	3 065 149	1 719 764
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	20	12 467 201	10 758 331
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	21	140 058 649	128 933 129
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	14 168 933	9 876 252
Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone	23	1 497 975	1 467 507
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży		20 410	19 784
Wartości niematerialne	24	1 522 568	1 528 267
Rzeczowe aktywa trwałe	25	2 013 314	2 077 140
w tym nieruchomości inwestycyjne		248	259
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	12	384 134	462 923
Inne aktywa	26	482 790	400 372
SUMA AKTYWÓW		188 372 690	167 238 919
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY			
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	27	3 454	3 370
Zobowiązania wobec banków	28	5 321 390	4 164 181
Pochodne instrumenty finansowe	18	2 645 281	2 404 795
Zobowiązania wobec klientów	29	150 030 681	135 289 055
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	30	3 105 588	-
Zobowiązania podporządkowane	31	1 614 377	1 611 779
Pozostałe zobowiązania	32	2 156 523	1 787 599
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	12	77 532	61 854
Rezerwy	33	615 489	714 438
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		165 570 315	146 037 071
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	34	1 250 000	1 250 000
Pozostałe kapitały	35	17 598 753	16 640 639
Wynik roku bieżącego		3 953 622	3 311 209
KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM		22 802 375	21 201 848
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO		188 372 690	167 238 919
Współczynnik wypłacalności	51	11,93%	11,99%
Wartość księgowa (w tys. PLN)		22 802 375	21 201 848
Liczba akcji (w tys.)	1	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		18,24	16,96
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)		1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		18,24	16,96

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za lata zakończone odpowiednio dnia 31 grudnia 2011 roku i dnia 31 grudnia 2010 roku

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały						Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał własny ogółem
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Razem pozostałe kapitały			
Nota	34	35	35	35	35	35	35			
1 stycznia 2011 roku	1 250 000	12 098 111	1 070 000	3 283 412	(28 808)	217 924	16 640 639	-	3 311 209	21 201 848
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	3 311 209	(3 311 209)	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	(22 356)	144 261	121 905	-	3 953 622	4 075 527
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	3 953 622	3 953 622
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	(22 356)	144 261	121 905	-	-	121 905
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	800 000	-	36 209	-	-	836 209	(836 209)	-	-
Wyplata dywidendy	-	-	-	-	-	-	-	(2 475 000)	-	(2 475 000)
31 grudnia 2011 roku	1 250 000	12 898 111	1 070 000	3 319 621	(51 164)	362 185	17 598 753	-	3 953 622	22 802 375

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały						Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał własny ogółem
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Razem pozostałe kapitały			
Nota	34	35	35	35	35	35	35			
1 stycznia 2010 roku	1 250 000	12 048 111	1 070 000	3 276 260	(16 282)	119 276	16 497 365	-	2 432 152	20 179 517
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	2 432 152	(2 432 152)	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	(12 526)	98 648	86 122	-	3 311 209	3 397 331
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	3 311 209	3 311 209
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	(12 526)	98 648	86 122	-	-	86 122
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	50 000	-	7 152	-	-	57 152	(57 152)	-	-
Wyplata dywidendy	-	-	-	-	-	-	-	(2 375 000)	-	(2 375 000)
31 grudnia 2010 roku	1 250 000	12 098 111	1 070 000	3 283 412	(28 808)	217 924	16 640 639	-	3 311 209	21 201 848

Noty przedstawione na stronach od 10 do 143 stanowią integralną część sprawozdania finansowego.

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

za lata zakończone odpowiednio dnia 31 grudnia 2011 roku i dnia 31 grudnia 2010 roku

	Nota	2011	2010
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto		4 913 931	4 122 917
Korekty razem:		507 565	(3 905 348)
Amortyzacja		452 698	445 989
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	40	(7 330)	(3 947)
Odsetki i dywidendy	40	(543 927)	(541 689)
Zmiana stanu należności od banków	40	70 852	132 506
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz instrumentów finansowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		(1 516 310)	2 307 507
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (aktywo)		(1 345 385)	310 157
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom	40	(11 842 826)	(15 357 879)
Zmiana stanu pozostałych aktywów	40	(83 044)	19 055
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	40	1 157 293	(5 755)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (zobowiązanie)		240 486	860 425
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	40	13 887 301	7 786 760
Zmiana stanu rezerw i odpisów	40	648 092	992 014
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	40	626 866	589 205
Zapłacony podatek dochodowy		(894 437)	(1 132 941)
Inne korekty	40	(342 764)	(306 755)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		5 421 496	217 569
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy z działalności inwestycyjnej		9 060 675	8 504 315
Zbycie i odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych		8 951 944	8 387 852
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		15 087	6 820
Inne wpływy inwestycyjne (dywidendy)		93 644	109 643
Wydatki z działalności inwestycyjnej		(12 711 272)	(10 100 822)
Podwyższenie kapitału jednostek zależnych		(42 000)	-
Nabycie jednostki zależnej		(13 175)	(148 873)
Nabycie inwestycyjnych papierów wartościowych		(12 248 048)	(9 402 287)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(408 049)	(549 662)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(3 650 597)	(1 596 507)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Dywidendy wypłacone		(2 475 000)	(2 375 000)
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		5 017 243	-
Umorzenie dłużnych papierów wartościowych		(1 951 454)	-
Splata odsetek od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych		(108 743)	(82 590)
Zaciągnięcie zobowiązań długoterminowych		908 325	3 457 895
Splata zobowiązań długoterminowych		(200 601)	(39 332)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		1 189 770	960 973
Przepływy pieniężne netto		2 960 669	(417 965)
w tym z tytułu różnic kursowych od gotówki i jej ekwiwalentów		314 898	11 096
Środki pieniężne na początek okresu		8 199 997	8 617 962
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	40	11 160 666	8 199 997
w tym o ograniczonej możliwości dysponowania	37	3 923	6 950

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1.	Informacje ogólne	10
2.	Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen	15

NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

3.	Przychody i koszty z tytułu odsetek	44
4.	Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat	45
5.	Przychody z tytułu dywidend	46
6.	Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	46
7.	Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	47
8.	Wynik z pozycji wymiany	47
9.	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	47
10.	Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	48
11.	Ogólne koszty administracyjne	50
12.	Podatek dochodowy	51
13.	Zysk przypadający na jedną akcję	52
14.	Wyplacone dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję) z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje	53

NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

15.	Kasa, środki w Banku Centralnym	53
16.	Należności od banków	54
17.	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	54
18.	Pochodne instrumenty finansowe	57
19.	Pochodne instrumenty zabezpieczające	60
20.	Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	64
21.	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	66
22.	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	67
23.	Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone	70
24.	Wartości niematerialne	76
25.	Rzeczowe aktywa trwałe	77
26.	Inne aktywa	79
27.	Zobowiązania wobec Banku Centralnego	79
28.	Zobowiązania wobec banków	79
29.	Zobowiązania wobec klientów	79
30.	Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	80
31.	Zobowiązania podporządkowane	80
32.	Pozostałe zobowiązania	81
33.	Rezerwy	81
34.	Kapitał zakładowy	82
35.	Pozostałe kapitały	82

POZOSTAŁE NOTY	83
36. Przeniesione aktywa finansowe, których składniki nie kwalifikują się do wyłączenia ze sprawozdania z sytuacji finansowej	83
37. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	83
37.1. Zobowiązania z tytułu ujemnej wyceny instrumentów pochodnych	83
37.2. Zobowiązania z tytułu transakcji sell-buy-back (SBB)	83
37.3. Fundusz ochrony środków gwarantowanych	83
37.4. Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Giełdowych	83
38. Zobowiązania warunkowe	84
39. Sprawy sporne	85
40. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych	86
41. Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązаныmi	88
42. Transakcje z jednostkami powiązаныmi kapitałowo	90
43. Transakcje z jednostkami powiązаныmi osobowo	93
44. Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Polskiego SA	93
45. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	94
45.1. Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej	94
45.2. Aktywa i zobowiązania finansowe, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej	97
46. Działalność powiernicza	99
47. Informacje o pakietowej sprzedaży wierzytelności	99
48. Objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym	99
49. Wpływ sytuacji makroekonomicznej na wyniki finansowe Banku	99
CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ZWIĄZANYM Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI	101
50. Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Polskim SA	101
50.1. Identyfikacja istotnych rodzajów ryzyka	104
50.2. Zarządzanie ryzykiem kredytowym	104
50.3. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej	121
50.4. Zarządzanie ryzykiem walutowym	123
50.5. Zarządzanie ryzykiem płynności	126
50.6. Zarządzanie ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych	131
50.7. Zarządzanie ryzykiem instrumentów pochodnych	132
50.8. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym	133
50.9. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności	134
50.10. Zarządzanie ryzykiem strategicznym	136
50.11. Zarządzanie ryzykiem reputacji	136
51. Adekwatność kapitałowa	137
INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH ORAZ ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY	141
52. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	141
53. Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy	142

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Informacje ogólne

Sprawozdanie finansowe Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej („PKO Bank Polski SA”, „Bank”) obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku. Dane finansowe prezentowane są w tysiącach złotych, chyba że wskazano inaczej.

Bank został utworzony w 1919 roku jako Poczta Kasa Oszczędnościowa. Od 1950 roku Bank rozpoczął działalność jako Powszechna Kasa Oszczędności bank państwowy. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2000 roku (Dz. U. Nr 5, poz. 55 ze zm.) przekształcono Powszechną Kasę Oszczędności bank państwowy w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, przy ul. Puławskiej 15, 02-515 Warszawa, w Polsce.

W dniu 12 kwietnia 2000 roku nastąpiło zarejestrowanie Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej. Spółka została wpisana do Rejestru Handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, Sąd Gospodarczy XVI Wydział Rejestrowy. Obecnie właściwym Sądem Rejestrowym jest Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Bank został zarejestrowany pod numerem KRS 0000026438 oraz nadano mu numer statystyczny REGON 016298263. Kapitał zakładowy (wpłacony) wynosi 1 250 000 tysięcy złotych.

Akcjonariat Banku jest następujący:

Nazwa podmiotu	Ilość akcji	Ilość głosów %	Wartość nominalna 1 akcji	Udział w kapitale podstawowym %
<i>Na dzień 31 grudnia 2011 roku</i>				
Skarb Państwa	512 406 277	40,99	1 zł	40,99
Bank Gospodarstwa Krajowego	128 102 731	10,25	1 zł	10,25
Pozostali	609 490 992	48,76	1 zł	48,76
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00
<i>Na dzień 31 grudnia 2010 roku</i>				
Skarb Państwa	512 406 277	40,99	1 zł	40,99
Bank Gospodarstwa Krajowego	128 102 731	10,25	1 zł	10,25
Pozostali	609 490 992	48,76	1 zł	48,76
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00

Zmiany w statucie PKO Banku Polskiego SA

W dniu 14 kwietnia 2011 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę nr 3/2011 w sprawie zmian Statutu PKO Banku Polskiego SA (treść podjętej uchwały Bank opublikował w raporcie bieżącym nr 13/2011). Propozycja zmian Statutu Banku została przedstawiona przez Skarb Państwa – akcjonariusza Banku. Zmiany zawarte w uchwale dotyczyły:

- 1) ograniczenia prawa głosowania akcjonariuszy wraz z przyjęciem zasad kumulacji i redukcji głosów,
- 2) statutowej liczebności Rady Nadzorczej,
- 3) przedmiotu obrad pierwszego posiedzenia Rady Nadzorczej nowej kadencji,
- 4) definicji podmiotu dominującego i zależnego.

Wskazane powyżej zmiany w treści Statutu PKO Banku Polskiego SA, wprowadzone uchwałą podjętą przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku w dniu 14 kwietnia 2011 roku, zarejestrowane zostały w Krajowym Rejestrze Sądowym przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy XIII Wydział Gospodarczy KRS.

W efekcie powyższych zmian zapowiedziane zmniejszenie udziału Skarbu Państwa w kapitale PKO Banku Polskiego SA, które może ponownie wystąpić w kolejnych latach (jakkolwiek nie spadnie poniżej 25%) nie spowoduje ograniczenia kontroli Skarbu Państwa nad strategicznymi decyzjami Banku.

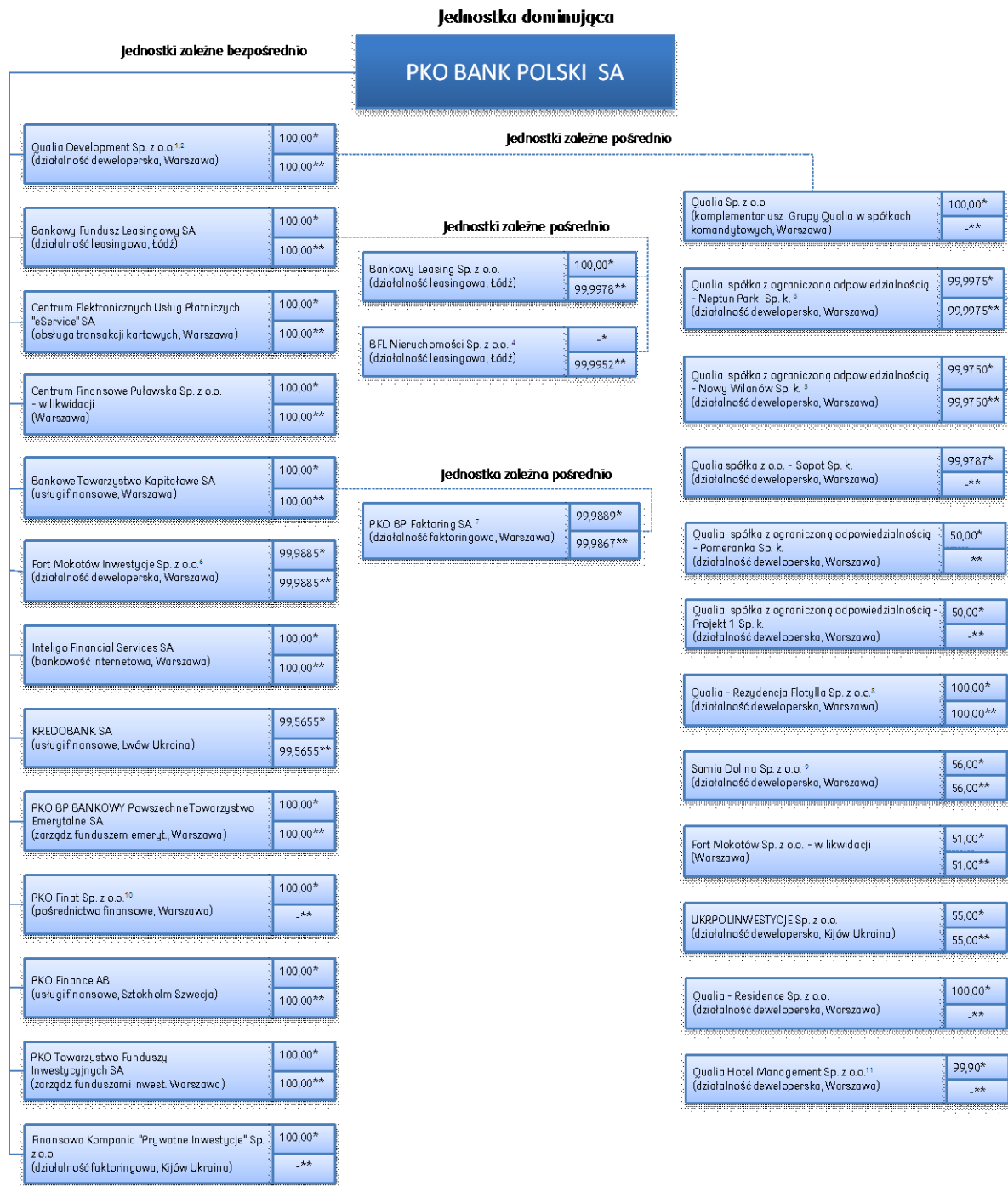
Bank jest notowany na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Zgodnie z Cedułą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Działalność Banku

PKO Bank Polski SA jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym obsługującym osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. PKO Bank Polski SA może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami, jak również wykonywać operacje walutowe i dewizowe oraz otwierać i posiadać rachunki bankowe w bankach za granicą, a także lokować środki dewizowe na tych rachunkach.

Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

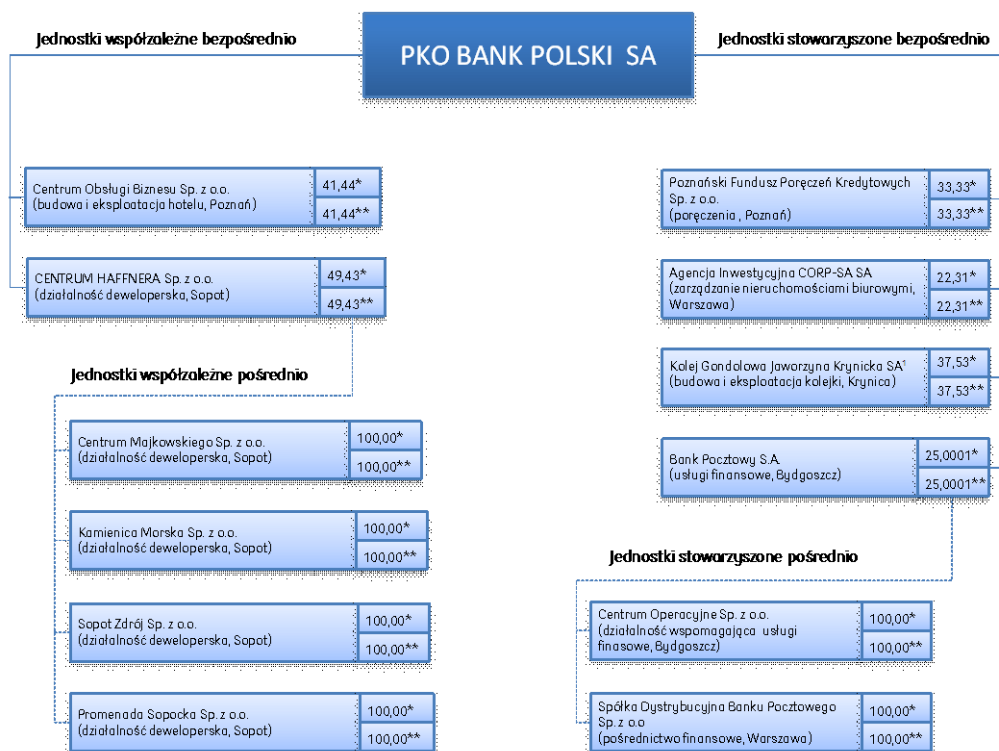
W skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wchodzi następujące jednostki:



* Udział w kapitale w % na dzień 31.12.2011 ** Udział w kapitale w % na dzień 31.12.2010

- 1) poprzednia nazwa PKO BP Inwestycje Sp. z o.o.
- 2) w spółkach komandytowych należących do Grupy Qualia Development komandytariuszem jest Qualia Development Sp. z o.o., a komplementariuszem - Qualia Sp. z o.o.; w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział komandytariusza w wartości wniesionych wkładów
- 3) Spółka powstała w wyniku przekształcenia spółki PKO BP Inwestycje - Neptun Park Sp. z o.o.
- 4) Spółka została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego w wyniku połączenia ze spółką Bankowy Leasing Sp. z o.o.
- 5) Spółka powstała w wyniku przekształcenia spółki PKO BP Inwestycje - Nowy Wilanów Sp. z o.o.
- 6) drugim udziałowcem Spółki jest Qualia Development Sp. z o.o.
- 7) PKO Bank Polski SA posiada 1 akcję w przedmiotowej Spółce
- 8) poprzednia nazwa PKO BP Inwestycje - Rezydencja Flotyli Sp. z o.o.
- 9) poprzednia nazwa PKO BP Inwestycje - Sarnia Dolina Sp. z o.o.
- 10) poprzednio spółka zależna od Inteligo Financial Services SA
- 11) drugim udziałowcem Spółki jest Qualia Sp. z o.o.

Dodatkowo Bank posiada następujące jednostki współzależne i stowarzyszone:



* Udział w kapitale w % na dzień 31.12.2011

** Udział w kapitale w % na dzień 31.12.2010

1) Akcje Spółki w 2011 roku i w 2010 roku są ujmowane w aktywach trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

Informacje na temat zmian udziału w kapitale jednostek zależnych zostały zamieszczone w Nocie 23 „Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone”.

Wewnętrzne jednostki organizacyjne wchodzące w skład Banku

Sprawozdanie finansowe Banku, obejmujące dane finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku wraz z porównawczymi danymi finansowymi, zostało sporządzone na podstawie danych finansowych wszystkich wchodzących w skład Banku jednostek organizacyjnych, za pośrednictwem których Bank prowadzi swoją działalność. Na dzień 31 grudnia 2011 roku należą do nich: Centrala Banku w Warszawie, Dom Maklerski PKO BP SA, Centrum Operacji Kartowych, 11 jednostek specjalistycznych, 12 regionalnych oddziałów detalicznych, 13 regionalnych oddziałów korporacyjnych, 54 centra korporacyjne, 1119 oddziałów operacyjnych, Oddział w Wielkiej Brytanii oraz 1400 agencji. Wymienione jednostki nie sporządzają samodzielnie sprawozdań finansowych.

Wskazanie, czy Bank jest jednostką dominującą lub znaczącym inwestorem oraz czy sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

PKO Bank Polski SA jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego SA oraz znaczącym inwestorem dla jednostek stowarzyszonych i współzależnych, będących w posiadaniu Banku. W związku z tym PKO Bank Polski SA sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej, które obejmuje dane finansowe tych jednostek.

Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku

Skład Zarządu Banku na dzień 31 grudnia 2011 roku:

• Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu
• Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu
• Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu
• Andrzej Kołatkowski	Wiceprezes Zarządu
• Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu
• Jacek Obłękowski	Wiceprezes Zarządu
• Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu

W trakcie roku zakończonego dnia 31 grudnia 2011 roku miały miejsce następujące zmiany w składzie Zarządu Banku:

1. W dniu 2 marca 2011 roku Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego SA powołała ponownie Zbigniewa Jagiełło na stanowisko Prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na wspólną kadencję Zarządu Banku, która rozpoczęła się z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKO Banku Polskiego SA zatwierdzającego sprawozdanie finansowe PKO Banku Polskiego SA za 2010 rok.
2. W dniu 1 kwietnia 2011 roku Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego SA podjęła uchwały powołujące:
 - Piotra Alickiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu,
 - Bartosza Drabikowskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu,
 - Jarosława Myjaka na stanowisko Wiceprezesa Zarządu,
 - Jacka Obłękowskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu,
 - Jakuba Papierskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu.

Zgodnie z podjętymi uchwałami wyżej wymienione osoby zostały powołane do pełnienia wskazanych funkcji w PKO Banku Polskim SA na wspólną kadencję Zarządu Banku, która rozpoczęła się z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKO Banku Polskiego SA zatwierdzającego sprawozdanie finansowe PKO Banku Polskiego SA za 2010 rok.

3. W dniu 16 maja 2011 roku Rada Nadzorcza PKO Banku Polskiego SA podjęła uchwałę powołującą Andrzeja Kołatkowskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku, któremu będą podlegały sprawy z zakresu ryzyka i windykacji na wspólną kadencję Zarządu Banku, która rozpoczęła się z dniem odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKO Banku Polskiego SA zatwierdzającego sprawozdanie finansowe PKO Banku Polskiego SA za 2010 rok, pod warunkiem uzyskania zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

W dniu 9 sierpnia 2011 roku Komisja Nadzoru Finansowego jednogłośnie wyraziła zgodę na powołanie Andrzeja Kołatkowskiego na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku.

W trakcie roku zakończonego dnia 31 grudnia 2011 roku miała miejsce następująca zmiana w składzie Rady Nadzorczej Banku:

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Banku zwołane 30 czerwca 2011 roku powołało w skład Rady Nadzorczej Banku:

- Cezarego Banasińskiego,
- Tomasza Zganiacza,
- Jana Bossaka,
- Mirosława Czekaja,
- Krzysztofa Kiliana,
- Ewę Miklaszewską,
- Piotra Marcza,
- Marka Mroczkowskiego,
- Ryszarda Wierzbę.

Skarb Państwa, jako Uprawniony Akcjonariusz ustalił listę członków Rady Nadzorczej na 9 osób oraz wyznaczył:

- Cezarego Banasińskiego – na Przewodniczącą Rady Nadzorczej Banku,
- Tomasza Zganiacza – na Wiceprzewodniczącą Rady Nadzorczej Banku.

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe, podlegające przeglądowi przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej Banku w dniu 29 lutego 2012 roku, zostało zaakceptowane do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 23 lutego 2012 roku oraz będzie przyjęte przez Radę Nadzorczą Banku w dniu 29 lutego 2012 roku.

2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen

2.1. Opis ważniejszych zasad rachunkowości

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi przez UE według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz.U. z 2009 roku, nr 152, poz.1223, tekst jednolity z późniejszymi zmianami) i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi, jak również wymogami odnoszącymi się do emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych.

Komisja Europejska zatwierdziła MSR 39 „Instrumenty Finansowe: ujmowanie i wycena” z wyjątkiem niektórych zapisów dotyczących rachunkowości zabezpieczeń. Z uwagi na fakt, że Bank stosuje MSSF zatwierdzone przez Unię Europejską („UE”), Bank zastosował zapisy MSR 39.OS99C w kształcie zatwierdzonym przez UE, zezwalającym na desygnację jako pozycji zabezpieczanej przepływów pieniężnych dotyczących zobowiązań o oprocentowaniu zmiennym, dla których efektywna stopa procentowa jest niższa od referencyjnej stopy procentowej (brak uwzględnienia marży). MSR 39 w wersji wydanej przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wprowadza ograniczenie w tym zakresie.

2.2. Kontynuacja działalności

Sprawozdanie finansowe Banku zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej w okresie 12 miesięcy od daty publikacji, czyli od dnia 5 marca 2012 roku. Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji przez Bank w okresie 12 miesięcy od daty publikacji na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania, bądź istotnego ograniczenia przez Bank dotychczasowej działalności.

2.3. Podstawa sporządzania sprawozdania finansowego

W sprawozdaniu finansowym zastosowano zasadę koncepcji wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym instrumentów pochodnych oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, za wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej. Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości lub w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Składniki aktywów trwałych wykazywane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu utraty wartości. Składniki aktywów trwałych lub grupy do sprzedaży zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży, wykazywane są w kwocie niższej z dwóch, tj. ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

2.4. Waluty obce

2.4.1. Transakcje i salda w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank przelicza:

- 1) pozycje pieniężne w walucie obcej przy zastosowaniu kursu zamknięcia, tj. kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego,

- 2) pozycje niepieniężne wyceniane według historycznej ceny nabycia wyrażonej w walucie obcej przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji,
- 3) pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przeliczane są przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmują się w rachunku zysków i strat.

Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Banku.

2.5. Aktywa i zobowiązania finansowe

2.5.1 Klasyfikacja

Bank klasyfikuje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat; aktywa finansowe dostępne do sprzedaży; kredyty, pożyczki i inne należności; aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności. Zobowiązania finansowe klasyfikowane są następująco: zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz pozostałe zobowiązania finansowe. Bank decyduje o klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowego w momencie jego początkowego ujęcia.

2.5.1.1 Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Aktywa i zobowiązania wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są to składniki aktywów i zobowiązań finansowych spełniające którykolwiek z poniższych warunków:

- 1) klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu. Składniki aktywów finansowych lub zobowiązania finansowe kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, gdy są nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie, są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków. Instrumenty pochodne klasyfikuje się również jako przeznaczone do obrotu chyba, że są wyznaczonymi i efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi.
- 2) przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Wyznaczenie takie Bank może zastosować tylko wówczas, gdy:
 - a) wyznaczony składnik aktywów lub zobowiązań finansowych jest instrumentem łącznym zawierającym jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych kwalifikujących się do odrębnego ich ujmowania, przy czym wbudowany instrument pochodny nie może zmieniać znacząco przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej lub wydzielenie instrumentu pochodnego jest zabronione;
 - b) zastosowanie takiej kwalifikacji aktywa lub zobowiązania eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (tzw. niedopasowanie księgowe na skutek innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań lub odmiennego ujmowania związanych z nimi zysków lub strat);
 - c) grupa aktywów lub zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest odpowiednio zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną Banku.
- 3) Bank posiada politykę zarządzania aktywami i zobowiązaniami finansowymi, zgodnie z którą zarządza odrębnie portfelem aktywów i zobowiązań finansowych klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu oraz portfelem aktywów i zobowiązań finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

2.5.1.2 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub niebędące aktywami finansowymi:

- a) wyznaczonymi przez Bank przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat;
- b) utrzymywanymi do terminu zapadalności;
- c) spełniającymi definicję kredytu i pożyczki.

2.5.1.3 Kredyty, pożyczki i inne należności

Do kategorii kredytów, pożyczek i innych należności zalicza się aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku, inne niż:

- 1) aktywa finansowe, które Bank zamierza sprzedać natychmiast lub w bliskim terminie, które kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu i te, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- 2) aktywa finansowe wyznaczone przez Bank przy początkowym ujęciu jako dostępne do sprzedaży,
- 3) aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytu, które kwalifikuje się jako dostępne do sprzedaży.

2.5.1.4 Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

Są to aktywa finansowe, niebędące instrumentami pochodnymi, o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i terminie zapadalności, które nabyto z zamiarem utrzymywania i Bank jest w stanie utrzymać je do terminu zapadalności, inne niż:

- 1) wyznaczone przez Bank przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- 2) wyznaczone przez Bank jako dostępne do sprzedaży,
- 3) spełniające definicję kredytów i pożyczek.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku i na dzień 31 grudnia 2010 roku Bank nie posiadał aktywów zakwalifikowanych do tej kategorii.

2.5.1.5 Pozostałe zobowiązania finansowe

Pozostałe zobowiązania finansowe są to zobowiązania finansowe inne niż wycenianie do wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat mające charakter depozytu, pożyczki otrzymanej lub kredytu otrzymanego.

2.5.2 Ujmowanie transakcji w księgach

Aktywa finansowe oraz zobowiązania finansowe, w tym również transakcje terminowe, z których wynika zobowiązanie lub prawo do nabycia lub sprzedaży w przyszłym terminie ustalonej ilości określonych instrumentów finansowych po ustalonej cenie, wprowadza się do ksiąg rachunkowych pod datą zawarcia kontraktu, bez względu na przewidziany w umowie termin rozliczenia transakcji.

2.5.3 Wyłączenie ze sprawozdania z sytuacji finansowej instrumentów finansowych

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z aktywów finansowych lub, gdy Bank przenosi składnik aktywów finansowych na inny podmiot. Przeniesienie to ma miejsce wtedy, gdy Bank:

- 1) przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, lub
- 2) zatrzymuje umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych, ale przyjmuje umowny obowiązek przekazania tych przepływów jednostce spoza Banku.

Przenosząc składniki aktywów finansowych Bank ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- 1) jeżeli Bank przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to wyłącza składnik aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej,
- 2) jeżeli Bank zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej,
- 3) jeżeli Bank nie przenosi, ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to Bank ustala, czy zachował kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku do wysokości wynikającej z trwałego zaangażowania, odpowiednio w przypadku braku kontroli jest ze sprawozdania z sytuacji finansowej wyłączany.

Bank nie dokonuje przekwalifikowania instrumentów finansowych do lub z kategorii wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat od momentu ich objęcia lub wyemitowania.

Bank wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaś.

Najczęściej Bank wyłącza ze sprawozdania z sytuacji finansowej kredyty, gdy podlegają one umorzeniu, przedawnieniu lub są nieściągalne. Wyłączanie ze sprawozdania z sytuacji finansowej kredytów, pożyczek i innych należności następuje w ciężar utworzonych na nie odpisów z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy nie utworzono odpisów z tytułu utraty wartości lub ich wartość jest mniejsza od wartości kredytu, pożyczki i innej należności, przed odpisaniem należności zwiększa się odpis z tytułu utraty wartości o różnicę pomiędzy wartością należności, a dotychczas utworzoną kwotą odpisu z tytułu utraty wartości.

2.5.4 Wycena

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wycenia się według wartości godziwej, powiększonej w przypadku aktywów lub zobowiązań finansowych niekwalifikowanych jak wyceniane wg wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Po początkowym ujęciu jednostka wycenia instrumenty finansowe w następujący sposób:

2.5.4.1 Aktywa i zobowiązania wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Wyceniane są do wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat, do pozycji wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej.

2.5.4.2 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Wyceniane są do wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej (z wyjątkiem odpisów z tytułu utraty wartości) rozpoznawane są w innych dochodach całkowitych aż do momentu wyłączenia składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej, kiedy skumulowany zysk/strata ujmowane są w rachunku zysków i strat. Odsetki naliczone z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej od aktywów dostępnych do sprzedaży rozpoznawane są w wyniku odsetkowym.

2.5.4.3 Kredyty i pożyczki oraz inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności

Wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem utraty wartości. W przypadku kredytów i pożyczek, dla których nie można ustalić harmonogramu przyszłych przepływów pieniężnych, a więc także ustalić efektywnej stopy procentowej, wycenia się je według kwoty wymaganej zapłaty.

2.5.4.4 Pozostałe zobowiązania finansowe w tym zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

Wyceniane są według zamortyzowanego kosztu. Jeżeli dla zobowiązania finansowego nie można ustalić harmonogramu przyszłych przepływów pieniężnych, a więc także ustalić efektywnej stopy procentowej, zobowiązanie to wycenia się według kwoty wymaganej zapłaty.

Instrumenty dłużne wyemitowane przez Bank są wykazywane jako zobowiązania finansowe i wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

2.5.4.5 Metoda ustalania wartości godziwej i zamortyzowanego kosztu

Wartość godziwa instrumentów finansowych dłużnych i kapitałowych (wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz dostępnych do sprzedaży), dla których istnieje aktywny rynek ustalana jest w oparciu o wartość rynkową będącą ceną kupna (POZIOM 1, Nota 45).

Wartość godziwa instrumentów finansowych dłużnych i kapitałowych (wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz dostępnych do sprzedaży), dla których brak jest aktywnego rynku jest szacowana w następujący sposób:

- 1) instrumenty kapitałowe portfela wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz portfela dostępnych do sprzedaży:
 - a) cena ostatnio przeprowadzonej na rynku transakcji pod warunkiem, że w okresie między datą transakcji a końcem okresu sprawozdawczego nie nastąpiły znaczne zmiany uwarunkowań gospodarczych, które mogłyby wpłynąć na jej wartość (POZIOM 2, Nota 45),
 - b) w drodze wyceny przez wyspecjalizowany podmiot zewnętrzny świadczący tego rodzaju usługi (POZIOM 2 lub POZIOM 3, Nota 45),
- 2) dłużne instrumenty portfela wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (POZIOM 2, Nota 45):
 - a) metoda rynkowych cen papierów wartościowych (metoda wartości rynkowej),
 - b) metoda rynkowych kwotowań stóp procentowych (metoda krzywej dochodowości),
 - c) metoda rynkowych cen papierów wartościowych o zbliżonych charakterystykach finansowych (metoda wartości aktywa referencyjnego),
- 3) dłużne instrumenty portfela dostępnych do sprzedaży – według jednej z poniższych metod:
 - a) metoda rynkowych cen papierów wartościowych (metoda wartości rynkowej) (POZIOM 2, Nota 45),
 - b) metoda rynkowych kwotowań stóp procentowych (metoda krzywej dochodowości), skorygowana o marżę ryzyka równą marży określonej w warunkach emisji. Istotna zmiana rynkowych stóp procentowych jest uwzględniana w zmianie wartości godziwej tych instrumentów (POZIOM 2, Nota 45),
 - c) metoda rynkowych cen papierów wartościowych o zbliżonych charakterystykach finansowych (metoda wartości aktywa referencyjnego) (POZIOM 2 lub POZIOM 3, Nota 45),
 - d) w przypadku papierów wartościowych, dla których nie można ustalić wartości godziwej przy pomocy metod wymienionych w niniejszym podpunkcie powyżej, wartość godziwa ustalana jest w oparciu o wewnętrzny model wyceny (POZIOM 2, Nota 45).

W przypadku braku możliwości ustalenia wartości godziwej instrumenty kapitałowe wycenia się po cenie nabycia, pomniejszonej o odpis z tytułu utraty wartości (POZIOM 3, Nota 45).

Zamortyzowany koszt stanowi wartość, w jakiej instrument finansowy został wyceniony w momencie początkowego ujęcia, pomniejszoną o spłaty kwoty kapitału oraz powiększoną lub pomniejszoną o ustaloną z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej skumulowaną amortyzację wszelkich różnic między wartością początkową a wartością w terminie zapadalności oraz pomniejszoną o odpisy z tytułu utraty wartości. Efektywna stopa procentowa stosowana do wyceny według zamortyzowanego kosztu to stopa, która dyskontuje oczekiwany strumień przyszłych płatności pieniężnych do bieżącej wartości bilansowej

netto przez okres do zapadalności lub do momentu następnej rynkowej wyceny, stanowiąca wewnętrzną stopę zwrotu składnika aktywów/zobowiązań za dany okres; ustalenie tej stopy obejmuje opłaty otrzymywane/zapłacone przez Bank, które wpływają na charakterystykę finansową instrumentu, z wyjątkiem potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością kredytów.

Prowizje, opłaty i koszty transakcji, stanowiące integralny element efektywnego zwrotu z instrumentu finansowego, korygują jego wartość bilansową oraz są uwzględniane w kalkulacji efektywnej stopy procentowej.

2.5.5 Instrumenty pochodne

2.5.5.1 Ujęcie i wycena

Pochodne instrumenty finansowe ujmowane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Instrument pochodny staje się aktywem, jeśli jego wartość godziwa jest dodatnia, a zobowiązaniem w przypadku, gdy jego wartość godziwa jest ujemna. Wartość godziwą instrumentów finansowych znajdujących się w obrocie na rynku stanowi cena rynkowa (POZIOM 1, Nota 45). W pozostałych przypadkach jest to wartość godziwa określona na podstawie modelu wyceny, do którego dane pozyskano z aktywnego rynku. Wykorzystywane techniki bazują między innymi na modelach zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modelach opcji oraz krzywych dochodowości (POZIOM 2, Nota 45).

W przypadku, gdy oszacowana wartość godziwa jest niższa, bądź wyższa od wartości godziwej na poprzedzający koniec okresu sprawozdawczego (dla transakcji zawartych w danym okresie sprawozdawczym w wartości godziwej) Bank zalicza tę wartość odpowiednio do wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat lub do wyniku z pozycji wymiany w korespondencji odpowiednio z pozycją „Pochodne instrumenty finansowe”. Powyższy sposób ujęcia ma zastosowanie dla instrumentów pochodnych nie zakwalifikowanych do rachunkowości zabezpieczeń. Sposób ewidencji instrumentów pochodnych zabezpieczających opisany został w Nocie 2.5.6.

Efekt ostatecznego rozliczenia transakcji pochodnych wykazuje się w wyniku na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem odnoszonym do rachunku zysków i strat lub w wyniku z pozycji wymiany.

Kwoty bazowe transakcji pochodnych wykazane są w pozycjach pozabilansowych w dniu zawarcia transakcji i przez cały okres ich trwania.

2.5.5.2 Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowany instrument pochodny jest składnikiem hybrydowego (złożonego) instrumentu, który zawiera również umowę zasadniczą niebędącą instrumentem pochodnym (zarówno o charakterze finansowym, jak i niefinansowym), powodującym, że część przepływów pieniężnych wynikających z instrumentu złożonego zmienia się w sposób podobny do przepływów wynikających z samodzielnie występującego instrumentu pochodnego. Wbudowany instrument pochodny powoduje, że część lub całość przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej jest modyfikowana w oparciu o określoną stopę procentową, cenę instrumentu finansowego, cenę towaru, kurs walutowy, bądź inną zmienną, pod warunkiem, że zmienna niebędąca finansową nie jest specyficzna dla którejkolwiek ze stron kontraktu.

Oceny, czy dana umowa zawiera wbudowany instrument pochodny dokonuje się na moment przystąpienia do umowy. Ponowna ocena jest dokonywana jedynie wtedy, gdy nastąpią zmiany w umowie istotnie wpływające na wynikające z niej przepływy pieniężne.

Instrumenty pochodne podlegające wydzieleniu z umów zasadniczych i osobnemu ujęciu w księgach rachunkowych wyceniane są według wartości godziwej. Wycena prezentowana jest w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”. Zmiany w wycenie do wartości godziwej instrumentów pochodnych odnoszone są do rachunku zysków i strat do pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej” lub „Wynik z pozycji wymiany”.

Instrument pochodny wykazywany jest odrębnie, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) instrument hybrydowy (złożony) nie jest wyceniany w wartości godziwej, ze skutkiem odnoszonym do rachunku zysków i strat,
- 2) charakter ekonomiczny wbudowanego instrumentu oraz ryzyka z nim związane nie są ściśle powiązane z charakterem ekonomicznym umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi,

- 3) odrębny instrument, którego charakterystyka odpowiada cechom wbudowanego instrumentu pochodnego, spełniałby definicję instrumentu pochodnego.

W przypadku umów nie będących instrumentami finansowymi, których składnikiem jest instrument spełniający powyższe warunki, wbudowany instrument pochodny zalicza się do pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej” lub „Wynik z pozycji wymiany”, odnoszonych do rachunku zysku i strat.

2.5.6 Rachunkowość zabezpieczeń

2.5.6.1 Kryteria rachunkowości zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń stosowana jest przez Bank, gdy spełnione są wszystkie poniższe warunki, określone w MSR 39:

- 1) w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem przez jednostkę oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób, w jaki jednostka będzie oceniała efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem,
- 2) oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- 3) w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia, musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat,
- 4) efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego, mogą być wiarygodnie wycenione,
- 5) zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

2.5.6.2 Zaprzestanie stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń

Bank zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, gdy:

- 1) instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany (zastąpienia jednego instrumentu zabezpieczającego drugim lub przedłużenia terminu ważności danego instrumentu zabezpieczającego nie uważa się za wygaśnięcie lub rozwiązanie, jeśli takie zastąpienie lub przedłużenie terminu stanowi część udokumentowanej strategii zabezpieczania przyjętej przez jednostkę). W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w innych dochodach całkowitych, aż do momentu zajścia planowanej transakcji,
- 2) zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w innych dochodach całkowitych, aż do momentu zajścia planowanej transakcji,
- 3) zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji, wobec tego wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na inne dochody całkowite przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się w rachunku zysków i strat,
- 4) Bank unieważnia powiązanie zabezpieczające.

2.5.6.3 Zabezpieczenie wartości godziwej

Bank odpowiednio na dzień 31 grudnia 2011 i 2010 roku nie stosował rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej.

2.5.6.4 Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych jest to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takim jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i które mogłyby wpływać na rachunek zysków i strat.

Zmiany wartości godziwej pochodnego instrumentu zabezpieczającego wyznaczonego jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmowane są bezpośrednio w innych dochodach całkowitych w części stanowiącej efektywną część zabezpieczenia. Część nieefektywną zabezpieczenia ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej”.

Kwoty odniesione bezpośrednio na inne dochody całkowite przenoszone są do rachunku zysków i strat w tym samym okresie lub okresach, w których zabezpieczana planowana transakcja wywiera wpływ na rachunek zysków i strat.

Testy efektywności obejmują wycenę transakcji zabezpieczających, po pomniejszeniu o wartość odsetek naliczonych oraz różnice kursowe od nominalu transakcji zabezpieczających (w przypadku transakcji CIRS). Odsetki z tytułu instrumentów zabezpieczających wykazywane są w pozycji „Wynik z tytułu odsetek” natomiast różnice kursowe od nominalu transakcji zabezpieczających w „Wynik z pozycji wymiany”.

2.6 Kompensowanie instrumentów finansowych

Kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych jest dokonywane tylko w przypadku gdy Bank posiada ważny tytuł prawny do przeprowadzenia kompensaty a rozliczenie ma zostać przeprowadzone w kwocie netto lub realizacja składnika aktywów i zobowiązań następuje jednocześnie.

2.7 Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży i odkupu

Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży i odkupu są operacjami sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej cenie.

Transakcje sprzedaży papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu na moment zawarcia ujmuje się w zobowiązaniach wobec innych banków lub zobowiązaniach wobec klientów z tytułu depozytów, w zależności od kontrahenta transakcji.

Zakupione papiery wartościowe z przyrzeczeniem odsprzedaży ujmuje się jako należności od banków lub kredyty i pożyczki udzielone klientom, w zależności od kontrahenta transakcji.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/sprzedaży są wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, natomiast papiery wartościowe będące składnikiem transakcji z przyrzeczeniem odkupu nie są wyłączone ze sprawozdania z sytuacji finansowej i podlegają wycenie wg zasad określonych dla poszczególnych portfeli papierów wartościowych. Różnica między ceną sprzedaży i odkupu jest traktowana odpowiednio jako koszt/przychód odsetkowy i rozliczana jest w czasie trwania umowy z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

2.8 Inwestycje w jednostki zależne, współzależne oraz stowarzyszone

Inwestycje dokonane w jednostkach zależnych, współzależnych oraz stowarzyszonych wykazane są według ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości inwestycji dokonanych w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i współzależnych. W przypadku istnienia takiej przesłanki Bank dokonuje oszacowania wartości użytkowej inwestycji lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów, w zależności od tego, która z nich jest wyższa, a w przypadku gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość użytkową, Bank ujmuje w rachunku zysków i strat odpis z tytułu utraty wartości.

Powyższa prognoza wartości użytkowej wymaga przyjęcia założeń dotyczących m.in. przyszłych przepływów pieniężnych, które Bank może uzyskać z tytułu dywidend lub wpływów pieniężnych z tytułu ewentualnej sprzedaży inwestycji pomniejszonej o koszty sprzedaży. Przyjęcie innych założeń dotyczących prognozowanych przepływów pieniężnych mogłoby mieć wpływ na wartość bilansową niektórych inwestycji.

2.9 Utrata wartości aktywów finansowych

2.9.1 Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Każdorazowo dla kredytu i pożyczki na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Jeżeli takie przesłanki istnieją, Bank ustala kwoty odpisów z tytułu utraty wartości. Strata z tytułu utraty wartości jest ponoszona, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz to zdarzenie ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe.

Do obiektywnych przesłanek utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych Bank zalicza informacje o następujących zdarzeniach:

- 1) wystąpienie znaczących trudności finansowych emitenta lub dłużnika,
- 2) niedotrzymanie postanowień umownych przez emitenta lub dłużnika, np. niespłacenie odsetek lub kapitału albo zaleganie z ich spłatą,
- 3) przyznanie emitentowi lub dłużnikowi, ze względów ekonomicznych lub prawnych związanych z jego trudnościami finansowymi, udogodnienia, które w innym przypadku nie zostałyby udzielone,
- 4) zaistnienie wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub restrukturyzacji emitenta lub dłużnika,
- 5) zanik obrotu danym składnikiem aktywów finansowych na aktywnym rynku ze względu na trudności finansowe emitenta lub dłużnika,
- 6) wystąpienie zdarzenia umożliwiającego oszacowanie spadku wartości przyszłych przepływów pieniężnych, w tym ich ściągłości, w odniesieniu do grupy aktywów.

W pierwszej kolejności Bank ustala, czy nastąpiła utrata wartości aktywów na bazie analizy indywidualnej w odniesieniu do należności indywidualnie znaczących. Jeżeli dla pojedynczego składnika aktywów finansowych nie należy dokonywać odpisu z tytułu utraty wartości, składnik ten, po zaszeregowaniu do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce, poddawany jest zbiorczej ocenie pod kątem wystąpienia utraty wartości.

Bank dokonuje podziału należności kredytowych ze względu na wielkość zaangażowania na portfel indywidualny i portfel grupowy.

W portfelu indywidualnym każda pojedyncza ekspozycja kredytowa jest poddawana analizie pod kątem istnienia przesłanek utraty wartości. W przypadku rozpoznania utraty wartości, tworzony jest odpis aktualizujący wartość należności. W przypadku, gdy dla danej ekspozycji nie wystąpiły obiektywne przesłanki utraty wartości, ekspozycja ta włączana jest do portfela kredytów ocenianego grupowo.

W portfelu grupowym identyfikowane są grupy o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego, które następnie zbiorczo oceniane są pod kątem utraty wartości.

Jeżeli istnieją obiektywne dowody na utratę wartości aktywów finansowych zakwalifikowanych do kategorii pożyczek i należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności, kwotę odpisu aktualizacyjnego stanowi różnica między wartością bilansową składnika aktywów a bieżącą wartością, oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat kredytowych, które nie zostały poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej z dnia wystąpienia przesłanki dla danego składnika aktywów finansowych.

Kalkulacja bieżącej wartości oszacowanych przepływów pieniężnych dotyczących zabezpieczonego składnika aktywów finansowych uwzględnia przepływy pieniężne wynikające z przejęcia zabezpieczenia, pomniejszone o koszty przejęcia i sprzedaży.

Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące grupy aktywów finansowych ocenianych łącznie pod kątem utraty wartości są szacowane na podstawie przepływów pieniężnych wynikających z umów oraz historycznych parametrów odzysków generowanych z aktywów o podobnych cechach ryzyka.

Historyczne parametry odzysków są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji, tak, aby uwzględnić oddziaływanie bieżących warunków oraz wyłączyć czynniki mające wpływ w okresie historycznym, które nie występują obecnie.

Jeżeli w następnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany poprzez dokonanie odpowiedniej korekty salda odpisów aktualizujących. Kwota dokonanego odwrócenia wykazywana jest w rachunku zysków i strat.

Bank planuje, iż przyjęta metodologia szacowania odpisów z tytułu utraty wartości będzie rozwijana wraz ze zwiększającymi się możliwościami pozyskiwania informacji wskazujących na utratę wartości z istniejących oraz wdrażanych aplikacji i systemów informatycznych. W konsekwencji, pozyskiwanie nowych danych może mieć wpływ na poziom odpisów z tytułu utraty wartości w przyszłości. Metodologia i założenia wykorzystywane przy szacowaniu poddawane są regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

2.9.2 Aktywa dostępne do sprzedaży

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych zakwalifikowanych do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Jeżeli takie przesłanki istnieją, Bank ustala kwoty odpisów z tytułu utraty wartości.

Do obiektywnych przesłanek utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży Bank zalicza informacje o następujących zdarzeniach:

- 1) wystąpienie znaczących trudności finansowych emitenta,
- 2) niedotrzymanie postanowień umownych przez emitenta, np. niespłacenie odsetek lub kapitału albo zaleganie z ich spłatą,
- 3) przyznanie emitentowi, ze względów ekonomicznych lub prawnych związanych z jego trudnościami finansowymi, udogodnienia, które w innym przypadku nie zostałyby udzielone,
- 4) pogorszenie się w okresie utrzymywania zaangażowania sytuacji ekonomiczno-finansowej emitenta,
- 5) zaistnienie wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub restrukturyzacji emitenta,
- 6) wzrost, w okresie utrzymywania zaangażowania, ryzyka branży, w której działa emitent wyrażający się uznaniem branży przez Bank za branżę podwyższonego ryzyka.

W pierwszej kolejności Bank ustala, czy nastąpiła utrata wartości aktywów na bazie analizy indywidualnej w odniesieniu do należności indywidualnie znaczących.

Jeżeli istnieją obiektywne dowody na utratę wartości aktywów finansowych zakwalifikowanych do kategorii dłużnych nieskarbowych instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży, kwotę odpisu aktualizacyjnego stanowi różnica między wartością bilansową składnika aktywów a bieżącą wartością godziwą ustaloną jako wartość przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych za pomocą stóp zerokuponowych ustalanych na podstawie krzywych dochodowości papierów skarbowych.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości aktywów zakwalifikowanych do kategorii dostępnych do sprzedaży jest ujmowany w rachunku zysków i strat, co skutkuje koniecznością wyksięgowania z innych dochodów całkowitych skumulowanych strat z wyceny, odniesionych uprzednio do tej pozycji, oraz ujęcia ich w rachunku zysków i strat.

Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentów dłużnych wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych nie odwraca się poprzez rachunek zysków i strat.

2.10 Leasing

Bank jest stroną umów leasingu operacyjnego, na podstawie których przyjmuje do odpłatnego użytkowania środki trwałe na uzgodniony okres. Podstawą klasyfikacji umów leasingowych przez Bank jest zakres, w jakim ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy.

Oplaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową w okresie trwania leasingu.

2.11 Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne

2.11.1 Wartości niematerialne

Składnik wartości niematerialnych to możliwy do zidentyfikowania niepieniężny składnik aktywów nieposiadający postaci fizycznej.

2.11.1.1 Oprogramowanie

Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są aktywowane w wysokości poniesionych kosztów nabycia i przygotowania do użytkowania, z uwzględnieniem umorzeń i odpisów z tytułu utraty wartości.

Późniejsze nakłady związane z utrzymywaniem oprogramowania komputerowego są wykazywane jako koszty w momencie ich poniesienia.

2.11.1.2 Pozostałe wartości niematerialne

Pozostałe wartości niematerialne nabywane przez Bank, wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

2.11.1.3 Koszty prac rozwojowych

Koszty zakończonych prac rozwojowych zalicza się do wartości niematerialnych, w związku z uzyskaniem korzyści ekonomicznych oraz spełnieniem określonych warunków, tj. jeżeli istnieje możliwość i zamiar ukończenia oraz użytkowania wytwarzanego składnika, dostępne są stosowne środki techniczne i finansowe służące ukończeniu prac i użytkowania wytwarzanego składnika oraz istnieje możliwość wiarygodnego ustalenia wysokości nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować wytworzeniu składników wartości niematerialnych.

2.11.2 Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są na koniec okresu sprawozdawczego według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, po pomniejszeniu o odpisy umorzeniowe oraz odpisy z tytułu trwałej utraty ich wartości.

Nieruchomości zaliczane do inwestycji wycenia się według zasad stosowanych do rzeczowych aktywów trwałych.

2.11.3 Nakłady ponoszone w terminie późniejszym

Wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych powiększa się o dodatkowe nakłady poniesione w okresie ich użytkowania, gdy:

- 1) istnieje prawdopodobieństwo, że Bank uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne, które można przyporządkować danemu składnikowi rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych (wyższe od korzyści pierwotnie szacowanych, mierzonych np. okresem użytkowania, poprawą jakości obsługi, kosztami eksploatacji),
- 2) można wiarygodnie ustalić cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych.

2.11.4 Odpisy amortyzacyjne

Amortyzacja naliczana jest od wszystkich aktywów trwałych, których wartość ulega obniżeniu na skutek używania lub upływu czasu: metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego aktywa. Co najmniej raz w roku weryfikowana jest przyjęta metoda amortyzacji oraz okresy użytkowania.

Rozpoczęcie amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych następuje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym ten środek przyjęto do używania, a jej zakończenie nie później niż z chwilą:

- 1) zrównania wartości odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych z wartością początkową danego składnika aktywów, lub
- 2) przeznaczenia go do likwidacji, lub
- 3) sprzedaży, lub
- 4) stwierdzenia jego niedoboru, lub
- 5) ustalenia w wyniku weryfikacji, że przewidywana wartość końcowa składnika aktywów przewyższa jego wartość bilansową (netto).

Dla niefinansowych aktywów trwałych przyjmuje się, że wartość końcowa wynosi zero, chyba że istnieje zobowiązanie strony trzeciej do ich odkupienia lub, gdy istnieje i będzie istniał pod koniec używania składnika aktywów rynek i można określić jego wartość na tym rynku.

Okresy amortyzacyjne dla podstawowych grup środków trwałych, nieruchomości inwestycyjnych oraz wartości niematerialnych stosowane w PKO Banku Polskim SA:

Środki trwałe	Okresy
Budynki, lokale, spółdzielcze prawa do lokalu (w tym nieruchomości inwestycyjne)	od 40 do 60 lat
Ulepszenia w obcych środkach trwałych (budynkach, lokalach)	10 lat (lub okres najmu, jeśli jest krótszy)
Maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia i przyrządy	od 3 do 15 lat
Zespoły komputerowe	od 4 do 10 lat
Środki transportu	5 lat
Wartości niematerialne	Okresy
Oprogramowanie	od 2 do 15 lat
Pozostałe wartości niematerialne	5 lat

Koszty związane z nabyciem lub wytworzeniem budynków dzieli się na istotne części składowe tego budynku (komponenty) w przypadku, gdy części składowe posiadają różne okresy użytkowania lub, gdy każda z nich dostarcza Bankowi korzyści w inny sposób. Każda część składowa tego budynku amortyzowana jest odrębnie.

2.11.5 Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości niefinansowych aktywów trwałych

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych (lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne). W momencie rozpoznania takiej przesłanki Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej, stanowiącej wyższą z dwóch kwot: wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży lub wartość użytkową składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne), a w przypadku gdy wartość bilansowa składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną, Bank ujmuje w rachunku zysków i strat odpis z tytułu utraty wartości. Oszacowanie powyższych wartości wymaga przyjęcia założeń dotyczących m.in. przyszłych prognozowanych przepływów pieniężnych, które Bank może uzyskać z tytułu dalszego użytkowania lub sprzedaży danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne). Przyjęcie odmiennych założeń dotyczących wyceny przyszłych przepływów pieniężnych może mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników aktywów trwałych.

W przypadku, gdy istnieją przesłanki, że nastąpiła utrata wartości majątku wspólnego, czyli aktywów, które nie wypracowują wpływów pieniężnych niezależnie od innych aktywów lub zespołów aktywów oraz nie można ustalić wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów zaliczanego do majątku wspólnego, Bank ustala wartość odzyskiwaną na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik należy.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgowa aktywa lub jego ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości w przypadku ośrodków wypracowujących środki pieniężne w pierwszej kolejności redukują wartość firmy przypadającą na te ośrodki wypracowujące środki pieniężne (grupę ośrodków), a następnie redukują proporcjonalnie wartość księgową innych aktywów w ośrodku (grupie ośrodków).

W przypadku innych aktywów, odpis ten podlega odwróceniu, jeżeli nastąpiła zmiana w szacunkach służących do określenia wartości możliwej do odzyskania. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej, która pomniejszona o kwotę amortyzacji, zostałaby wyznaczona, jeżeli nie zostałby ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości.

2.12 Pozostałe składniki sprawozdania z sytuacji finansowej

2.12.1 Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży i działalność zaniechana

Do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży klasyfikuje się aktywa, których wartość bilansowa ma zostać odzyskana w drodze ich odsprzedaży, a nie dalszego wykorzystania. Jako przeznaczone do sprzedaży klasyfikowane są jedynie aktywa dostępne do natychmiastowej sprzedaży w bieżącym stanie, których sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto, taki składnik aktywów jest oferowany na sprzedaż po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmuje się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Odpisy aktualizujące wartość aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży ujmowane są w rachunku zysków i strat za okres, w którym dokonano tych odpisów. W stosunku do aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

Działalność zaniechana to element przedsięwzięcia Banku, który został zbyty lub jest zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży, oraz stanowi odrębną, ważną dziedzinę działalności lub jej geograficzny obszar działalności, albo jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży. Klasyfikacja do działalności zaniechanej następuje w momencie zbycia lub w momencie, gdy działalność spełnia kryteria działalności przeznaczonej do sprzedaży, jeśli ten moment nastąpił wcześniej. Grupa do zbycia, która ma zostać wycofana z użytkowania, również może być zakwalifikowana jako działalność zaniechana.

W przypadku aktywów trwałych, dla których kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży nie są dłużej spełnione, Bank dokonuje ich reklasyfikacji z aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży do odpowiedniej kategorii aktywów. Aktywa trwałe wycofane z aktywów przeznaczonych do sprzedaży wycenia się w niższej z dwóch wartości:

- 1) wartości bilansowej sprzed momentu zaklasyfikowania do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży, pomniejszonej o amortyzację, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży,
- 2) wartości odzyskiwalnej na dzień podjęcia decyzji o zaniechaniu sprzedaży.

2.12.2 Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Pozycja obejmuje głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody pobrane z góry, których rozliczenie do rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. Koszty i przychody rozliczane w czasie prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

Rozliczenia międzyokresowe czynne dotyczą poszczególnych rodzajów wydatków, których rozliczenie w ciężar rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Rozliczenia międzyokresowe prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne aktywa”.

2.13 Rezerwy

Rezerwy są zobowiązaniami, których kwota lub termin zapłaty są niepewne. Rezerwy są tworzone, gdy Bank posiada obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych oraz prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla aktualne oceny rynkowe co do wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem.

2.14 Rezerwa restrukturyzacyjna

Rezerwę na koszty restrukturyzacji tworzy się, gdy spełnione są ogólne kryteria ujmowania rezerw jak również szczegółowe kryteria dotyczące powstania obowiązku, prawnego lub zwyczajowo oczekiwanego, tworzenia rezerwy na koszty restrukturyzacji określone w MSR 37. W szczególności, zwyczajowo oczekiwany obowiązek przeprowadzenia restrukturyzacji oraz tworzenia rezerwy powstaje tylko wówczas, gdy Bank posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji oraz wzbudził uzasadnione oczekiwanie stron, których plan dotyczy, że przeprowadzi działania restrukturyzacyjne poprzez rozpoczęcie wdrażania planu lub ogłoszenie głównych elementów planu tymże stronom. Szczegółowy plan restrukturyzacji określa co najmniej działalność, lub część działalności, której ten plan dotyczy, podstawowe lokalizacje, które zostaną nim objęte, miejsce zatrudnienia, funkcje i przybliżoną liczbę pracowników, którzy mają uzyskać odszkodowania w zamian za zakończenie stosunku pracy, kwotę nakładów, które będą poniesione oraz termin, w jakim plan zostanie wdrożony. Prawny obowiązek tworzenia rezerwy restrukturyzacyjnej wynika z ustawy z dnia 13 marca 2003 roku o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz.U. z 2003 roku Nr 90, poz. 844, z późniejszymi zmianami), zgodnie z którą pracodawca ma obowiązek skonsultowania zamiaru przeprowadzenia grupowego zwolnienia z zakładowymi organizacjami związkowymi, w szczególności w zakresie możliwości uniknięcia lub zmniejszenia rozmiaru grupowego zwolnienia oraz spraw pracowniczych związanych z tym zwolnieniem, w tym zwłaszcza możliwości przekwalifikowania lub przeszkolenia zawodowego, a także uzyskania innego zatrudnienia przez zwolnionych pracowników.

Rezerwa na restrukturyzację obejmuje tylko takie bezpośrednie nakłady powstające w wyniku restrukturyzacji, które jednocześnie:

- 1) w sposób nieodrzeczny wynikają z restrukturyzacji,
- 2) nie są związane z bieżącą działalnością Banku.

Rezerwa na restrukturyzację nie obejmuje także przyszłych kosztów operacyjnych.

2.15 Świadczenia pracownicze

Zgodnie z Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy pracownicy PKO Banku Polskiego SA mają prawo do nagród jubileuszowych po przepracowaniu określonej liczby lat oraz do odpraw emerytalnych lub rentowych w momencie odchodzenia na emeryturę lub rentę. Bank okresowo dokonuje wyliczenia aktuarialnego rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników.

Rezerwa na odprawy emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe tworzona jest indywidualnie dla każdego pracownika na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzonej okresowo przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego. Podstawę do wyznaczania wartości rezerw na świadczenia pracownicze stanowią regulacje wewnętrzne, a w szczególności Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy obowiązujący w Banku. Wycena rezerw na świadczenia pracownicze dokonywana jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych. W kalkulacji rezerwy uwzględniono wszystkie nagrody jubileuszowe oraz odprawy emerytalne i rentowe, które mogą być w przyszłości wypłacone. Rezerwę utworzono na podstawie listy osób zawierającej wszystkie niezbędne dane o pracownikach, ze szczególnym uwzględnieniem stażu pracy, wieku oraz płci. Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do końca okresu sprawozdawczego. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w rachunku zysków i strat.

Bank tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych, po uwzględnieniu wszystkich pozostających do wykorzystania zaległych dni urlopów oraz z tytułu

odszkodowań i odpraw pieniężnych wypłacanych pracownikom, z którymi zostaje rozwiązany stosunek pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników, a także rozliczenia okresowe z tytułu kosztów przypadających na bieżący okres, które poniesione zostaną w przyszłym okresie, w tym premii.

2.16 Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, Bank aktywuje jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że w przyszłości przyniosą one jednostce korzyści ekonomiczne oraz pod warunkiem, że cenę nabycia lub koszt wytworzenia można określić w wiarygodny sposób.

Pozostałe koszty finansowania zewnętrznego ujmowane są przez Bank jako koszty okresu, w którym zostały poniesione.

2.17 Udzielone zobowiązania pozabilansowe

W ramach działalności operacyjnej Bank zawiera transakcje, które w momencie ich zawarcia nie są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa lub zobowiązania, lecz powodują powstanie zobowiązań warunkowych. Zobowiązanie warunkowe jest:

- 1) możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Banku,
- 2) obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków pieniężnych lub innych aktywów w celu wypełnienia obowiązku lub kwoty zobowiązania nie można oszacować w sposób wiarygodny.

Na udzielone zobowiązania pozabilansowe obarczone ryzykiem braku wywiązania się zleceńodawcy z warunków umowy tworzone są rezerwy zgodnie z MSR 37.

Najistotniejsze pozycje udzielonych zobowiązań pozabilansowych stanowią przyznane linie kredytowe oraz udzielone gwarancje.

W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się do wartości godziwej. Po początkowym ujęciu wycenia się ją według wartości wyższej z:

- 1) wartości ustalonej zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” oraz
- 2) wartości początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach, o skumulowane odpisy amortyzacyjne ujęte zgodnie z MSR 18 „Przychody”.

2.18 Kapitały własne

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone przez Bank zgodnie z obowiązującym prawem oraz ze statutem.

2.18.1 Kapitał zakładowy

Kapitał zakładowy wykazany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru przedsiębiorców według wartości nominalnej.

2.18.2 Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy tworzony jest zgodnie ze statutem Banku z odpisów z zysku oraz premii emisyjnych uzyskanych z emisji akcji pomniejszonych o koszty przeprowadzenia emisji i przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku.

2.18.3 Inne dochody całkowite

Inne dochody całkowite obejmują skutki wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz związaną z nim wartość podatku odroczonego, jak również efektywną część zabezpieczenia przepływów pieniężnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń oraz związaną z nią wartość podatku odroczonego.

2.18.4 Fundusz ogólnego ryzyka

Fundusz ogólnego ryzyka w PKO Banku Polskim SA tworzony jest zgodnie z ustawą Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku (Dz. U. z 2002 roku Nr 72, poz. 665, z późn. zm.), zwaną dalej „Prawo bankowe”, z zysku po opodatkowaniu i przeznaczony jest na niezidentyfikowane ryzyka działalności Banku.

2.18.5 Pozostałe kapitały rezerwowe

Kapitały rezerwowe są tworzone z odpisów z zysku netto. Kapitały rezerwowe przeznaczone są wyłącznie na pokrycie mogących powstać strat bilansowych.

2.19 Ustalanie wyniku finansowego

Bank ujmuje wszystkie istotne pozycje kosztów i przychodów zgodnie z zasadami: memoriału, współmierności przychodów i kosztów, ujmowania i wyceny aktywów i zobowiązań, tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości.

2.19.1 Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody i koszty z tytułu odsetek obejmują odsetki, w tym premię i dyskonto z tytułu instrumentów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu oraz instrumentów wycenianych do wartości godziwej, z wyjątkiem instrumentów pochodnych, klasyfikowanych do kategorii przeznaczone do obrotu.

Przychody i koszty odsetkowe ujmowane są na zasadzie memoriałowej i z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Przychody odsetkowe, w przypadku, aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, są naliczane od wartości bieżącej należności (to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość) przy zastosowaniu aktualnej stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości.

Przychody/koszty odsetkowe z tytułu instrumentów pochodnych, zaklasyfikowanych do kategorii przeznaczonych do obrotu wykazywane są w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej” lub „Wynik z pozycji wymiany” (w przypadku CIRS), z wyjątkiem instrumentów pochodnych zakwalifikowanych jako instrumenty zabezpieczające do rachunkowości zabezpieczeń, które prezentowane są w wyniku odsetkowym.

W przychodach odsetkowych ujmowane są również rozliczane w czasie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej opłaty i prowizje otrzymane i zapłacone, wchodzące w skład wyceny instrumentu finansowego.

2.19.2 Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat ujmuje się zasadniczo według zasady memoriału z chwilą wykonania usługi. Do przychodów zaliczane są jednorazowo opłaty pobierane przez Bank za wykonanie czynności niezwiązanych bezpośrednio z powstaniem kredytów, pożyczek i innych należności, a także rozliczane liniowo opłaty za świadczenie usług przez Bank w okresie dłuższym niż 3 miesiące. Do przychodów prowizyjnych zalicza się także opłaty i prowizje rozliczane w czasie metodą liniową, otrzymane od udzielonych kredytów i pożyczek o nieustalonych harmonogramach przyszłych przepływów pieniężnych, dla których nie można ustalić efektywnej stopy procentowej.

2.19.3 Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w rachunku zysków i strat Banku w dniu ustalenia praw udziałowców/akcjonariuszy do ich otrzymania.

2.19.4 Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaliczonych do aktywów/zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej.

2.19.5 Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych

Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do portfela dostępnych do sprzedaży oraz utrzymywanych do terminu zapadalności.

2.19.6 Wynik z pozycji wymiany

Wynik z pozycji wymiany obejmuje dodatnie i ujemne różnice kursowe, zarówno zrealizowane, jak i niezrealizowane, wynikające z codziennej wyceny aktywów i zobowiązań walutowych według obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski oraz z wyceny do wartości godziwej niezrealizowanych instrumentów pochodnych (FX forward, FX swap, CIRS oraz opcje walutowe).

Bank ujmuje w wyniku z pozycji wymiany walutowej dodatnie i ujemne różnice kursowe zarówno zrealizowane jak i niezrealizowane, z wyceny do wartości godziwej niezrealizowanych opcji walutowych. Z ekonomicznego punktu widzenia, przyjęty sposób prezentacji wyniku z opcji walutowych pozwala na symetryczne ujmowanie wyniku z opcji walutowych i zabezpieczających je transakcji natychmiastowych i terminowych (zabezpieczających pozycję walutową generowaną w efekcie oddziaływania zmian parametrów rynkowych na pozycję w opcjach walutowych).

W wyniku z pozycji wymiany wykazane są również skutki zmiany wartości godziwej oraz wynik zrealizowany na opcji na indeks złota, z uwagi na fakt, iż Bank traktuje złoto jak jedną z walut analogicznie do przepisów uchwały nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (Dz.Urz. KNF z 2010 roku, Nr 2, poz. 11 z późn. zm.).

Bank wykazał aktywa i zobowiązania pieniężne stanowiące bilansowe i pozabilansowe pozycje walutowe w złotych po przeliczeniu według średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego. Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów, pożyczek i innych należności wyrażone w walutach obcych, które są tworzone w złotych podlegają uaktualnieniu wraz ze zmianą wartości wyceny aktywów walutowych, na które są tworzone. Zrealizowane i niezrealizowane różnice kursowe zaliczane są do rachunku zysków i strat.

2.19.7 Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zalicza się przychody i koszty niezwiązane bezpośrednio z działalnością bankową. Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie zyski ze sprzedaży/likwidacji składników majątku trwałego i aktywów przejętych za długi, odzyskanych należności nieściągalnych, otrzymanych odszkodowań, kar, grzywien oraz przychodów z tytułu dzierżawy/najmu nieruchomości. Natomiast na pozostałe koszty operacyjne składają się głównie straty ze sprzedaży/likwidacji majątku trwałego, w tym aktywów przejętych za długi, koszty windykacji należności oraz koszty przekazanych darowizn.

2.20 Podatek dochodowy

Podatek dochodowy ujmowany jest jako podatek bieżący oraz podatek odroczony. Podatek dochodowy bieżący ujmowany jest w rachunku zysków i strat. Podatek dochodowy odroczony w zależności od źródła pochodzenia różnic przejściowych ujmowany jest w rachunku zysków i strat lub w pozycji „Inne dochody całkowite” w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

2.20.1 Podatek bieżący

Podatek dochodowy bieżący obliczany jest na podstawie zysku księgowego brutto skorygowanego o przychody, które zgodnie z przepisami podatkowymi nie są zaliczane do przychodów podatkowych, przychody podatkowe niebędące przychodami księgowymi, koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów i koszty podatkowe niebędące kosztami księgowymi, zgodnie z właściwymi przepisami prawa podatkowego. Pozycje te obejmują głównie przychody i koszty z tytułu odsetek naliczonych do otrzymania i zapłacenia, odpisy z tytułu utraty wartości należności oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe.

Przy ustaleniu podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych uwzględniono przepisy Ustawy z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2000 roku, Nr 54, poz.654 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 maja 2001 roku w sprawie przedłużenia

bankom udzielającym pożyczek (kredytów) na cele budownictwa mieszkaniowego terminów wpłat zaliczek i podatku dochodowego od osób prawnych (Dz. U. Nr 43, poz. 482). Równowartość skapitalizowanych odsetek niespłaconych przez kredytobiorcę i niewykupionych przejściowo ze środków budżetu państwa uwzględniana jest do dnia faktycznej spłaty tych odsetek również w odroczonym podatku dochodowym jako dodatnia różnica przejściowa.

2.20.2 Podatek dochodowy odroczony

Podatek dochodowy odroczony ujmowany jest w wysokości różnicy pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową dla celów raportowania finansowego. Bank tworzy rezerwę oraz aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Wartość podatku dochodowego odroczonego odnoszona na wynik finansowy ustalana jest jako różnica między wartością bilansową a podatkową aktywów i zobowiązań przeliczona odpowiednią stawką podatkową. Rezerwa i aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego Banku wykazywane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej odpowiednio po stronie aktywów lub zobowiązań. Zmiana stanu rezerwy oraz aktywa z tytułu podatku dochodowego odroczonego zaliczana jest do obowiązkowych obciążeń wyniku finansowego (pozycja: „Podatek dochodowy” w „Rachunku zysków i strat”) z wyjątkiem skutków wyceny aktywów finansowych odnoszonych na inne dochody całkowite, w przypadku których zmiany stanu rezerwy oraz aktywa z tytułu podatku dochodowego odroczonego są również rozliczane z innymi dochodami całkowitymi. Przy ustalaniu podatku dochodowego odroczonego uwzględnia się wartość aktywa i rezerwy na odroczony podatek na początek i koniec okresu sprawozdawczego.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na koniec okresu sprawozdawczego lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na koniec okresu sprawozdawczego.

Bank kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

2.21 Ważniejsze szacunki i oceny

Bank podczas sporządzania sprawozdania finansowego dokonuje pewnych szacunków i przyjmuje założenia, które bezpośrednio mają wpływ zarówno na sprawozdanie finansowe, jak i na ujętą w nim informację uzupełniającą.

Szacunki i założenia, które Bank przyjmuje do wykazywania wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów dokonywane są przy wykorzystaniu danych historycznych oraz innych czynników, które są dostępne oraz uznawane za właściwe w danych okolicznościach. Założenia, co do przyszłości oraz dostępne dane służą do szacowania wartości bilansowych aktywów oraz zobowiązań, których nie można jednoznacznie określić przy wykorzystaniu innych źródeł. Przy dokonywaniu szacunków Bank uwzględnia przyczyny oraz źródła niepewności, które są przewidywane na koniec okresu sprawozdawczego. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Dokonywane przez Bank szacunki oraz założenia są poddawane bieżącym przeglądom. Korekty szacunków są rozpoznawane w tym okresie, w którym dokonano zmiany szacunków, jeżeli korekty dotyczą tylko tego danego okresu. Natomiast, jeżeli korekty wpływają zarówno na okres, w którym dokonano zmiany, jak i na przyszłe okresy są one rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany oraz w okresach przyszłych.

Poniżej przedstawiono najistotniejsze obszary, dla których Bank dokonuje oszacowań:

2.21.1 Utrata wartości kredytów i pożyczek

Strata z tytułu utraty wartości jest ponoszona, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz to zdarzenie ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Bank planuje przyszłe przepływy pieniężne na podstawie szacunków opartych na historycznych parametrach.

Przyjęta metodologia szacowania odpisów z tytułu utraty wartości będzie rozwijana wraz ze zwiększającymi się możliwościami pozyskiwania informacji wskazujących na utratę wartości z istniejących oraz wdrażanych aplikacji i systemów informatycznych. W konsekwencji, pozyskiwanie nowych danych może mieć wpływ na poziom odpisów z tytułu utraty wartości w przyszłości. Metodologia i założenia wykorzystywane przy szacowaniu poddawane są regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat. Gdyby wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych dla portfela kredytów i pożyczek Banku z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości uległa zmianie o +/- 10%, to szacowana wielkość utraty wartości kredytów i pożyczek uległaby odpowiednio zmniejszeniu o 212 milionów złotych lub zwiększeniu o 384 milionów złotych (na dzień 31 grudnia 2010 roku odpowiednio zmniejszeniu o 181 milionów złotych lub zwiększeniu o 378 milionów złotych). Szacunek ten został przeprowadzony dla portfela kredytów i pożyczek, w przypadku których utrata wartości rozpoznawana jest w oparciu o indywidualną analizę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków z zabezpieczeń, czyli ekspozycji objętych metodą zindywidualizowaną.

2.21.2 Wycena instrumentów pochodnych oraz nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży

Wartość godziwą nieopcyjnych instrumentów pochodnych oraz papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży nienotowanych na aktywnym rynku wyznacza się stosując modele wyceny bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych możliwych do otrzymania z danego instrumentu finansowego. Opcje wyceniane są przy użyciu modeli wyceny opcji. Zmienne oraz założenia używane do wyceny obejmują, w miarę dostępności, dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków. Przy wycenie nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży przyjmowane są również założenia dotyczące ryzyka kredytowego kontrahenta, które wpływają na wycenę instrumentów. Zmiana tych założeń mogłaby mieć wpływ na wycenę wyżej wymienionych instrumentów finansowych.

Stosowane przez Bank techniki wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych opierają się na krzywej dochodowości konstruowanej na podstawie dostępnych danych rynkowych (stawki depozytów na rynku międzybankowym, kwotowania transakcji IRS). Bank przeprowadził symulację w celu ustalenia możliwego wpływu zmiany krzywej dochodowości na wycenę transakcji. Przesunięcie krzywej o 50 pb w górę skutkowałoby spadkiem wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych o 77 milionów złotych (na dzień 31 grudnia 2010 roku: 35 milionów złotych). Analogiczne przesunięcie w odwrotnym kierunku zwiększyłoby wycenę o 82 miliony złotych (na dzień 31 grudnia 2010 roku 37 milionów złotych), w tym dla instrumentów objętych rachunkowością zabezpieczeń: spadek o 83 miliony złotych (2010 rok: 42 miliony złotych) przy przesunięciu krzywej w górę oraz wzrost o 88 milionów złotych (2010 rok: 50 milionów złotych) przy przesunięciu krzywej w dół.

2.21.3 Kalkulacja rezerw na świadczenia pracownicze

Rezerwa na odprawy emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe tworzona jest indywidualnie dla każdego pracownika na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej okresowo przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego. Podstawę do wyznaczania wartości rezerw na świadczenia pracownicze stanowią regulacje wewnętrzne, a w szczególności Zakładowe Układy Zbiorowe Pracy obowiązujące w Banku. Wycena rezerw na świadczenia pracownicze dokonywana jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych.

W kalkulacji rezerwy uwzględniono wszystkie nagrody jubileuszowe oraz odprawy emerytalne i rentowe, które mogą być w przyszłości wypłacone. Bank dokonał aktualizacji szacunków na dzień 31 grudnia 2011 roku wykorzystując kalkulacje przeprowadzone przez zewnętrznego, niezależnego aktuariusza. Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia kończącego okres sprawozdawczy. Istotnym elementem wpływającym na wysokość rezerwy jest przyjęta stopa dyskonta finansowego. Zwiększenie/zmniejszenie

stopy dyskonta finansowego o 0,25 p.p. wpłynęło na zmniejszenie/zwiększenie wartości rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe oraz nagrody jubileuszowe o około 9 milionów złotych (na dzień 31 grudnia 2010 roku zwiększenie/zmniejszenie stopy dyskonta finansowego o 0,5 p.p. wpłynęło na zmniejszenie/zwiększenie wartości rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe oraz nagrody jubileuszowe o około 19 milionów złotych). Zyski i straty obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w rachunku zysków i strat.

Bank tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych, po uwzględnieniu wszystkich pozostających do wykorzystania zaległych dni urlopów oraz z tytułu odszkodowań i odpraw pieniężnych wypłacanych pracownikom, z którymi zostaje rozwiązany stosunek pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników, a także z tytułu kosztów przypadających na bieżący okres, które poniesione zostaną w przyszłym okresie, w tym premii.

2.21.4 Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych

Przy szacowaniu długości okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych uwzględniane są następujące czynniki:

- 1) oczekiwane zużycie fizyczne szacowane w oparciu o dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego, intensywność wykorzystania, itp.,
- 2) utrata przydatności z przyczyn technologicznych lub rynkowych,
- 3) prawne i inne ograniczenia dotyczące wykorzystania składnika aktywów,
- 4) oczekiwane wykorzystanie składnika aktywów oceniane na podstawie oczekiwanej zdolności produkcyjnej lub wielkości produkcji,
- 5) inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych. W sytuacji, gdy szacowany okres użytkowania jest krótszy niż okres wynikający z tytułów umownych przyjmuje się szacowany okres użytkowania.

W przypadku zmiany długości okresu użytkowania o +/- 10, lat dla składników majątkowych podlegających amortyzacji, z grupy grunty i budynki, wpływ zmiany na wynik finansowy wyniósłby odpowiednio: zmniejszenie kosztów amortyzacji o 25 milionów złotych lub zwiększenie kosztów amortyzacji o 134 miliony złotych (na dzień 31 grudnia 2010 roku odpowiednio: zmniejszenie kosztów amortyzacji o 25 milionów złotych lub zwiększenie kosztów amortyzacji o 149 milionów złotych).

2.2.1. Zmiany Zasad Rachunkowości

Zmiany do opublikowanych standardów i interpretacji, które weszły w życie i zostały zastosowane przez Bank od 1 stycznia 2011 roku

<i>Standard/ interpretacja</i>	<i>Data wydania/ publikacji</i>	<i>Data wejścia w życie</i>	<i>Zatwierdzony/a przez Unię Europejską</i>	<i>Opis zmian</i>
Zmiany do MSR 24 „Transakcje z jednostkami powiązаныmi”	Listopad 2009	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2011 lub później	Tak	Zmiany wprowadzają uproszczenia w zakresie wymagań odnośnie ujawniania informacji przez jednostki powiązane z instytucjami państwowymi oraz doprecyzowują definicję jednostki powiązanej. Niniejsze zmiany nie mają istotnego wpływu na poziom ujawnień w sprawozdaniu finansowym Banku. Stosowne ujawnienia dotyczące transakcji Banku jako jednostki powiązanej z rządem ujęte są w nocie nr 41 „Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązаныmi”.
Zmiany do MSR 32 „Klasyfikacja emisji praw poboru”	Październik 2009	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lutego 2010 lub później	Tak	Zmiany dotyczą rachunkowości emisji uprawnień (praw poboru, opcji, warrantów), denominowanych w walucie innej niż waluta funkcjonalna emitenta. Zmiany wymagają, aby, przy spełnieniu określonych warunków, emisja uprawnień była klasyfikowana jako kapitał własny niezależnie od tego, w jakiej walucie ustalona jest cena realizacji uprawnienia. Powyższe zmiany nie mają zastosowania dla Banku z uwagi na fakt, że Bank nie emituje praw poboru, opcji, warrantów denominowanych w walucie innej niż waluta funkcjonalna emitenta.
Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy”	Styczeń 2010	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lipca 2010 lub później	Tak	Zmiany wprowadzają dodatkowe zwolnienia dla jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy dotyczące ujawniania informacji wymaganych przez zmiany do MSSF 7 wydane w marcu 2009 w zakresie wyceny do wartości godziwej i ryzyka płynności. Powyższe zmiany nie mają zastosowania dla Banku z uwagi na fakt, że Bank sporządza sprawozdania finansowe zgodnie z MSSF począwszy od 2005 roku.
KIMSF 19 „Regulowanie zobowiązań finansowych przy pomocy instrumentów kapitałowych”	Listopad 2009	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lipca 2010 lub później	Tak	Interpretacja ta objaśnia zasady rachunkowości stosowane w sytuacji, gdy w wyniku renegocjacji przez jednostkę warunków jej zadłużenia zobowiązanie zostaje uregulowane poprzez emisję instrumentów kapitałowych skierowaną na wierzyciela. Interpretacja wymaga wyceny instrumentów kapitałowych w wartości godziwej i rozpoznania zysku lub straty w wysokości różnicy pomiędzy wartością księgową zobowiązania a wartością godziwą instrumentu kapitałowego. Powyższa informacja nie miała zastosowania dla sprawozdań finansowych Banku z uwagi na brak transakcji o powyższym charakterze w latach 2011 i 2010.

<i>Standard/ interpretacja</i>	<i>Data wydania/ publikacji</i>	<i>Data wejścia w życie</i>	<i>Zatwierdzony/a przez Unię Europejską</i>	<i>Opis zmian</i>
Zmiany do KIMSF 14 „Zaliczki na poczet minimalnych wymogów finansowania”	Listopad 2009	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2011 lub później	Tak	Interpretacja ta zawiera wytyczne w zakresie ujęcia wcześniejszej wpłaty składek na pokrycie minimalnych wymogów finansowania jako aktywa w jednostce wpłacającej. Powyższa informacja nie miała zastosowania dla sprawozdań finansowych Banku z uwagi na brak transakcji o powyższym charakterze w latach 2011 i 2010.
Poprawki do MSSF 2010 (zmieniające 7 standardów)	Maj 2010	Większość zmian obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2011	Tak	Poprawki zawierają zmiany w prezentacji, ujmowaniu oraz wycenie oraz zawierają zmiany terminologiczne i edycyjne. Poprawki do MSSF 2010 dotyczyły m.in. MSSF 7. W zakresie wyceny udziałów niekontrolujących i zapłaty warunkowej, MSR 1 dotyczące wyboru przez jednostkę prezentacji analizy innych całkowitych dochodów (w sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym lub w notach objaśniających do sprawozdania finansowego). Niniejsze poprawki nie mają istotnego wpływu na sprawozdania finansowe Banku. Stosowne ujawnienia z zakresu MSSF 7 zostały ujęte w notcie nr 49 „Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Polskim SA”. Poprawki do MSSF 3 nie miały zastosowania dla transakcji mających miejsce w latach 2011 i 2010. Dodatkowo Bank stosuje rozwiązanie prezentacji analizy innych dochodów całkowitych w sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym.

Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany do powyższych, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie i nie zostały jeszcze zastosowane przez Bank

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

<i>Standard/ interpretacja</i>	<i>Data wydania/ publikacji</i>	<i>Data wejścia w życie</i>	<i>Zatwierdzony/a przez Unię Europejską</i>	<i>Opis potencjalnych zmian</i>
Zmiany do MSSF 1 „Poważna hiperinflacja i wycofanie ustalonych dat dla podmiotów przyjmujących MSSF 1 po raz pierwszy”	Grudzień 2010	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lipca 2011 lub później	Nie	Zmiana dotycząca poważnej hiperinflacji stwarza dodatkowe wyłączenie w wypadku, gdy podmiot, który był pod wpływem poważnej hiperinflacji, ponownie zaczyna lub po raz pierwszy zamierza sporządzać swoje sprawozdania finansowe zgodnie z MSSF. Wyłączenie pozwala podmiotowi na wybór wyceny aktywów i zobowiązań według wartości godziwej i wykorzystania tej wartości godziwej jako domniemanego kosztu tych aktywów i zobowiązań w bilansie otwarcia w pierwszym sprawozdaniu z sytuacji finansowej zgodnym z MSSF. RMSR zmieniła również MSSF 1 w celu wykluczenia odniesień do ustalonych dat dla jednego wyjątku i jednego wyłączenia w odniesieniu do aktywów i zobowiązań finansowych. Pierwsza zmiana wymaga od podmiotów stosujących MSSF po raz pierwszy prospektywnego zastosowania wymogów dotyczących usunięcia z bilansu zgodnie z MSSF od dnia przejścia na MSSF, a nie od 1 stycznia 2004 r. Druga zmiana dotyczy aktywów finansowych lub zobowiązań wykazywanych w wartości godziwej przy początkowym ujęciu, gdy wartość godziwa jest ustalana za pomocą technik wyceny z powodu braku aktywnego rynku, i pozwala na zastosowanie wytycznych prospektywnie od dnia przejścia na MSSF, a nie od 25 października 2002 r. czy od 1 stycznia 2004 r. Oznacza to, że podmioty stosujące MSSF po raz pierwszy nie muszą ustalać wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych przed dniem przejścia na MSSF. Do tych zmian dostosowano również MSSF 9. Powyższe zmiany nie mają zastosowania dla Banku z uwagi na fakt, że Bank sporządza sprawozdania finansowe zgodnie z MSSF począwszy od 2005 roku.

<i>Standard/ interpretacja</i>	<i>Data wydania/ publikacji</i>	<i>Data wejścia w życie</i>	<i>Zatwierdzony/a przez Unię Europejską</i>	<i>Opis potencjalnych zmian</i>
Zmiany do MSSF 7 „Przekazanie aktywów finansowych”	Październik 2010	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lipca 2011 lub później	Tak	Zmiany wymagają ujawniania dodatkowych informacji o ryzyku wynikającym z przekazania aktywów finansowych. Zawierają wymóg ujawnienia, według klas aktywów, charakteru, wartości bilansowej oraz opisu ryzyka i korzyści dotyczących aktywów finansowych przekazanych innemu podmiotowi, ale pozostających nadal w bilansie jednostki. Wymagane jest również ujawnienie informacji o kwocie ewentualnego powiązanego zobowiązania oraz relacji pomiędzy danym składnikiem aktywów finansowych a odnośnym zobowiązaniem. W przypadku, gdy aktywa finansowe zostały usunięte z bilansu, ale jednostka nadal jest narażona na pewne ryzyko i może uzyskać pewne korzyści związane z przekazanym składnikiem aktywów, wymagane jest dodatkowo ujawnienie informacji umożliwiających zrozumienie skutków takiego ryzyka. Powyższe zmiany będą miały zastosowanie do sprawozdań finansowych Banku za rok 2012 i będą wymagać od Banku szerszych ujawnień, jednakże szacuje się że w przypadku Banku skala zmian nie będzie istotnie znacząca.
Zmiany do MSR 12 „Realizacja wartości aktywów”	Grudzień 2010	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2012 lub później	Nie	Zmiany dotyczą wyceny rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego od nieruchomości inwestycyjnych wycenianych w wartości godziwej zgodnie z MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne” i wprowadzają możliwe do odrzucenia domniemanie, że wartość nieruchomości inwestycyjnej będzie odzyskana całkowicie poprzez sprzedaż. To domniemanie można odrzucić, gdy nieruchomość inwestycyjna jest utrzymywana w modelu biznesowym, którego celem jest wykorzystanie zasadniczo wszystkich korzyści ekonomicznych reprezentowanych przez nieruchomość inwestycyjną w czasie użytkowania, a nie w chwili sprzedaży. SKI-21 „Podatek dochodowy – Realizacja wartości przeszacowanych aktywów, które nie podlegają amortyzacji” odnoszący się do podobnych kwestii dotyczących aktywów nie podlegających amortyzacji, które są wyceniane zgodnie z modelem aktualizacji wartości przedstawionym w MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe” został włączony do MSR 12 po wyłączeniu wytycznych dotyczących nieruchomości inwestycyjnych wycenianych w wartości godziwej. Powyższe zmiany będą mieć ewentualne zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za rok 2013, z zastrzeżeniem że powyższe zmiany zostaną zatwierdzone przez Unię Europejską. Na dzień dzisiejszy z uwagi na brak transakcji o powyższym charakterze w Banku, szacuje się że powyższe zmiany nie będą miały zastosowania dla sprawozdań finansowych Banku.

<i>Standard/ interpretacja</i>	<i>Data wydania/ publikacji</i>	<i>Data wejścia w życie</i>	<i>Zatwierdzony/a przez Unię Europejską</i>	<i>Opis potencjalnych zmian</i>
Zmiany do MSR1 „Prezentacja składników pozostałych całkowitych dochodów”	Czerwiec 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 lipca 2012 lub później	Nie	Zmiany wymagają, aby jednostki dzieliły pozycje prezentowane w pozostałych całkowitych dochodach na dwie grupy na podstawie tego, czy w przyszłości będą mogły one zostać ujęte w wyniku finansowym. Dodatkowo zmieniony został tytuł sprawozdania z całkowitych dochodów na „sprawozdanie z wyniku finansowego i pozostałych całkowitych dochodów”. Powyższe zmiany będą mieć ewentualne zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za rok 2012, z zastrzeżeniem że powyższe zmiany zostaną zatwierdzone przez Unię Europejską. Ponadto powyższa zmiana ma charakter prezentacyjny i nie wpłynie istotnie na ujawnienia Banku.
Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze”	Czerwiec 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później	Nie	Zmiany wprowadzają nowe wymogi w zakresie ujmowania i wyceny kosztów programów określonych świadczeń oraz świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy, jak również zmieniają wymagane ujawnienia dotyczące wszystkich świadczeń pracowniczych. Powyższe zmiany będą mieć ewentualne zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za rok 2013, z zastrzeżeniem że powyższe zmiany zostaną zatwierdzone przez Unię Europejską. Na dzień dzisiejszy szacuje się, że zmiany nie wpłyną w znaczący sposób na Bank.
Zmiany do MSR 32 „Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych”	Grudzień 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2014 lub później	Nie	Zmiany wprowadzają dodatkowe objaśnienia stosowania do MSR 32, aby wyjaśnić niespójności napotykane przy stosowaniu niektórych kryteriów dotyczących kompensowania. Obejmują one m.in. wyjaśnienie, co oznacza sformułowanie „posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty”, oraz że niektóre mechanizmy rozliczania brutto mogą być traktowane jako rozliczane netto w przypadku spełnienia odpowiednich warunków. Powyższe zmiany będą mieć ewentualne zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za rok 2014, z zastrzeżeniem że powyższe zmiany zostaną zatwierdzone przez Unię Europejską. Powyższe dodatkowe objaśnienia nie wydają się mieć znaczącego wpływu na Bank.
Zmiany do MSSF 7 „Ujawnianie informacji – kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych”	Grudzień 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później	Nie	Zmiany wprowadzają obowiązek nowych ujawnień, które umożliwią użytkownikom sprawozdań finansowych ocenę efektów lub potencjalnych efektów porozumień umożliwiających rozliczanie netto, w tym praw do dokonania kompensaty.

<i>Standard/ interpretacja</i>	<i>Data wydania/ publikacji</i>	<i>Data wejścia w życie</i>	<i>Zatwierdzony/a przez Unię Europejską</i>	<i>Opis potencjalnych zmian</i>
				Powyższe zmiany będą mieć ewentualne zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za rok 2013, z zastrzeżeniem że powyższe zmiany zostaną zatwierdzone przez Unię Europejską. Zmiany te będą miały charakter prezentacyjny i wymagać będą od Banku dodatkowych ujawnień jeśli będzie miało to zastosowanie do zdarzeń od roku 2013.
MSSF 9 „Instrumenty finansowe Część 1: Klasyfikacja i wycena”	Listopad 2009; w październiku 2010 uzupełniony o problematykę klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych; w grudniu 2011 zmieniona data wejścia w życie	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2015 lub później	Nie	Standard wprowadza jeden model przewidujący tylko dwie kategorie klasyfikacji aktywów finansowych: wyceniane w wartości godziwej i wyceniane według zamortyzowanego kosztu. Klasyfikacja jest dokonywana na moment początkowego ujęcia i uzależniona jest od przyjętego przez jednostkę modelu zarządzania instrumentami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych z tych instrumentów. Większość wymogów MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych została przeniesiona do MSSF 9 w niezmienionym kształcie. Kluczową zmianą jest nałożony na jednostki wymóg prezentowania w innych całkowitych dochodach skutków zmian własnego ryzyka kredytowego z tytułu zobowiązań finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy. Powyższe zmiany będą mieć zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za rok 2015, z zastrzeżeniem że powyższe zmiany zostaną zatwierdzone przez Unię Europejską. Unia Europejska rozpoczęła prace nad adaptacją warunkuje wydaniem przez RMSR wersji MSSF 9, wraz z częścią 2 „Utrata wartości” i częścią 3 „Rachunkowość zabezpieczeń”, które na dzień dzisiejszy są w fazie prac projektowych. Wpływ MSSF 9 na stosowane zasady rachunkowości nie został jeszcze oceniony. W roku 2012 planowana jest analiza luki wynikającej z nowej klasyfikacji i wyceny aktywów i zobowiązań finansowych w zakresie części 1 MSSF 9.
MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”	Maj 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później	Nie	Nowy standard zastępuje wytyczne w sprawie kontroli i konsolidacji zawarte w MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe” oraz w interpretacji SKI-12 „Konsolidacja – jednostki specjalnego przeznaczenia”. MSSF 10 zmienia definicję kontroli w taki sposób, by dla wszystkich jednostek obowiązywały te same kryteria określania kontroli. Zmienionej definicji towarzyszą obszerne wytyczne dotyczące zastosowania.

<i>Standard/ interpretacja</i>	<i>Data wydania/ publikacji</i>	<i>Data wejścia w życie</i>	<i>Zatwierdzony/a przez Unię Europejską</i>	<i>Opis potencjalnych zmian</i>
				Powyższe zmiany będą mieć ewentualne zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za rok 2013, z zastrzeżeniem że powyższe zmiany zostaną zatwierdzone przez Unię Europejską. Na podstawie wstępnych analiz nowy standard nie wydaje się mieć istotnego wpływu na Bank.
MSSF 11 „Wspólne przedsięwzięcia”	Maj 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później	Nie	Nowy standard zastępuje MSR 31 „Udziały we wspólnych przedsięwzięciach” oraz interpretację SKI-13 „Wspólnie kontrolowane jednostki – niepieniężny wkład wspólników”. Zmiany w definicjach ograniczyły liczbę rodzajów wspólnych przedsięwzięć do dwóch: wspólne operacje i wspólne przedsięwzięcia. Jednocześnie wyeliminowano dotychczasową możliwość wyboru konsolidacji proporcjonalnej w odniesieniu do jednostek pod wspólną kontrolą. Wszyscy uczestnicy wspólnych przedsięwzięć mają obecnie obowiązek ich ujęcia metodą praw własności. Powyższe zmiany będą mieć ewentualne zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za rok 2013, z zastrzeżeniem że powyższe zmiany zostaną zatwierdzone przez Unię Europejską. W przypadku Banku szacuje się, że zakres zmian nie będzie istotny.
MSSF 12 „Ujawnianie udziałów w innych jednostkach”	Maj 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później	Nie	Nowy standard dotyczy jednostek posiadających udziały w jednostce zależnej, wspólnym przedsięwzięciu, jednostce stowarzyszonej lub w niekonsolidowanej jednostce zarządzanej umową. Standard zastępuje wymogi w zakresie ujawniania informacji zawartych obecnie w MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych”. MSSF 12 wymaga, by jednostki ujawniały informacje, które pomogą użytkownikom sprawozdań finansowych ocenić charakter, ryzyko i skutki finansowe inwestycji w jednostkach zależnych, stowarzyszonych, wspólnych przedsięwzięciach i niekonsolidowanych jednostkach zarządzanych umową. W tym celu nowy standard nakłada wymóg ujawniania informacji dotyczących wielu obszarów, w tym znaczących osądów i założeń przyjmowanych przy ustalaniu czy jednostka kontroluje, współkontroluje czy posiada znaczący wpływ na inne jednostki; obszernych informacji o znaczeniu udziałów niekontrolujących w działalności i przepływach pieniężnych grupy; sumarycznych informacji finansowych o spółkach zależnych ze znaczącymi udziałami niekontrolującymi, a także szczegółowych informacji o udziałach w niekonsolidowanych jednostkach zarządzanych umową.

<i>Standard/ interpretacja</i>	<i>Data wydania/ publikacji</i>	<i>Data wejścia w życie</i>	<i>Zatwierdzony/a przez Unię Europejską</i>	<i>Opis potencjalnych zmian</i>
				Powyższe zmiany będą mieć zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za rok 2013, z zastrzeżeniem że powyższe zmiany zostaną zatwierdzone przez Unię Europejską. Zmiany wprowadzone będą wymagać dodatkowych ujawnień w sprawozdaniach finansowych Banku, lecz szacuje się, że z uwagi na dotychczasowy szeroki zakres prezentacji informacji o jednostkach Grupy dodatkowy zakres ujawnień w przypadku Banku, nie będzie znaczący.
MSSF 13 „Wycena w wartości godziwej”	Maj 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później	Nie	Nowy standard ma na celu poprawę spójności i zmniejszenie złożoności poprzez sformułowanie precyzyjnej definicji wartości godziwej oraz skupienie w jednym standardzie wymogów dotyczących wyceny w wartości godziwej i ujawniania odnośnych informacji. Powyższe zmiany będą mieć zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za rok 2013, z zastrzeżeniem że powyższe zmiany zostaną zatwierdzone przez Unię Europejską. Na dzień dzisiejszy szacuje się że zakres zmian z uwagi na charakter nowego MSSF nie będzie znaczący.
Zmieniony MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe”	Maj 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później	Nie	MSR 27 został zmieniony w związku z opublikowaniem MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”. Celem zmienionego MSR 27 jest określenie wymogów ujmowania i prezentacji inwestycji w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia oraz jednostki stowarzyszone w sytuacji gdy jednostka sporządza jednostkowe sprawozdanie finansowe. Wytyczne na temat kontroli oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych zostały zastąpione przez MSSF 10. Powyższe zmiany będą mieć zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za rok 2013, z zastrzeżeniem że powyższe zmiany zostaną zatwierdzone przez Unię Europejską. Szacuje się że dodatkowy zakres ujawnień z uwagi na dotychczasowy szeroki zakres prezentacji informacji o jednostkach Grupy, nie będzie znaczący.
Zmieniony MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”	Maj 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później	Nie	Zmiany do MSR 28 wynikały z projektu RMSR na temat wspólnych przedsięwzięć. Rada zdecydowała o włączeniu zasad dotyczących ujmowania wspólnych przedsięwzięć metodą praw własności do MSR 28, ponieważ metoda ta ma zastosowanie zarówno do wspólnych przedsięwzięć, jak też jednostek stowarzyszonych. Poza tym wyjątkiem, pozostałe wytyczne nie uległy zmianie.

<i>Standard/ interpretacja</i>	<i>Data wydania/ publikacji</i>	<i>Data wejścia w życie</i>	<i>Zatwierdzony/a przez Unię Europejską</i>	<i>Opis potencjalnych zmian</i>
				Powyższe zmiany będą mieć ewentualne zastosowanie po raz pierwszy dla sprawozdań finansowych Banku za rok 2013, z zastrzeżeniem że powyższe zmiany zostaną zatwierdzone przez Unię Europejską. Zgodnie z politykami rachunkowości, jednostki współzależne i stowarzyszone są ujmowane według ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.
KIMSF 20 „Koszty usuwania nadkładu na etapie produkcji w kopalniach odkrywkowych”	Październik 2011	Rok obrotowy rozpoczynający się 1 stycznia 2013 lub później	Nie	Interpretacja wyjaśnia, iż koszty usuwania nadkładu są ujmowane jako koszty bieżącej produkcji zgodnie z zasadami MSR 2 „Zapasy”, jeżeli korzyści z tytułu usuwania nadkładu mają formę produkcji zapasów. Jeżeli natomiast usuwanie nadkładu prowadzi do uzyskania korzyści w postaci lepszego dostępu do złóż mineralnych, jednostka powinna rozpoznać te koszty jako „aktywa z tytułu usuwania nadkładu” w ramach aktywów trwałych, pod warunkiem spełnienia określonych w interpretacji warunków. Z uwagi na zakres działalności Banku KIMSF 20 nie ma zastosowania.

Podsumowując, Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Bank zasady rachunkowości, z wyjątkiem MSSF 9 (wpływ MSSF 9 na stosowane przez Bank zasady rachunkowości nie został jeszcze oceniony). Bank planuje ich zastosowanie w terminach podanych w określonych standardach i interpretacjach (bez wcześniejszego zastosowania), pod warunkiem zatwierdzenia przez UE.

NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

3. Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek

	2011	2010
Przychody odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do aktywów finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	10 367 111	8 834 794
Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	9 581 320	8 246 231
Przychody z tytułu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	557 750	437 053
Przychody z tytułu lokat w bankach	218 682	147 682
Inne	9 359	3 828
Pozostałe przychody, w tym:	1 450 948	1 272 758
Przychody z tytułu instrumentów pochodnych zabezpieczających	814 275	649 116
Przychody z tytułu aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej	561 826	494 702
Przychody z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	74 847	128 940
Razem	11 818 059	10 107 552

W pozycji „Przychody z tytułu instrumentów pochodnych zabezpieczających” Bank prezentuje wynik odsetkowy z tytułu pochodnych instrumentów wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w zakresie zabezpieczenia przepływów pieniężnych. Szczegółowy opis stosowanych przez Bank relacji zabezpieczających został zamieszczony w Nocie 19 „Pochodne instrumenty zabezpieczające”.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku wartość przychodów z tytułu odsetek od kredytów z rozpoznaną utratą wartości wyniosła 385 425 tysięcy złotych (w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku kwota ta wynosiła 320 718 tysięcy złotych). Przychody te są ujęte w pozycji „Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom”.

Koszty z tytułu odsetek

	2011	2010
Koszty odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do zobowiązań finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	(4 310 998)	(3 703 305)
Koszty z tytułu zobowiązań wobec klientów	(4 133 424)	(3 586 343)
Koszty z tytułu własnej emisji papierów dłużnych	(130 568)	(82 191)
Koszty z tytułu depozytów banków	(45 684)	(31 218)
Koszty premii od dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(1 322)	(3 553)
Pozostałe koszty	(2 092)	(20 471)
Razem	(4 313 090)	(3 723 776)

Zyski i straty netto dotyczące aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu

	2011	2010
Zyski i straty dotyczące aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	8 645 465	7 312 926
Przychody z tytułu odsetek od kredytów i pożyczek udzielonych klientom	9 581 320	8 246 231
Przychody z prowizji i opłat od udzielonych kredytów i pożyczek	574 044	524 110
Przychody z tytułu odsetek od lokat w bankach	218 682	147 682
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom i należności od banków wycenianych według zamortyzowanego kosztu	(1 728 581)	(1 605 097)
Straty dotyczące zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	(4 309 676)	(3 699 752)
Koszty z tytułu odsetek od zobowiązań wobec klientów	(4 133 424)	(3 586 343)
Koszty z tytułu odsetek od emisji papierów dłużnych	(130 568)	(82 191)
Koszty z tytułu odsetek od depozytów banków	(45 684)	(31 218)
Wynik netto	4 335 789	3 613 174

4. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat

	2011	2010
Przychody od aktywów finansowych, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	574 044	524 110
Z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	574 044	524 110
Pozostałe prowizje	3 045 030	3 152 718
Z tytułu kart płatniczych	1 020 600	963 363
Z tytułu obsługi rachunków bankowych	903 972	908 208
Z tytułu ubezpieczenia kredytów	515 499	653 501
Z tytułu obsługi funduszy inwestycyjnych (w tym opłaty za zarządzanie)	187 566	170 269
Z tytułu operacji kasowych	148 325	165 437
Z tytułu operacji papierami wartościowymi	70 295	73 231
Z tytułu masowych operacji zagranicznych	47 966	44 754
Z tytułu sprzedaży i dystrybucji znaków opłaty sądowej	18 625	26 255
Inne*	132 182	147 700
Z tytułu usług powierniczych	2 806	1 659
Razem	3 621 880	3 678 487

* Pozycja „Inne” obejmuje m.in. prowizje za sprzedaż obligacji, prowizje Domu Maklerskiego z tytułu obsługi emisji pierwotnej oraz prowizje z tytułu administrowania zadłużeniem kredytobiorców wobec budżetu państwa.

Koszty z tytułu prowizji i opłat

	2011	2010
Z tytułu kart płatniczych	(373 697)	(329 381)
Z tytułu ubezpieczenia kredytów	(133 488)	(150 842)
Z tytułu usług akwizycyjnych	(117 603)	(133 935)
Z tytułu usług rozliczeniowych	(20 971)	(21 071)
Z tytułu prowizji za usługi operacyjne banków	(11 340)	(10 113)
Inne*	(91 980)	(95 586)
Razem	(749 079)	(740 928)

* Pozycja „Inne” obejmuje m.in.: koszty opłat poniesionych przez Dom Maklerski na rzecz GPW i KDPW.

5. Przychody z tytułu dywidend

	2011	2010
Przychody z tytułu dywidend od emitentów:	6 800	5 663
Papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	6 416	5 411
Papierów zakwalifikowanych jako przeznaczone do obrotu	384	252
Przychody z tytułu dywidend od spółek zależnych, współzależnych i stowarzyszonych	87 228	104 232
z tego od:		
PKO Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych SA	48 200	61 209
CEUP eService SA	22 200	29 000
Centrum Finansowego Puławska Sp. z o.o.	-	12 492
Agencji Inwestycyjnej CORP-SA SA	112	107
Inteligo Financial Services SA	16 716	1 424
Razem	94 028	109 895

6. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

	2011	2010
Instrumenty pochodne ¹⁾	(88 585)	(103 782)
Instrumenty dłużne	7 003	45 847
Bankowe papiery wartościowe strukturyzowane wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat ¹⁾	3 630	-
Instrumenty kapitałowe	(612)	1 427
Inne ¹⁾	26	19
Razem	(78 538)	(56 489)

W wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej w pozycji „Instrumenty pochodne” w okresie zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku rozpoznano część nieefektywną zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych w wysokości (64 342) tysiące złotych (w okresie zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku rozpoznano część nieefektywną zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych w wysokości (82 879) tysięcy złotych).

2011	Zyski	Straty	Wynik
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	10 505 703	(10 593 970)	(88 267)
Instrumenty finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	61 461	(51 732)	9 729
Razem	10 567 164	(10 645 702)	(78 538)

2010	Zyski	Straty	Wynik
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	8 474 400	(8 568 293)	(93 893)
Instrumenty finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	54 093	(16 689)	37 404
Razem	8 528 493	(8 584 982)	(56 489)

Całkowita kwota zmiany wartości godziwych instrumentów finansowych wycenionych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat ustalonych z wykorzystaniem technik wyceny (w przypadku braku publikowanych notowań ustalonych na aktywnym rynku) w okresie zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku wyniosła (84 929)^{*)} tysięcy złotych a w okresie zakończonym dnia 31 grudnia 2010 roku (103 763)^{*)} tysiące złotych (POZIOM 2, Nota 45).

^{*)} Stanowi sumę pozycji oznaczonych indeksem ¹⁾ w nocie 6 „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej”.

7. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych

	2011	2010
Kwota straty/zysku ujęta bezpośrednio w innych całkowitych dochodach	(43 903)	(86 745)
Kwota ujęta bezpośrednio w innych całkowitych dochodach	(43 903)	(86 745)
Kwota zysku usunięta z innych całkowitych dochodów	17 348	73 756
Kwota straty usunięta z innych całkowitych dochodów	(1 045)	(2 474)
Kwota usunięta z innych całkowitych dochodów rozpoznana w rachunku zysków i strat	16 303	71 282
Razem kwota pozostała w innych dochodach całkowitych	(27 600)	(15 463)

8. Wynik z pozycji wymiany

	2011	2010
Różnice kursowe wynikające z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	523 174	(1 026 841)
Pozostałe różnice kursowe	(191 807)	1 368 189
Razem	331 367	341 348

9. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	2011	2010
Pozostałe przychody operacyjne		
Przychody uboczne	19 134	20 289
Sprzedaż, likwidacja środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	15 087	6 820
Odzyskane należności przedawnione, umorzone, nieściągalne	5 274	4 495
Przychody ze sprzedaży udziałów w jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych	-	545
Inne*	71 296	15 863
Razem	110 791	48 012

* Pozycja „Inne” w roku 2011 obejmuje m.in. przychody z rozliczenia sprzedaży ośrodka szkoleniowo-wypoczynkowego w kwocie 33 956 tysięcy złotych.

	2011	2010
Pozostałe koszty operacyjne		
Koszty sprzedaży, likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(11 491)	(4 561)
Koszty przekazanych darowizn	(11 356)	(4 180)
Koszty uboczne	(4 696)	(4 378)
Inne	(39 635)	(30 189)
Razem	(67 178)	(43 308)

10. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku	Nota	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia		Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat
			Utworzenie w okresie	Inne	Zmniejszenie z tytułu spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	13 578	1 971	-	-	47	15 502	(1 924)
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		13 045	-	-	-	47	12 998	47
Kapitałowe papiery wartościowe nie dopuszczone do obrotu		533	1 971	-	-	-	2 504	(1 971)
Należności od banków	16	32 570	1 061	4 296	341	3 876	33 710	2 815
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	21	4 265 484	5 122 158	63 604	1 077 694	3 390 762	4 982 790	(1 731 396)
sektor niefinansowy		4 246 632	5 108 922	63 604	1 077 087	3 383 585	4 958 486	(1 725 337)
kredyty konsumpcyjne		1 499 403	2 230 235	11 802	722 545	1 567 827	1 451 068	(662 408)
kredyty mieszkaniowe		907 343	1 056 783	38 775	90 183	677 744	1 234 974	(379 039)
kredyty gospodarcze		1 839 886	1 821 904	13 027	264 359	1 138 014	2 272 444	(683 890)
sektor finansowy		5 718	5 966	-	605	2 554	8 525	(3 412)
kredyty gospodarcze		5 718	5 966	-	605	2 554	8 525	(3 412)
sektor budżetowy		13 134	7 270	-	2	4 623	15 779	(2 647)
kredyty gospodarcze		13 134	7 270	-	2	4 623	15 779	(2 647)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		1 281	-	-	3	-	1 278	-
Rzeczowe aktywa trwałe	25	18 381	16	-	17 254	1 000	143	984
Wartości niematerialne	24	18 017	-	-	-	-	18 017	-
Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone	23	450 962	24 707	-	-	-	475 669	(24 707)
Pozostałe, w tym:		404 246	251 548	263	169 121	193 654	293 282	(57 894)
rezerwa na sprawy sporne oraz udzielone zobowiązania i gwarancje	33	222 448	188 826	260	144 956	152 555	114 023	(36 271)
Razem		5 204 519	5 401 461	68 163	1 264 413	3 589 339	5 820 391	(1 812 122)

W pozycji „Zmniejszenie z tytułu spisania aktywów i rozliczenia” za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku została wykazana kwota 144 956 tysięcy złotych, w związku ze zwolnieniem Banku z zobowiązania gwarancyjnego, przed terminem na jaki zostało udzielone.

Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku	Nota	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia		Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat
			Utworzenie w okresie	Inne	Zmniejszenie z tytułu spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	15 576	-	-	1 198	800	13 578	800
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		13 183	-	-	138	-	13 045	-
Kapitałowe papiery wartościowe nie dopuszczone do obrotu		2 393	-	-	1 060	800	533	800
Należności od banków	16	27 109	4 541	1 078	-	158	32 570	(4 383)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	21	3 414 945	4 000 692	26 642	776 817	2 399 978	4 265 484	(1 600 714)
sektor niefinansowy		3 382 144	3 980 172	26 642	768 655	2 373 671	4 246 632	(1 606 501)
kredyty konsumpcyjne		1 325 580	1 720 258	3 217	638 488	911 164	1 499 403	(809 094)
kredyty mieszkaniowe		643 055	773 226	20 377	14 221	515 094	907 343	(258 132)
kredyty gospodarcze		1 413 509	1 486 688	3 048	115 946	947 413	1 839 886	(539 275)
sektor finansowy		11 305	5 461	-	8 162	2 886	5 718	(2 575)
kredyty gospodarcze		11 305	5 461	-	8 162	2 886	5 718	(2 575)
sektor budżetowy		21 496	15 059	-	-	23 421	13 134	8 362
kredyty gospodarcze		21 496	15 059	-	-	23 421	13 134	8 362
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		-	1 281	-	-	-	1 281	(1 281)
Rzeczowe aktywa trwałe	25	1 166	29 418	-	12 203	-	18 381	(29 418)
Wartości niematerialne	24	15 373	2 644	-	-	-	18 017	(2 644)
Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone	23	435 889	15 073	-	-	-	450 962	(15 073)
Pozostałe, w tym:		315 840	338 810	2	25 929	224 477	404 246	(114 333)
rezerwa na sprawy sporne oraz udzielone zobowiązania i gwarancje	33	117 483	272 125	2	194	166 968	222 448	(105 157)
Razem		4 225 898	4 392 459	27 722	816 147	2 625 413	5 204 519	(1 767 046)

11. Ogólne koszty administracyjne

	2011	2010
Świadczenia pracownicze	(2 224 040)	(2 197 253)
Koszty rzeczowe	(1 184 695)	(1 147 788)
Amortyzacja	(452 698)	(445 989)
Podatki i opłaty	(60 320)	(57 698)
Składki i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(136 737)	(53 384)
Razem	(4 058 490)	(3 902 112)

Koszty wynagrodzeń/świadczenia pracownicze

	2011	2010
Wynagrodzenia, w tym	(1 885 849)	(1 863 618)
rezerwa aktuarialna na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	(16 250)	(43 432)
Ubezpieczenia, w tym:	(276 264)	(274 572)
składki na świadczenia emerytalne i rentowe *	(224 564)	(220 464)
Inne świadczenia na rzecz pracowników	(61 927)	(59 063)
Razem	(2 224 040)	(2 197 253)

*Poniesione przez Bank całkowite koszty z tytułu świadczeń emerytalnych i rentowych.

Umowy leasingu finansowego i leasingu operacyjnego

Leasing finansowy

Bank nie posiada istotnych należności i zobowiązań z tytułu leasingu finansowego.

Leasing operacyjny – leasingobiorca

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki z posiadania leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres użytkowania przedmiotu leasingu.

Definicję leasingu operacyjnego spełniają również umowy najmu i dzierżawy zawierane przez Bank w ramach normalnej działalności operacyjnej. Wszystkie umowy zawierane są na warunkach rynkowych.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące umów leasingu operacyjnego zawartych przez Bank.

Łączna kwota przyszłych opłat leasingowych z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego	31.12.2011	31.12.2010
Dla okresu:		
do 1 roku	139 811	122 768
od 1 roku do 5 lat	320 565	280 186
powyżej 5 lat	60 519	83 420
Razem	520 895	486 374

Opłaty leasingowe i subleasingowe ujęte jako koszt danego okresu, w okresie od 1 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku wyniosły 161 520 tysięcy złotych (w okresie od 1 stycznia 2010 roku do 31 grudnia 2010 roku 147 133 tysięcy złotych).

12. Podatek dochodowy

	2011	2010
Rachunek zysków i strat		
Bieżące obciążenie podatkowe	(910 115)	(1 019 630)
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(50 194)	207 922
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(960 309)	(811 708)
Obciążenie podatkowe wykazane w innych dochodach całkowitych związane z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(28 595)	(20 203)
Razem	(988 904)	(831 911)
	2011	2010
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	4 913 931	4 122 917
Podatek dochodowy według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej (19%)	(933 647)	(783 354)
Wpływ trwałych różnic pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym:	(28 613)	(28 938)
Wpływ aktualizacji odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji, nie stanowiący kosztów/przychodów podatkowych	(36 356)	(37 503)
Wpływ pozostałych kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów	(10 309)	(12 042)
Wpływ przychodów z tytułu dywidend	17 859	20 501
Wpływ pozostałych różnic trwałych	193	106
Wpływ innych różnic pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym darowizny	1 951	584
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	(960 309)	(811 708)
Efektywna stopa podatkowa	19,54%	19,69%
Różnica przejściowa wynikająca z podatku odroczonego wykazana w rachunku zysków i strat	(50 194)	207 922
Razem bieżące obciążenie podatkowe wykazywane w rachunku zysków i strat	(910 115)	(1 019 630)

Zobowiązania/należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego

	31.12.2011	31.12.2010
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	77 532	61 854

W myśl zasad dotyczących przedawnienia zobowiązań podatkowych, kontrola prawidłowości rozliczeń z tytułu podatku dochodowego może być przeprowadzona w okresie 5 lat licząc od końca roku, w którym upłynął termin złożenia deklaracji podatkowej. Zobowiązanie Banku z tytułu bieżącego podatku dochodowego od osób prawnych za 2011 rok zostanie uregulowane w dniu 31 marca 2012 roku.

Aktywo/rezerwa z tytułu podatku odroczonego

	Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Rachunek zysków i strat	
	31.12.2011	31.12.2010	2011	2010
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki naliczone od należności (kredytów)	176 076	111 398	(64 678)	(22 944)
Odsetki skapitalizowane od kredytów mieszkaniowych w sytuacji normalnej	190 844	211 576	20 732	26 870
Odsetki od papierów wartościowych	58 187	44 537	(13 650)	(6 824)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, w tym:	94 471	98 859	-	-
odniesiona na wynik	9 514	47 741	38 227	(34 784)
odniesiona na inne dochody całkowite	84 957	51 118	-	-
Wycena papierów wartościowych, w tym:	16 414	-	-	-
odniesiona na wynik	15 443	-	(15 443)	-
odniesiona na inne dochody całkowite	971	-	-	-
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowego majątku trwałego	293 318	258 027	(35 291)	(21 855)
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	829 310	724 397	-	-
odniesiona na wynik	743 382	673 279	(70 103)	(59 537)
odniesiona na inne dochody całkowite	85 928	51 118	-	-
Aktywo z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki naliczone od zobowiązań	391 527	406 364	(14 837)	79 945
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, w tym:	16 093	19 470	-	-
odniesiona na wynik	16 093	19 470	(3 377)	2 060
Wycena papierów wartościowych, w tym:	24 550	57 395	-	-
odniesiona na wynik	11 580	50 640	(39 060)	39 368
odniesiona na inne dochody całkowite	12 970	6 755	-	-
Rezerwa na świadczenia pracownicze	126 714	118 613	8 101	8 442
Odpisy z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych	414 558	335 477	79 081	98 983
Korekta wyceny metodą liniową i ESP	211 011	218 000	(6 989)	26 493
Pozostała wartość ujemnych różnic przejściowych	28 991	32 001	(3 010)	12 168
Aktywo brutto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	1 213 444	1 187 320	-	-
odniesione na wynik	1 200 474	1 180 565	19 909	267 459
odniesione na inne dochody całkowite	12 970	6 755	-	-
Łączny efekt różnic przejściowych, w tym:	384 134	462 923	-	-
odniesiony na wynik	457 092	507 286	(50 194)	207 922
odniesiony na inne dochody całkowite	(72 958)	(44 363)	-	-
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego (prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej)	384 134	462 923	-	-
Wpływ netto podatku odroczonego na rachunek zysków i strat	-	-	(50 194)	207 922

13. Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję obliczany jest w oparciu o zysk przypadający na zwykłych akcjonariuszy Banku poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

Zysk na jedną akcję

	2011	2010
Zysk przypadający na akcjonariuszy zwykłych (w tys. PLN)	3 953 622	3 311 209
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)	1 250 000	1 250 000
Zysk przypadający na jedną akcję (w PLN na akcję)	3,16	2,65

Zysk na jedną akcję z działalności zaniechanej

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2011 roku oraz dnia 31 grudnia 2010 roku nie wystąpiła działalność zaniechana.

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję obliczany jest na podstawie zysku przypadającego na zwykłych akcjonariuszy poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu, skorygowaną o wpływ wszystkich rozwodniających potencjalnych akcji zwykłych.

W Banku zarówno w 2011 roku, jak i w 2010 roku nie występowały instrumenty rozwodniające zysk przypadający na jedną akcję.

Rozwodniony zysk z działalności zaniechanej przypadający na jedną akcję

W latach zakończonych dnia 31 grudnia 2011 roku oraz dnia 31 grudnia 2010 roku w Banku nie wystąpiła działalność zaniechana.

14. Wyłacone dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję) z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje

Zgodnie z uchwałą nr 8/2011 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej z dnia 30 czerwca 2011 roku, ustalono dywidendę za rok 2010 w wysokości 2 475 000 tysięcy złotych, tj. 1,98 na jedną akcję.

Lista akcjonariuszy uprawnionych do dywidendy za 2010 rok została określona na dzień 31 sierpnia 2011 roku, a wypłata dywidendy nastąpiła w dniu 15 września 2011 roku.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Bank nie podjął decyzji w sprawie wypłaty dywidendy. Zgodnie z polityką Banku w zakresie wypłaty dywidendy, Zarząd Banku zgłaszając propozycje wypłaty dywidendy, będzie kierował się koniecznością zapewnienia odpowiedniego poziomu współczynnika wypłacalności oraz kapitału niezbędnego do rozwoju Banku, w kwocie 40% jednostkowego zysku netto Banku za dany rok kalendarzowy.

NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

15. Kasa, środki w Banku Centralnym

	31.12.2011	31.12.2010
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	6 845 759	3 782 717
Gotówka	2 214 202	2 328 669
Inne środki	319	1 176
Razem	9 060 280	6 112 562

Bank może wykorzystywać w ciągu dnia środki na rachunkach rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych na podstawie dyspozycji złożonej do Narodowego Banku Polskiego, musi jednak zapewnić utrzymanie średniego miesięcznego salda na tym rachunku w odpowiedniej wysokości wynikającej z deklaracji rezerwy obowiązkowej.

Środki na rachunku rezerwy obowiązkowej są oprocentowane w wysokości 0,9 stopy redyskonta weksli. Na dzień 31 grudnia 2011 roku oprocentowanie to wynosiło 4,275%.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku nie wystąpiły ograniczenia w dysponowaniu środkami.

16. Należności od banków

	31.12.2011	31.12.2010
Lokaty w bankach	1 914 393	1 501 919
Rachunki bieżące	279 622	557 408
Udzielone kredyty i pożyczki	158 162	345 620
Środki pieniężne w drodze	1 731	6 862
Razem brutto	2 353 908	2 411 809
Odpis z tytułu utraty wartości należności, w tym:	(33 710)	(32 570)
odpis na należność od banku zagranicznego	(33 283)	(31 734)
Razem netto	2 320 198	2 379 239

Ryzyko związane z należnościami od banków zostało szerzej opisane w Nocie 50.2 „Zarządzanie ryzykiem kredytowym”.

17. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

	31.12.2011	31.12.2010
Dłużne papiery wartościowe	1 300 164	1 491 053
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	1 268 471	1 483 144
obligacje skarbowe	1 219 069	1 483 144
bony skarbowe	49 402	-
emitowane przez podmioty niefinansowe, obligacje korporacyjne	14 947	509
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, obligacje komunalne	14 783	7 390
emitowane przez banki, obligacje BGK	1 724	-
emitowane przez inne podmioty finansowe, obligacje korporacyjne	239	10
Udziały i akcje w innych jednostkach – notowane na giełdach	10 925	12 596
Razem	1 311 089	1 503 649

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu według terminów zapadalności na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku według wartości bilansowej

Na dzień 31 grudnia 2011 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	68 409	51 918	507 069	497 725	175 043	1 300 164
emitowane przez Skarb Państwa	68 317	50 092	501 826	474 429	173 807	1 268 471
emitowane przez podmioty niefinansowe	92	821	620	13 414	-	14 947
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	778	4 623	8 405	977	14 783
emitowane przez banki	-	-	-	1 465	259	1 724
emitowane przez inne podmioty finansowe	-	227	-	12	-	239
Razem	68 409	51 918	507 069	497 725	175 043	1 300 164

Średnia rentowność dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa znajdujących się w portfelu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosiła 4,61%. Na dzień 31 grudnia 2011 roku w portfelu nie było papierów skarbowych denominowanych w walutach obcych.

Portfel dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu na dzień 31 grudnia 2011 roku obejmował następujące papiery wartościowe ujemowane w wartości nominalnej:

- obligacje skarbowe 1 236 644
- bony skarbowe 50 000
- obligacje korporacyjne 14 900
- obligacje komunalne 14 337
- obligacje BGK 1 686

Na dzień 31 grudnia 2010 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	292	860 158	254 749	375 854	1 491 053
emitowane przez inne podmioty finansowe	-	-	10	-	-	10
emitowane przez inne podmioty niefinansowe	-	-	-	509	-	509
emitowane przez Skarb Państwa	-	102	859 530	249 224	374 288	1 483 144
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	190	618	5 016	1 566	7 390
Razem	-	292	860 158	254 749	375 854	1 491 053

Średnia rentowność dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa znajdujących się w portfelu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosiła 4,79%. Na dzień 31 grudnia 2010 roku w portfelu nie było papierów skarbowych denominowanych w walutach obcych.

Portfel dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu na dzień 31 grudnia 2010 roku obejmował następujące papiery wartościowe ujmowane w wartości nominalnej:

- obligacje skarbowe 1 520 742
- obligacje komunalne 7 249
- obligacje korporacyjne 523

18. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne stosowane przez Bank

W ramach swojej działalności Bank wykorzystuje różnego typu pochodne instrumenty finansowe służące do celów zarządzania ryzykiem związanym z prowadzoną działalnością. Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku Bank posiadał następujące instrumenty pochodne:

	31.12.2011		31.12.2010	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty zabezpieczające	516 925	342 598	153 921	555 983
Pozostałe instrumenty pochodne	2 548 224	2 302 683	1 565 843	1 848 812
Razem	3 065 149	2 645 281	1 719 764	2 404 795

Rodzaj kontraktu	31.12.2011		31.12.2010	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	1 941 725	1 925 161	1 447 916	1 553 029
FX Swap	438 331	139 720	62 204	83 613
CIRS	419 640	421 039	126 219	687 977
Forward	119 293	56 271	18 356	42 972
Opcje	106 492	70 112	46 397	25 382
FRA	38 117	31 965	12 157	11 107
Inne	1 551	1 013	6 515	715
Razem	3 065 149	2 645 281	1 719 764	2 404 795

Najczęściej wykorzystywanymi typami instrumentów pochodnych w działalności Banku są: IRS, FRA, FX Swap, CIRS, Forward.

Pochodne instrumenty finansowe na dzień 31 grudnia 2011 roku

Wartości nominalne instrumentów bazowych i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość godziwa (ujemna)	Wartość godziwa (dodatnia)
Transakcje walutowe								
Swap walutowy	21 083 789	9 126 101	10 647 681	137 381	-	40 994 952	139 720	438 331
Zakup walut	10 609 912	4 618 540	5 346 158	66 712	-	20 641 322	-	-
Sprzedaż walut	10 473 877	4 507 561	5 301 523	70 669	-	20 353 630	-	-
Forward walutowy	1 791 631	2 619 474	3 200 974	426 898	-	8 038 977	56 271	119 293
Zakup walut	898 463	1 312 740	1 614 283	213 824	-	4 039 310	-	-
Sprzedaż walut	893 168	1 306 734	1 586 691	213 074	-	3 999 667	-	-
Opcje	1 463 178	3 694 347	5 122 277	3 009 547	-	13 289 349	70 112	106 492
Zakup	737 441	1 862 104	2 647 709	1 845 542	-	7 092 796	-	-
Sprzedaż	725 737	1 832 243	2 474 568	1 164 005	-	6 196 553	-	-
Cross Currency IRS	-	-	6 868 896	35 395 814	2 710 629	44 975 339	421 039	419 640
Zakup	-	-	3 422 487	17 483 131	1 342 072	22 247 690	-	-
Sprzedaż	-	-	3 446 409	17 912 683	1 368 557	22 727 649	-	-
Transakcje stopy procentowej								
Swap na stopę procentową (IRS)	35 442 482	41 119 688	135 036 726	156 132 608	23 222 768	390 954 272	1 925 161	1 941 725
Zakup	17 721 241	20 559 844	67 518 363	78 066 304	11 611 384	195 477 136	-	-
Sprzedaż	17 721 241	20 559 844	67 518 363	78 066 304	11 611 384	195 477 136	-	-
Forward Rate Agreement (FRA)	42 157 000	48 763 000	65 082 000	2 000 000	-	158 002 000	31 965	38 117
Zakup	21 579 000	22 946 000	31 621 000	1 000 000	-	77 146 000	-	-
Sprzedaż	20 578 000	25 817 000	33 461 000	1 000 000	-	80 856 000	-	-
Pozostałe transakcje								
Inne (w tym na indeks giełdowy)	1 682 190	4 114	409 747	36 216	-	2 132 267	1 013	1 551
Zakup	644 005	903	208 859	35 586	-	889 353	-	-
Sprzedaż	1 038 185	3 211	200 888	630	-	1 242 914	-	-
Razem instrumenty pochodne	103 620 270	105 326 724	226 368 301	197 138 464	25 933 397	658 387 156	2 645 281	3 065 149

Pochodne instrumenty finansowe na dzień 31 grudnia 2010 roku

Wartości nominalne instrumentów bazowych i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość godziwa (ujemna)	Wartość godziwa (dodatnia)
Transakcje walutowe								
Swap walutowy	13 472 316	4 136 351	157 816	-	-	17 766 483	83 613	62 204
Zakup walut	6 718 392	2 076 477	78 988	-	-	8 873 857	-	-
Sprzedaż walut	6 753 924	2 059 874	78 828	-	-	8 892 626	-	-
Forward walutowy	2 005 928	2 165 896	3 101 234	149 193	-	7 422 251	42 972	18 356
Zakup walut	1 000 904	1 078 990	1 535 756	73 127	-	3 688 777	-	-
Sprzedaż walut	1 005 024	1 086 906	1 565 478	76 066	-	3 733 474	-	-
Opcje	2 309 507	2 601 855	2 779 398	1 063 314	-	8 754 074	25 382	46 397
Zakup	1 166 247	1 297 847	1 383 949	517 322	-	4 365 365	-	-
Sprzedaż	1 143 260	1 304 008	1 395 449	545 992	-	4 388 709	-	-
Cross Currency IRS	1 885 130	303 795	5 133 837	28 861 974	2 783 575	38 968 311	687 977	126 219
Zakup	902 828	145 600	2 526 216	14 080 858	1 353 021	19 008 523	-	-
Sprzedaż	982 302	158 195	2 607 621	14 781 116	1 430 554	19 959 788	-	-
Transakcje stopy procentowej								
Swap na stopę procentową (IRS)	29 696 000	31 596 212	90 355 656	132 765 966	20 420 516	304 834 350	1 553 029	1 447 916
Zakup	14 848 000	15 798 106	45 177 828	66 382 983	10 210 258	152 417 175	-	-
Sprzedaż	14 848 000	15 798 106	45 177 828	66 382 983	10 210 258	152 417 175	-	-
Forward Rate Agreement (FRA)	22 013 000	30 732 000	37 825 000	1 850 000	-	92 420 000	11 107	12 157
Zakup	11 950 000	14 616 000	18 250 000	800 000	-	45 616 000	-	-
Sprzedaż	10 063 000	16 116 000	19 575 000	1 050 000	-	46 804 000	-	-
Pozostałe transakcje								
Inne (w tym na indeks giełdowy)	4 045 978	18 693	6 306	400 000	-	4 470 977	715	6 515
Zakup	2 022 989	11 181	111	200 000	-	2 234 281	-	-
Sprzedaż	2 022 989	7 512	6 195	200 000	-	2 236 696	-	-
Razem instrumenty pochodne	75 427 859	71 554 802	139 359 247	165 090 447	23 204 091	474 636 446	2 404 795	1 719 764

19. Pochodne instrumenty zabezpieczające

Bank na dzień 31 grudnia 2011 roku stosuje następujące rodzaje rachunkowości zabezpieczeń:

- 1) zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów hipotecznych w CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS,
- 2) zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS,
- 3) zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS,
- 4) zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku Bank stosował rodzaje zabezpieczeń wskazane w punktach 1-3 powyżej.

Na dzień 31 grudnia 2011 i 2010 roku Bank nie stosował zabezpieczenia wartości godziwej.

Charakterystykę stosowanych przez Bank zabezpieczeń zmienności przepływów pieniężnych prezentuje poniższa tabela:

Strategia zabezpieczająca:	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów hipotecznych w CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS
Rodzaj relacji zabezpieczającej	Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (macro cash flow hedge)
Opis relacji zabezpieczającej	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty hipoteczne denominowane w CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych w CHF i PLN, oraz zmian kursu walutowego CHF/PLN w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.
Zabezpieczane ryzyko	Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej.
Instrument zabezpieczający	Transakcje CIRS, w których Bank płaci kupon oparty o LIBOR 3M CHF, a otrzymuje kupon oparty o WIBOR 3M od kwoty nominalnej zdefiniowanej odpowiednio w CHF oraz PLN.
Pozycja zabezpieczana	1) Portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF. 2) Portfel krótkoterminowych lokat negocjowanych, łącznie z ich odnawianiem w przyszłości (wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia). Bank desygnując pozycję zabezpieczaną zastosował rozwiązania MSR.39.OS.99C w wersji przyjętej przez Unię Europejską
Efektywność zabezpieczenia	Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Testy wykonywane są z częstotliwością miesięczną.
Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki finansowe	styczeń 2012 – październik 2026

Strategia zabezpieczająca:	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS
Rodzaj relacji zabezpieczającej	Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (macro cash flow hedge)
Opis relacji zabezpieczającej	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.
Zabezpieczane ryzyko	Ryzyko stopy procentowej.
Instrument zabezpieczający	Transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę WIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.
Pozycja zabezpieczana	Portfel kredytów w PLN indeksowanych do stopy zmiennej WIBOR 3M.
Efektywność zabezpieczenia	Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Testy wykonywane są z częstotliwością miesięczną.
Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki finansowe	Styczeń 2012 – grudzień 2013

Strategia zabezpieczająca:	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS
Rodzaj relacji zabezpieczającej	Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (macro cash flow hedge)
Opis relacji zabezpieczającej	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.
Zabezpieczane ryzyko	Ryzyko stopy procentowej.
Instrument zabezpieczający	Transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę EURIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.
Pozycja zabezpieczana	Portfel kredytów w EUR indeksowanych do stopy zmiennej EURIBOR.
Efektywność zabezpieczenia	Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Testy wykonywane są z częstotliwością miesięczną.
Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki finansowe	Styczeń 2012 – czerwiec 2016

Strategia zabezpieczająca:	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS
Rodzaj relacji zabezpieczającej	Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (macro cash flow hedge)
Opis relacji zabezpieczającej	Eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.
Zabezpieczane ryzyko	Ryzyko stopy procentowej.
Instrument zabezpieczający	Transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę LIBOR CHF 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.
Pozycja zabezpieczana	Portfel kredytów w CHF indeksowanych do stopy zmiennej LIBOR CHF 3M.
Efektywność zabezpieczenia	Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Testy wykonywane są z częstotliwością miesięczną.
Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki finansowe	Styczeń 2012 – lipiec 2016

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Wartość godziwa instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych związanych ze stopą procentową i/lub kursem walutowym na dzień 31 grudnia 2011 roku i na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosi odpowiednio:

Typ instrumentu:	Wartość bilansowa/wartość godziwa					
	31.12.2011			31.12.2010		
	Aktywa	Zobowiązania	Razem	Aktywa	Zobowiązania	Razem
IRS	175 566	1 643	173 923	103 219	18 755	84 464
CIRS	341 359	340 955	404	50 702	537 228	(486 526)
Razem	516 925	342 598	174 327	153 921	555 983	(402 062)

Wartość nominalna instrumentów zabezpieczających w podziale na terminy do realizacji.

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 31 grudnia 2011 roku				
	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
IRS w tys. PLN	500 000	5 330 000	526 000	-	6 356 000
IRS					
w tys. PLN	-	-	2 084 730	-	2 084 730
w tys. EUR	-	-	472 000	-	472 000
IRS					
w tys. PLN	-	-	908 325	-	908 325
w tys. CHF	-	-	250 000	-	250 000
CIRS					
w tys. PLN	-	1 998 315	15 714 023	1 362 488	19 074 826
w tys. CHF	-	550 000	4 325 000	375 000	5 250 000

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 31 grudnia 2010 roku				
	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
IRS w tys. PLN	-	5 075 000	905 000	-	5 980 000
IRS					
w tys. PLN	-	-	1 128 686	-	1 128 686
w tys. EUR	-	-	285 000	-	285 000
CIRS					
w tys. PLN	158 195	1 740 145	14 158 453	1 423 755	17 480 548
w tys. CHF	50 000	550 000	4 475 000	450 000	5 525 000

Wartości nominalne przeliczone zostały średnim kursem NBP odpowiednio na dzień 31 grudnia 2011 roku i na dzień 31 grudnia 2010 roku.

Inne dochody całkowite z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	31.12.2011	31.12.2010
Inne dochody całkowite na początek okresu	269 042	147 254
Zyski/straty odniesione na inne dochody całkowite w okresie	1 290 335	(145 504)
Kwota przeniesiona w okresie z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat, w tym na:	(1 112 235)	267 292
- przychody odsetkowe	(814 275)	(649 116)
- wynik z pozycji wymiany	(297 960)	916 408
Inne dochody całkowite na koniec okresu (brutto)	447 142	269 042
Efekt podatkowy	(84 957)	(51 118)
Inne dochody całkowite na koniec okresu (netto)	362 185	217 924
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat (Nota 6)		
	(64 342)	(82 879)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite (brutto)	178 100	121 788
Podatek odroczone z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(33 839)	(23 140)

20. Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	31.12.2011	31.12.2010
Dłużne papiery wartościowe	12 467 201	10 758 331
emitowane przez banki centralne, w tym:	8 593 791	3 997 780
bony pieniężne NBP	8 593 791	3 997 780
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	3 620 515	6 631 702
bony skarbowe	2 180 148	1 893 058
obligacje skarbowe PLN	1 318 278	4 738 644
obligacje skarbowe EUR	122 089	-
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym:	252 895	128 849
obligacje komunalne PLN	108 922	-
obligacje komunalne EUR	143 973	128 849
Razem	12 467 201	10 758 331

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku portfel instrumentów finansowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat obejmował:

Według wartości nominalnej	31.12.2011	31.12.2010
bony pieniężne NBP	8 600 000	4 000 000
bony skarbowe	2 196 950	1 932 960
obligacje skarbowe PLN	1 361 669	4 834 445
obligacje skarbowe EUR	110 420	-
obligacje komunalne EUR	110 420	99 008
obligacje komunalne PLN	100 000	-

Średnia rentowność dla dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa znajdujących się w portfelu instrumentów finansowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosiła 4,73%, zaś na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosiła 4,57%.

Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat według wartości bilansowej - terminy zapadalności

Na dzień 31 grudnia 2011 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe	8 974 505	2 180 148	512 243	547 410	252 895	12 467 201
emitowane przez banki centralne	8 593 791	-	-	-	-	8 593 791
emitowane przez Skarb Państwa	380 714	2 180 148	512 243	547 410	-	3 620 515
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	-	-	-	252 895	252 895
Razem	8 974 505	2 180 148	512 243	547 410	252 895	12 467 201

Na dzień 31 grudnia 2010 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe	3 997 780	430 435	4 105 431	2 095 836	128 849	10 758 331
emitowane przez banki centralne	3 997 780	-	-	-	-	3 997 780
emitowane przez Skarb Państwa	-	430 435	4 105 431	2 095 836	-	6 631 702
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	-	-	-	128 849	128 849
Razem	3 997 780	430 435	4 105 431	2 095 836	128 849	10 758 331

21. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31.12.2011	31.12.2010
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto, w tym:	145 041 439	133 198 613
sektor finansowy	3 215 123	4 252 573
gospodarcze, w tym:	3 215 123	4 252 573
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	92 836	1 576 814
środki Domu Maklerskiego w Funduszu Gwarancyjnym Giełdy oraz depozyt pocztowy	6 891	12 892
sektor niefinansowy	135 828 141	124 523 942
gospodarcze, w tym:	41 295 058	36 973 879
dopłaty do kapitałów podmiotów zależnych	186 943	121 363
mieszkaniowe	70 551 334	62 182 879
konsumpcyjne	23 981 749	25 367 184
sektor budżetowy	5 043 786	3 820 961
gospodarcze	5 043 786	3 820 320
mieszkaniowe	-	641
Odsetki	954 389	601 137
Odписы z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(4 982 790)	(4 265 484)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	140 058 649	128 933 129

	31.12.2011	31.12.2010
Kredyty i pożyczki udzielone		
Wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	5 145 413	5 059 607
ze stwierdzoną utratą wartości	4 459 538	4 686 388
bez stwierdzonej utraty wartości	685 875	373 219
Wyceniane według metody portfelowej, w tym:	5 936 241	4 803 630
ze stwierdzoną utratą wartości	5 936 241	4 803 630
Wyceniane według metody grupowej (IBNR)	133 959 785	123 335 376
Kredyty i pożyczki udzielone brutto	145 041 439	133 198 613
Odписы na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	(1 498 059)	(1 276 776)
ze stwierdzoną utratą wartości	(1 498 059)	(1 276 776)
Odписы na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej	(2 832 217)	(2 508 826)
Odписы na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	(652 514)	(479 882)
Odписы - razem	(4 982 790)	(4 265 484)
Kredyty i pożyczki udzielone netto	140 058 649	128 933 129

	31.12.2011	31.12.2010
Kredyty i pożyczki udzielone brutto, w tym:	145 041 439	133 198 613
bankowości detalicznej i prywatnej	21 550 479	23 045 719
bankowości hipotecznej	65 342 083	57 765 485
małych i średnich przedsiębiorstw	15 344 788	14 339 941
klientów rynku mieszkaniowego	7 886 768	6 971 069
korporacyjne	33 636 213	28 702 880
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	92 836	1 576 814
dopłaty do kapitałów podmiotów zależnych	186 943	121 363
pozostałe należności	46 940	74 205
Odsetki	954 389	601 137
Odписы z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(4 982 790)	(4 265 484)
Kredyty i pożyczki udzielone - netto	140 058 649	128 933 129

Szczegółowy opis zmian odpisów zaprezentowano w Nocie 10.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości wyniósł 7,2% (na dzień 31 grudnia 2010 roku: 7,1%), natomiast wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości (wyliczony jako udział odpisów aktualizujących wartość kredytów i pożyczek udzielonych klientom ogółem do wartości

bilansowej brutto kredytów z rozpoznaną utratą wartości) wyniósł 47,9% (na dzień 31 grudnia 2010 roku: 44,9%).

Na dzień 31 grudnia 2011 roku udział kredytów opóźnionych w spłacie powyżej 90 dni w stosunku do wartości brutto kredytów i pożyczek wyniósł 4,0% (na dzień 31 grudnia 2010 roku: 3,6%).

Wzrost wolumenu kredytów ocenianych metodą portfelową w 2011 roku o 1 132 611 tysięcy złotych wynikał głównie ze wzrostu opóźnień w spłacie w portfelu kredytów mieszkaniowych oraz kredytów gospodarczych (głównie małych i średnich przedsiębiorstw).

22. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

	31.12.2011	31.12.2010
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	14 104 181	9 817 952
emitowane przez Skarb Państwa	8 310 429	5 486 623
obligacje skarbowe PLN	8 298 709	5 486 623
obligacje skarbowe EUR	11 720	-
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego - obligacje komunalne	3 458 356	2 824 173
emitowane przez podmioty niefinansowe	2 132 269	1 448 119
obligacje korporacyjne	2 129 507	1 445 357
bony wekslowe	2 762	2 762
emitowane przez inne podmioty finansowe - obligacje korporacyjne	152 257	8 179
emitowane przez banki - obligacje korporacyjne	50 870	50 858
Utrata wartości dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(12 998)	(13 045)
obligacje korporacyjne	(10 236)	(10 283)
bony wekslowe	(2 762)	(2 762)
Razem dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	14 091 183	9 804 907
Kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	80 254	71 878
Kapitałowe papiery wartościowe dopuszczone do publicznego obrotu	39 357	60 866
Kapitałowe papiery wartościowe nie dopuszczone do publicznego obrotu	40 897	11 012
Utrata wartości kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży nie dopuszczonych do publicznego obrotu	(2 504)	(533)
Razem kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	77 750	71 345
Razem inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	14 168 933	9 876 252

Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży

	2011	2010
Stan na początek okresu	9 876 252	7 965 697
Różnice kursowe	732	240
Zwiększenia (zakup)	12 824 607	9 885 297
Zmniejszenia (wykup)	(8 505 058)	(7 959 519)
w tym zmiana stanu odpisu	1 924	1 998
Zmiany wartości godziwej, która odniesiona jest na inne dochody całkowite	(27 600)	(15 463)
Stan na koniec okresu	14 168 933	9 876 252

Ryzyko związane z inwestycyjnymi papierami wartościowymi dostępnymi do sprzedaży zostało szerzej opisane w Nocie 50.2 „Zarządzanie ryzykiem kredytowym”.

Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży według terminów zapadalności na dzień 31 grudnia 2011 roku według wartości bilansowej

Na dzień 31 grudnia 2011 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży						
emitowane przez Skarb Państwa	134 663	-	890 499	4 989 562	2 295 705	8 310 429
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	5 136	7 486	236 506	1 260 119	1 949 109	3 458 356
emitowane przez podmioty niefinansowe	376 277	41 698	53 585	1 464 517	183 194	2 119 271
emitowane przez inne podmioty finansowe	9 958	142 299	-	-	-	152 257
emitowane przez banki	-	-	-	-	50 870	50 870
Razem	526 034	191 483	1 180 590	7 714 198	4 478 878	14 091 183

Średnia rentowność papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosła 5,23%.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku portfel dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży obejmował następujące papiery wartościowe ujmowane w wartości nominalnej:

- obligacje skarbowe PLN 8 319 451
- obligacje komunalne 3 402 338
- obligacje korporacyjne 2 306 651
- obligacje skarbowe EUR 10 600
- bony wekslowe 2 762

Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży według terminów zapadalności na dzień 31 grudnia 2010 roku według wartości bilansowej

Na dzień 31 grudnia 2010 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży						
emitowane przez banki	-	-	-	-	50 858	50 858
emitowane przez inne podmioty finansowe	-	8 179	-	-	-	8 179
emitowane przez podmioty niefinansowe	175 489	-	256 087	802 709	200 789	1 435 074
emitowane przez Skarb Państwa	-	-	2 834 440	312 638	2 339 545	5 486 623
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	3 130	5 248	216 534	1 050 709	1 548 552	2 824 173
Razem	178 619	13 427	3 307 061	2 166 056	4 139 744	9 804 907

Średnia rentowność papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2010 roku wyniosła 5,16%.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku portfel dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży obejmował następujące papiery wartościowe ujmowane w wartości nominalnej:

- obligacje skarbowe 5 537 770
- obligacje komunalne 2 814 845
- obligacje korporacyjne 1 479 200
- bony wekslowe 2 762

23. Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone

Na dzień 31 grudnia 2011 roku inwestycje Banku w jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych zostały ujęte w cenach nabycia skorygowanych o odpisy z tytułu utraty wartości.

Poniższe zestawienie przedstawia indywidualne wartości udziałów Banku w poszczególnych jednostkach podporządkowanych.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku	Wartość brutto	Utrata wartości	Wartość bilansowa
Jednostki zależne			
KREDOBANK SA	935 619	(423 723)	511 896
PKO BP BANKOWY PTE SA	205 786	-	205 786
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	186 989	-	186 989
Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o. - w likwidacji	167 288	-	167 288
Bankowy Fundusz Leasingowy SA	70 000	-	70 000
Inteligo Financial Services SA	59 602	-	59 602
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eService” SA	55 500	-	55 500
Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. ¹	43 546	-	43 546
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	21 566	(10 666)	10 900
PKO BP Finat Sp. z o.o.	11 693	-	11 693
Qualia Development Sp. z o.o. ²	4 503	-	4 503
Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o.	1 482	-	1 482
PKO Finance AB	172	-	172
Jednostki współzależne			
CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	44 371	-	44 371
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	17 498	-	17 498
Jednostki stowarzyszone			
Bank Pocztowy SA	146 500	(39 780)	106 720
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	1 500	(1 500)	-
Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA	29	-	29
Razem	1 973 644	(475 669)	1 497 975

1) Zaangażowanie nie uwzględnia wartości dopłaty dokonanej przez PKO Bank Polski SA, wykazywanej w pozycji Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w wysokości 8 053 tysięcy złotych.

2) Zaangażowanie nie uwzględnia wartości dopłat dokonanych przez PKO Bank Polski SA, wykazywanej w pozycji Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w łącznej wysokości 178 890 tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku	Wartość brutto	Utrata wartości	Wartość bilansowa
Jednostki zależne			
KREDOBANK SA	935 619	(423 723)	511 896
PKO BP BANKOWY PTE SA	205 786	-	205 786
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	186 989	-	186 989
Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	128 288	-	128 288
Bankowy Fundusz Leasingowy SA	70 000	-	70 000
Inteligo Financial Services SA	59 602	-	59 602
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eService” SA	55 500	-	55 500
Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o. ¹	43 546	-	43 546
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	18 566	(10 666)	7 900
Qualia Development Sp. z o.o. ²	4 503	-	4 503
PKO Finance AB	172	-	172
Jednostki współzależne			
CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	44 371	-	44 371
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	17 498	-	17 498
Jednostki stowarzyszone			
Bank Pocztowy SA	146 500	(15 073)	131 427
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	1 500	(1 500)	-
Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA	29	-	29
Razem	1 918 469	(450 962)	1 467 507

1) Zaangażowanie nie uwzględnia wartości dopłaty dokonanej przez PKO Bank Polski SA, wykazywanej w pozycji Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w wysokości 8 053 tysięcy złotych.

2) Zaangażowanie nie uwzględnia wartości dopłat dokonanych przez PKO Bank Polski SA, wykazywanych w pozycji Kredyty i pożyczki udzielone klientom w łącznej wysokości 113 310 tysięcy złotych.

Skrócone informacje o jednostkach stowarzyszonych

	Wartość aktywów	Wartość zobowiązań	Wartość przychodów	Zysk netto	% udziałów
31.12.2011					
Bank Pocztowy SA	5 213 258	4 889 505	457 996	26 613	25,0001
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	17 672	147	513	21	33,33
Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA	3 874	1 833	12 459	1 109	22,31
Razem	5 234 804	4 891 485	470 968	27 743	X
31.12.2010					
Bank Pocztowy SA	4 156 609	3 835 948	369 797	14 412	25,0001
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	16 896	45	604	32	33,33
Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA	3 017	1 593	13 007	503	22,31
Razem	4 176 522	3 837 586	383 408	14 947	X

Zaprezentowane w tabeli dane finansowe Banku Pocztowego SA pochodzą ze sprawozdań skonsolidowanych sporządzonych według MSSF/MSR. Dane pozostałych spółek pochodzą ze sprawozdań finansowych sporządzonych zgodnie z polskimi zasadami rachunkowości. Zgodnie z szacunkami Banku różnice między wyżej wymienionymi sprawozdaniami, a sprawozdaniami finansowymi sporządzonymi według MSSF/MSR nie są istotne dla sprawozdania finansowego Banku. Dane za 2010 rok pochodzą ze sprawozdań zbadanych przez biegłego rewidenta.

W 2011 roku Bank zwiększył odpis aktualizujący wartość akcji Banku Pocztowego SA o kwotę 24 707 tysięcy złotych. Odpis z tytułu utraty wartości akcji Banku Pocztowego SA został utworzony na podstawie oszacowania wartości odzyskiwalnej akcji Spółki, tj. wartości użytkowej wyliczonej w oparciu o model zdyskontowanych przepływów finansowych na lata 2012-2016 oraz wartości godziwej oszacowanej w oparciu o wskaźniki rynkowe porównywalnej grupy banków.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku Bank nie posiadał udziału w zobowiązaniach warunkowych jednostek stowarzyszonych nabytych wspólnie z innymi inwestorami.

Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej oraz jednostkach współzależnych i stowarzyszonych

W 2011 roku miały miejsce następujące zdarzenia dotyczące jednostek zależnych (bezpośrednio i pośrednio) wpływające na strukturę Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA:

1) dotyczące spółki Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA

W dniu 12 stycznia 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA o kwotę 3 000 tysięcy złotych. W wyniku wyżej wymienionego podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 24 243,9 tysiąca złotych i dzieli się na 242 439 akcji o wartości nominalnej 100 złotych każda.

Wszystkie akcje w podwyższonym kapitale zostały objęte przez PKO Bank Polski SA za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych akcji.

Według stanu na 31 grudnia 2011 roku udział PKO Banku Polskiego SA w kapitale zakładowym i w głosach na walnym zgromadzeniu Spółki wynosi 100%.

2) dotyczące spółki PKO BP Faktoring SA

W dniu 7 marca 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki PKO BP Faktoring SA o łączną kwotę 1 500 tysięcy złotych. W wyniku wyżej wymienionego podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 9 000 tysięcy złotych i dzieli się na 9 000 akcji o wartości nominalnej 1 tysiąca złotych każda.

Wszystkie akcje w podwyższonym kapitale spółki zostały objęte przez Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA – spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA – za cenę 3 000 tysięcy złotych, przy czym 1 500 tysięcy złotych zostało ujęte w kapitale zapasowym Spółki.

Po zarejestrowaniu wyżej wymienionej emisji udział Bankowego Towarzystwa Kapitałowego SA w kapitale zakładowym i w głosach na walnym zgromadzeniu Spółki wynosi 99,9889%.

3) dotyczące procesu likwidacji spółki Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.

W dniu 13 czerwca 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o. o kwotę 39 000 tysięcy złotych. W wyniku wyżej wymienionego podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 117 808 tysięcy złotych i dzieli się na 14 726 udziałów o wartości nominalnej 8 tysięcy złotych każdy.

Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale zostały objęte przez PKO Bank Polski SA za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych udziałów. Środki pozyskane w wyniku wyżej wymienionego podwyższenia kapitału zostały przeznaczone na wcześniejszą spłatę kredytu w PKO Banku Polskim SA.

W wyniku wyżej wymienionej emisji udział PKO Banku Polskiego SA w kapitale zakładowym i w głosach na zgromadzeniu wspólników Spółki nadal wynosi 100%.

W dniu 1 lipca 2011 roku PKO Bank Polski SA, jako jedyny wspólnik spółki Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o., podjął uchwałę o rozwiązaniu Spółki i otwarciu jej likwidacji z dniem 1 lipca 2011 roku. Stosowny wniosek w dniu 4 lipca 2011 roku został zgłoszony do Krajowego Rejestru Sądowego.

Rozwiązanie Spółki nie powoduje zmiany w zakresie działalności prowadzonej przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA – w Banku prowadzone są działania związane z przejęciem zarządzania budynkiem, Centrum Finansowym Puławska w Warszawie wraz z nieruchomością, stanowiącego główną działalność prowadzoną przez Spółkę.

4) dotyczące przejęcia przez PKO Bank Polski SA bezpośredniej kontroli nad spółką PKO BP Finat Sp. z o.o.

W ramach procesu związanego z przejęciem przez Bank bezpośredniej kontroli nad spółką PKO BP Finat Sp. z o.o., w dniu 12 września 2011 roku PKO BP Finat Sp. z o.o. dokonała zwrotu spółce PKO BP BANKOWY Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA dopłaty do kapitału w wysokości 2 500 tysięcy złotych.

W III kwartale 2011 roku PKO Bank Polski SA odkupił od swoich spółek zależnych wszystkie udziały spółki PKO BP Finat Sp. z o.o., w tym:

- w dniu 24 sierpnia 2011 roku nabył od Inteligo Financial Services SA 75 999 udziałów spółki PKO BP Finat Sp. z o.o. o łącznej wartości nominalnej w wysokości 7 599,9 tysiąca złotych; cena nabycia wyżej wymienionych udziałów wyniosła 9 392,7 tysiąca złotych,
- w dniu 13 września 2011 roku nabył od PKO BP BANKOWY Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA 18 610 udziałów spółki PKO BP Finat Sp. z o.o. o łącznej wartości nominalnej w wysokości 1 861 tysięcy złotych; cena nabycia wyniosła 2 300 tysięcy złotych.

W wyniku wyżej wymienionych transakcji PKO Bank Polski SA posiada bezpośrednio udziały w spółce PKO BP Finat Sp. z o.o. stanowiące 100 % udziału w kapitale zakładowym Spółki i uprawniające do 100% głosów na zgromadzeniu wspólników.

5) dotyczące spółki Bankowy Leasing Sp. z o.o.

W dniu 27 stycznia 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Bankowy Leasing Sp. z o.o. o 6 600 tysięcy złotych. Wszystkie udziały zostały objęte przez Bankowy Fundusz Leasingowy SA – spółkę zależną od Banku – za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych udziałów.

W dniu 11 maja 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Bankowy Leasing Sp. z o.o. o 12 700 tysięcy złotych. Wszystkie udziały zostały objęte przez Bankowy Fundusz Leasingowy SA – spółkę zależną od Banku – za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych udziałów.

W dniu 28 września 2011 roku spółka Bankowy Fundusz Leasingowy SA odkupiła od PKO Banku Polskiego SA 1 udział w spółce Bankowy Leasing Sp. z o.o. Cena nabycia wyniosła 0,8 tysiąca złotych. W wyniku ww. transakcji Bankowy Fundusz Leasingowy SA stał się jedynym wspólnikiem w spółce Bankowy Leasing Sp. z o.o.

W dniu 30 grudnia 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostały zarejestrowane:

- podwyższenie kapitału zakładowego spółki Bankowy Leasing Sp. z o.o. o 15 414,5 tysiąca złotych w drodze emisji udziałów, które zostały przyznane Bankowemu Funduszowi Leasingowemu SA jako jednemu wspólnikowi spółki BFL Nieruchomości Sp. z o.o. (spółki przejmowanej) w ramach połączenia spółek zależnych od Bankowego Funduszu Leasingowego SA,
- połączenie spółek zależnych od Bankowego Funduszu Leasingowego SA, w wyniku którego cały majątek spółki BFL Nieruchomości Sp. z o.o. został przeniesiony do spółki Bankowy Leasing Sp. z o.o.

Według stanu na 31 grudnia 2011 roku kapitał zakładowy Spółki wynosi 57 414,5 tysiąca złotych i dzieli się na 114 829 udziałów o wartości nominalnej 500 złotych każdy.

6) dotyczące spółki BFL Nieruchomości Sp. z o.o.

W 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostały zarejestrowane podwyższenia kapitału zakładowego spółki BFL Nieruchomości Sp. z o.o. o łączną kwotę 8 000 tysięcy złotych, w tym: 27 stycznia o kwotę 1 000 tysięcy złotych i 9 maja o kwotę 7 000 tysięcy złotych. W wyniku wyżej wymienionych podwyższeń kapitał zakładowy Spółki wynosił 18 400 tysięcy złotych i dzielił się na 36 800 udziałów o wartości nominalnej 500 złotych każdy.

Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale zostały objęte przez Bankowy Fundusz Leasingowy SA – spółkę zależną od PKO Banku Polskiego SA – za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych udziałów.

W dniu 28 września 2011 roku spółka Bankowy Fundusz Leasingowy SA odkupiła od PKO Banku Polskiego SA 1 udział w spółce BFL Nieruchomości Sp. z o.o. Cena nabycia wyniosła 0,8 tysiąca złotych. W wyniku wyżej wymienionych transakcji Bankowy Fundusz Leasingowy SA stał się jedynym wspólnikiem w spółce BFL Nieruchomości Sp. z o.o.

W dniu 30 grudnia 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane połączenie spółek zależnych od Bankowego Funduszu Leasingowego SA, w wyniku którego cały majątek spółki BFL Nieruchomości Sp. z o.o. został przeniesiony do spółki Bankowy Leasing Sp. z o.o., a spółka BFL Nieruchomości Sp. z o.o. została wykreślona z rejestru.

7) dotyczące Grupy Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o. (do 10 maja 2011 roku występującej pod nazwą Grupa Kapitałowa PKO BP Inwestycje Sp. z o.o.)

W 2011 roku Grupa Kapitałowa Qualia Development Sp. z o.o. prowadziła działania związane z realizacją nowej koncepcji prowadzenia działalności deweloperskiej w strukturze holdingowej, którą tworzą głównie spółki komandytowe powoływane do realizacji projektów inwestycyjnych, w których spółka Qualia Development Sp. z o.o. pełni funkcję komandytariusza a spółka Qualia Sp. z o.o. pełni funkcję komplementariusza.

W ramach wyżej wymienionych działań:

- została utworzona spółka Qualia Sp. z o.o. (rejestracja Spółki w Krajowym Rejestrze Sądowym nastąpiła w dniu 25 lutego 2011 roku).

Kapitał zakładowy Spółki wynosi 5 tysięcy złotych i dzieli się na 100 udziałów o wartości nominalnej 50 złotych każdy. Udziały w Spółce o wartości nominalnej 4 950 złotych w dniu utworzenia Spółki objęła Qualia Development Sp. z o.o., a 1 udział o wartości nominalnej 50 złotych objęła spółka Qualia – Rezydencja Flotylla Sp. z o.o. – spółka zależna od Qualia Development Sp. z o.o. Od dnia 28 kwietnia 2011 roku jedynym udziałowcem Spółki jest Qualia Development Sp. z o.o., która odkupiła 1 udział za cenę równą wartości nominalnej udziału,

- została utworzona spółka Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Sopot Spółka komandytowa (rejestracja Spółki w Krajowym Rejestrze Sądowym nastąpiła w dniu 11 marca 2011 roku).

Wspólnikami Spółki są: Qualia Sp. z o.o. (komplementariusz, wartość wkładu: 1 tysiąc złotych) oraz Qualia Development Sp. z o.o. (komandytariusz, wartość wkładu i sumy komandytowej: 4 700 tysięcy złotych podwyższona z 1 tysiąca złotych uchwałą wspólników w dniu 31 marca 2011 roku). Przedmiotem działalności spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Sopot Spółka

komandytowa jest przygotowanie i realizacja projektu inwestycyjnego w Sopocie przy ul. Bohaterów Monte Cassino.

- spółka Qualia Sp. z o.o. w dniu 6 kwietnia 2011 roku odkupiła od PKO Banku Polskiego SA 1 udział w spółce PKO BP Inwestycje - Nowy Wilanów Sp. z o.o. za cenę 21,4 tysiąca złotych.
- spółka PKO BP Inwestycje - Nowy Wilanów Sp. z o.o. została przekształcona w spółkę komandytową i zmieniła nazwę na Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Spółka komandytowa (rejestracja wyżej wymienionych zmian w Krajowym Rejestrze Sądowym nastąpiła w dniu 1 lipca 2011 roku).

Wspólnikami Spółki są: Qualia Development Sp. z o.o. (komandytariusz, wartość wkładu: 3 999 tysięcy złotych) oraz Qualia Sp. z o.o. (komplementariusz, wartość wkładu: 1 tysiąc złotych).

- spółka Qualia Sp. z o.o. w dniu 6 kwietnia 2011 roku odkupiła od PKO Banku Polskiego SA 1 udział w spółce PKO BP Inwestycje - Neptun Park Sp. z o.o. za cenę 0,8 tysiąca złotych.
- spółka PKO BP Inwestycje - Neptun Park Sp. z o.o. została przekształcona w spółkę komandytową i zmieniła nazwę na Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Neptun Park Spółka komandytowa (rejestracja wyżej wymienionych zmian w Krajowym Rejestrze Sądowym nastąpiła w dniu 1 lipca 2011 roku).

Wspólnikami Spółki są: Qualia Development Sp. z o.o. (komandytariusz, wartość wkładu: 3 999,9 tysiąca złotych) oraz Qualia Sp. z o.o. (komplementariusz, wartość wkładu: 0,1 tysiąca złotych).

- została utworzona spółka Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Spółka komandytowa (rejestracja Spółki w Krajowym Rejestrze Sądowym nastąpiła w dniu 21 lipca 2011 roku).

Wspólnikami Spółki są: Qualia Development Sp. z o.o. (komandytariusz, wartość wkładu: 1 tysiąc złotych) oraz Qualia Sp. z o.o. (komplementariusz, wartość wkładu: 1 tysiąc złotych).

- została utworzona spółka Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Projekt 1 Spółka komandytowa (rejestracja Spółki w Krajowym Rejestrze Sądowym nastąpiła w dniu 29 lipca 2011 roku).

Wspólnikami Spółki są: Qualia Development Sp. z o.o. (komandytariusz, wartość wkładu: 1 tysiąc złotych) oraz Qualia Sp. z o.o. (komplementariusz, wartość wkładu: 1 tysiąc złotych).

- została utworzona spółka Qualia - Residence Sp. z o.o (rejestracja Spółki w Krajowym Rejestrze Sądowym nastąpiła w dniu 6 października 2011 roku).

Kapitał zakładowy Spółki wynosi 5 tysięcy złotych i dzieli się na 100 udziałów o wartości nominalnej 50 złotych każdy. Udziały w Spółce o wartości nominalnej 4,95 tysiąca złotych w dniu utworzenia Spółki objęła Qualia Development Sp. z o.o., a 1 udział o wartości nominalnej 50 złotych objęła Qualia Sp. z o.o. Od dnia 13 października 2011 roku jedynym udziałowcem Spółki jest Qualia Development Sp. z o.o., która odkupiła 1 udział za cenę równą wartości nominalnej udziału.

- została utworzona spółka Qualia Hotel Management Sp. z o.o (akt notarialny założenia Spółki został podpisany w dniu 28 listopada 2011 roku).

Kapitał zakładowy Spółki wynosi 50 tysięcy złotych i dzieli się na 1 000 udziałów o wartości nominalnej 50 złotych każdy. Udziały w Spółce o wartości nominalnej 49,95 tysiąca złotych objęła Qualia Development Sp. z o.o., a 1 udział o wartości nominalnej 50 złotych objęła Qualia Sp. z o.o. Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 4 stycznia 2012 roku. Przedmiotem działalności Spółki jest prowadzenie działalności operatorskiej w obszarze apartamentów hotelowych.

oraz

- rozpoczęto likwidację spółki Fort Mokotów Sp. z o.o.

W dniu 28 lipca 2011 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Fort Mokotów Sp. z o.o. - spółki zależnej od Qualia Development Sp. z o.o.- podjęło uchwałę o rozwiązaniu Spółki i otwarciu jej

likwidacji z dniem 28 lipca 2011 roku. Likwidacja następuje w związku z zakończeniem realizacji projektu deweloperskiego.

W 2011 roku zmianie uległy nazwy następujących spółek:

- spółka PKO BP Inwestycje Sp. z o.o. zmieniła nazwę na Qualia Development Sp. z o.o.; zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 11 maja 2011 roku,
- spółka PKO BP Inwestycje – Sarnia Dolina Sp. z o.o. zmieniła nazwę na Sarnia Dolina Sp. z o.o.; zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 29 czerwca 2011 roku,
- spółka PKO BP Inwestycje – Rezydencja Flotylla Sp. z o.o. zmieniła nazwę na Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o.; zmiana została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 30 czerwca 2011 roku.

W 2011 roku dokonano następujących dopłat do spółek Grupy Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o.:

- PKO Bank Polski SA wniósł dopłaty do spółki Qualia Development Sp. z o.o. w łącznej wysokości 65 580 tysięcy złotych (w tym: 25 marca 5 340 tysięcy złotych, 1 czerwca 5 800 tysięcy złotych i 21 listopada 54 440 tysięcy złotych),
- spółka Qualia Development Sp. z o.o. w dniu 7 kwietnia 2011 roku wniósła dopłatę do spółki Qualia Sp. z o.o. w wysokości 25 tysięcy złotych,
- spółka Qualia Development Sp. z o.o. w dniu 28 listopada 2011 roku wniósła dopłatę do spółki Qualia Residence Sp. z o.o. w wysokości 42 025 tysięcy złotych.

8) dotyczące zakupu nowej spółki Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o.

PKO Bank Polski SA nabył od Kompanii Finansowej „Centrum Usług Faktoringowych” Sp. z o.o. 1 udział o wartości nominalnej 3 101 tysięcy UAH w spółce Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. z siedzibą w Kijowie, stanowiący 100% kapitału zakładowego Spółki i uprawniający do 100% głosów na zgromadzeniu wspólników. Cena nabycia wyniosła 1 482 tysiące złotych.

W dniu 29 listopada 2011 roku PKO Bank Polski SA został zarejestrowany w Państwowym Ukraińskim Rejestrze Przedsiębiorstw jako jedyny udziałowiec Spółki.

Spółka w grudniu 2011 roku nabyła od KREDOBANK SA, w trzech pakietach, wydzielony portfel wierzytelności w łącznej wysokości brutto 1 645 milionów UAH (700 milionów złotych według średniego kursu NBP z ostatniego dnia 2011 roku). Nabycie zostało sfinansowane pożyczką otrzymaną od PKO Banku Polskiego SA w wysokości 63 milionów USD (215 milionów złotych według średniego kursu NBP z ostatniego dnia 2011 roku).

Wierzytelności będą objęte działalnością windykacyjną prowadzoną za pośrednictwem spółki „Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością.

oraz następujące zdarzenia dotyczące jednostek współzależnych i stowarzyszonych:

- w dniu 28 września 2011 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane obniżenie kapitału zakładowego spółki Centrum Majkowskiego Sp. z o.o. – spółki zależnej od Centrum Haffnera Sp. z o.o. (jednostki współzależnej od PKO Banku Polskiego SA) z kwoty 6 609 tysięcy złotych do kwoty 3 833,2 tysiąca złotych przeprowadzone poprzez obniżenie wartości nominalnej każdego udziału,
- w dniu 30 września 2011 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki Dystrybucyjnej Banku Pocztowego Sp. z o.o. – spółki zależnej od Banku Pocztowego SA (jednostki stowarzyszonej od PKO Banku Polskiego SA) podjęło decyzję o podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki z kwoty 2 000 tysięcy złotych do kwoty 2 679,8 tysiąca złotych poprzez podwyższenie wartości nominalnej udziałów. Wyżej wymienione podwyższenie w dniu 10 stycznia 2012 roku zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym.

24. Wartości niematerialne

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku	Oprogramowanie	Inne, w tym nakłady	Ogółem
Wartość bilansowa netto na początek okresu	1 248 339	279 928	1 528 267
Zakupy	-	196 589	196 589
Transfery	362 620	(362 620)	-
Amortyzacja	(201 012)	(2 148)	(203 160)
Pozostałe zmiany wartości	1 482	(610)	872
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	1 411 429	111 139	1 522 568
<i>Na dzień 1 stycznia 2011 roku (początek okresu)</i>			
Wartość bilansowa brutto	2 411 233	301 931	2 713 164
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości	(1 162 894)	(22 003)	(1 184 897)
Wartość bilansowa netto	1 248 339	279 928	1 528 267
<i>Na dzień 31 grudnia 2011 roku (koniec okresu)</i>			
Wartość bilansowa brutto	2 775 173	130 560	2 905 733
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości	(1 363 744)	(19 421)	(1 383 165)
Wartość bilansowa netto	1 411 429	111 139	1 522 568

Istotną wartością niematerialną z punktu widzenia Banku są nakłady poniesione na Zintegrowany System Informatyczny (ZSI). Łączna wartość nakładów poniesionych na ZSI w latach 2003–2011 wyniosła 1 134 893 tysiące złotych (odpowiednio za lata 2003–2010 wyniosła 1 066 066 tysięcy złotych).

Wartość bilansowa netto Zintegrowanego Systemu Informatycznego (ZSI) na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosiła 707 925 tysięcy złotych. Przewidywany okres eksploatacji systemu został określony na 15 lat. Na dzień 31 grudnia 2011 pozostały okres użytkowania wynosi 10 lat.

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku	Oprogramowanie	Inne, w tym nakłady	Ogółem
Wartość bilansowa netto na początek okresu	1 206 816	61 965	1 268 781
Zakupy	-	464 154	464 154
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	(2 644)	(2 644)
Transfery	240 563	(240 563)	-
Amortyzacja	(182 784)	(1 845)	(184 629)
Pozostałe zmiany wartości	(16 256)	(1 139)	(17 395)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	1 248 339	279 928	1 528 267
<i>Na dzień 1 stycznia 2010 roku (początek okresu)</i>			
Wartość bilansowa brutto	2 200 662	79 479	2 280 141
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości	(993 846)	(17 514)	(1 011 360)
Wartość bilansowa netto	1 206 816	61 965	1 268 781
<i>Na dzień 31 grudnia 2010 roku (koniec okresu)</i>			
Wartość bilansowa brutto	2 411 233	301 931	2 713 164
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości	(1 162 894)	(22 003)	(1 184 897)
Wartość bilansowa netto	1 248 339	279 928	1 528 267

Bank nie wytwarza patentów i licencji we własnym zakresie. W okresie od 1 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku PKO Bank Polski SA poniosła nakłady inwestycyjne związane z nabyciem środków trwałych i wartości niematerialnych w kwocie 400 292 tysiące złotych (w okresie od 1 stycznia 2010 roku do 31 grudnia 2010 roku 546 789 tysięcy złotych).

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2011 roku oraz dnia 31 grudnia 2010 roku nie występowały ograniczenia prawa dotyczące tytułu prawnego Banku do wartości niematerialnych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

25. Rzeczowe aktywa trwałe

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Środki trwałe w budowie	Nieruchomości inwestycyjne	Inne	Ogółem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	2 077 369	1 969 206	2 902	82 838	793	404 230	4 537 338
Zwiększenia, w tym:	5 982	1 424	-	203 703	-	893	212 002
Nabywanie i inne zmiany	5 982	1 424	-	203 703	-	893	212 002
Zmniejszenia, w tym:	(31 736)	(180 814)	(1 529)	(18 549)	-	(26 659)	(259 287)
Likwidacja i sprzedaż	(20 363)	(177 889)	(1 529)	-	-	(24 417)	(224 198)
Transfery z środków trwałych na aktywa przeznaczone do sprzedaży	(6 328)	-	-	-	-	-	(6 328)
Inne	(5 045)	(2 925)	-	(18 549)	-	(2 242)	(28 761)
Transfery z nakładów na środki trwałe	29 526	98 021	-	(134 484)	-	6 937	-
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 081 141	1 887 837	1 373	133 508	793	385 401	4 490 053
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(654 114)	(1 466 473)	(1 866)	-	(534)	(318 830)	(2 441 817)
Zwiększenia, w tym:	(67 970)	(156 609)	(225)	-	(11)	(29 475)	(254 290)
Amortyzacja okresu	(65 139)	(155 546)	(225)	-	(11)	(28 618)	(249 539)
Inne	(2 831)	(1 063)	-	-	-	(857)	(4 751)
Zmniejszenia, w tym:	16 320	177 703	1 182	-	-	24 306	219 511
Likwidacja i sprzedaż	12 699	174 922	1 182	-	-	22 153	210 956
Klasyfikacja do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	1 993	-	-	-	-	-	1 993
Inne	1 628	2 781	-	-	-	2 153	6 562
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(705 764)	(1 445 379)	(909)	-	(545)	(323 999)	(2 476 596)
Odpisy aktualizujące na początek okresu	(1 133)	(2)	-	(17 246)	-	-	(18 381)
Zwiększenia, w tym:	(16)	-	-	-	-	-	(16)
inne	(16)	-	-	-	-	-	(16)
Zmniejszenia, w tym:	1 006	2	-	17 246	-	-	18 254
inne	1 006	2	-	17 246	-	-	18 254
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	(143)	-	-	-	-	-	(143)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	1 422 122	502 731	1 036	65 592	259	85 400	2 077 140
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	1 375 234	442 458	464	133 508	248	61 402	2 013 314

Wartość pozabilansowa maszyn i urządzeń użytkowanych na dzień 31 grudnia 2011 roku na mocy umów leasingu operacyjnego oraz umów dzierżawy z opcją zakupu wyniosła 54 037 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2010 roku wyniosła 48 425 tysięcy złotych). W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2011 roku oraz dnia 31 grudnia 2010 roku nie występowały ograniczenia prawa dotyczące tytułu prawnego Banku do rzeczowych aktywów trwałych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Środki trwałe w budowie	Nieruchomości inwestycyjne	Inne	Ogółem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	2 064 032	2 120 753	3 813	160 362	731	406 545	4 756 236
Zwiększenia, w tym:	329	1 409	-	86 233	118	1 324	89 413
Nabywanie i inne zmiany	329	1 409	-	86 233	118	1 324	89 413
Zmniejszenia, w tym:	(21 346)	(268 944)	(911)	(1 953)	(56)	(15 101)	(308 311)
Likwidacja i sprzedaż	(14 594)	(241 045)	(760)	-	(56)	(11 566)	(268 021)
Transfery z środków trwałych na aktywa przeznaczone do sprzedaży	(6 347)	(26 288)	(151)	-	-	-	(32 786)
Inne	(405)	(1 611)	-	(1 953)	-	(3 535)	(7 504)
Transfery z nakładów na środki trwałe	34 354	115 988	-	(161 804)	-	11 462	-
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 077 369	1 969 206	2 902	82 838	793	404 230	4 537 338
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(596 851)	(1 558 555)	(2 517)	-	(409)	(304 789)	(2 463 121)
Zwiększenia, w tym:	(71 319)	(175 079)	(222)	-	(126)	(27 756)	(274 502)
Amortyzacja okresu	(71 100)	(162 181)	(222)	-	(126)	(27 731)	(261 360)
Klasyfikacja do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	(12 021)	-	-	-	-	(12 021)
Inne	(219)	(877)	-	-	-	(25)	(1 121)
Zmniejszenia, w tym:	14 056	267 161	873	-	1	13 715	295 806
Likwidacja i sprzedaż	12 373	240 580	745	-	1	10 519	264 218
Klasyfikacja do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	1 639	25 088	126	-	-	-	26 853
Inne	44	1 493	2	-	-	3 196	4 735
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(654 114)	(1 466 473)	(1 866)	-	(534)	(318 830)	(2 441 817)
Odpisy aktualizujące na początek okresu	(1 163)	(3)	-	-	-	-	(1 166)
Zwiększenia, w tym:	(149)	(12 023)	-	(17 246)	-	-	(29 418)
z tyt. klasyfikacji aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	(12 021)	-	-	-	-	(12 021)
inne	(149)	(2)	-	(17 246)	-	-	(17 397)
Zmniejszenia, w tym:	179	12 024	-	-	-	-	12 203
z tyt. klasyfikacji aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	12 021	-	-	-	-	12 021
inne	179	3	-	-	-	-	182
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	(1 133)	(2)	-	(17 246)	-	-	(18 381)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	1 466 018	562 195	1 296	160 362	322	101 756	2 291 949
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	1 422 122	502 731	1 036	65 592	259	85 400	2 077 140

W 2011 i 2010 roku Bank nie otrzymał odszkodowań od stron trzecich z tytułu utraty wartości lub utraty rzeczowych aktywów trwałych ujętych w rachunku zysków i strat.

26. Inne aktywa

	31.12.2011	31.12.2010
Rozrachunki z tytułu transakcji zrealizowanych przy użyciu kart	162 452	204 530
Rozliczenia instrumentów finansowych	143 845	47 279
Należności od odbiorców	36 746	23 853
Należności z tytułu innych operacji z podmiotami finansowymi, niefinansowymi	26 538	11 088
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	22 862	28 219
Zapasy związane z działalnością eksploatacyjną, uboczną i inwestycyjną	20 160	13 047
Należności z tytułu nierozliczonych transakcji instrumentami pochodnymi	6 134	7 121
Należności od budżetu z tytułu prowadzonej przez bank dystrybucji znaków opłaty sądowej	3 350	9 311
Należności i rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	1 730	8 020
Inne*	58 973	47 904
Razem	482 790	400 372

w tym aktywa finansowe **

380 795 311 202

* W pozycji „Inne” znajdują się głównie m.in. „Należności z zakresu gospodarki własnej”, „Należności z tytułu opłat i prowizji”, „Należności z tytułu kaucji i wadium”.

** Do aktywów finansowych zaliczono wszystkie pozycje „Innych aktywów”, z wyjątkiem pozycji „Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów”, „Zapasy związane z działalnością eksploatacyjną, uboczną i inwestycyjną” oraz „Inne”.

27. Zobowiązania wobec Banku Centralnego

	31.12.2011	31.12.2010
Do 1 miesiąca	3 454	3 370
Razem	3 454	3 370

28. Zobowiązania wobec banków

	31.12.2011	31.12.2010
Otrzymane kredyty i pożyczki	3 443 872	2 999 116
Depozyty banków	1 372 635	972 758
Rachunki bieżące	421 939	43 901
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	54 744
Inne depozyty z rynku pieniężnego	82 944	93 662
Razem	5 321 390	4 164 181

29. Zobowiązania wobec klientów

	31.12.2011	31.12.2010
Zobowiązania wobec ludności	103 424 136	94 347 108
Depozyty terminowe	54 897 173	47 744 721
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	48 054 921	46 308 729
Inne depozyty z rynku pieniężnego	472 042	293 658
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	42 784 326	34 895 145
Depozyty terminowe	24 012 372	18 039 764
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	11 187 998	11 139 468
Otrzymane kredyty i pożyczki *	6 453 092	5 020 400
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	644 005	446 175
Inne depozyty z rynku pieniężnego	486 859	249 338
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	3 822 219	6 046 802
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	2 241 309	2 689 361
Depozyty terminowe	1 516 981	3 349 821
Inne depozyty z rynku pieniężnego	63 929	7 620
Razem	150 030 681	135 289 055

*W pozycji „otrzymane kredyty i pożyczki” na dzień 31 grudnia 2011 roku ujęto otrzymaną pożyczkę w kwocie 800 000 tysięcy EUR oraz 250 000 tysięcy CHF od PKO Finance AB, spółki zależnej Banku, jako środki pozyskane w drodze emisji euroobligacji (na dzień 31 grudnia 2010 roku 800 000 tysięcy EUR).

	31.12.2011	31.12.2010
Zobowiązania wobec klientów, w tym:	150 030 681	135 289 055
bankowości detalicznej i prywatnej	99 631 256	90 860 454
małych i średnich przedsiębiorstw	8 932 110	8 592 537
klientów rynku mieszkaniowego	5 405 545	5 083 490
korporacyjne	28 873 527	25 153 687
otrzymane kredyty i pożyczki	6 453 092	5 020 400
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	644 005	446 175
pozostałe zobowiązania	91 146	132 312
Razem	150 030 681	135 289 055

30. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

	31.12.2011	31.12.2010
Zobowiązania z tytułu emisji		
Instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - Bankowe papiery wartościowe wyemitowane przez PKO Bank Polski SA	175 615	-
Instrumenty finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu - Obligacje bankowe wyemitowane przez PKO Bank Polski SA	2 929 973	-
Razem	3 105 588	-

	31.12.2011	31.12.2010
Zobowiązania z tytułu emisji o okresie spłaty:		
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	2 929 973	-
od 1 roku do 5 lat	175 615	-
Razem	3 105 588	-

W 2011 roku Bank wyemitował bankowe papiery wartościowe i obligacje bankowe o wartości nominalnej 5 080 647 tysięcy złotych, klasyfikowane odpowiednio jako zobowiązania desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zgodnie z MSR 39.11A ppkt. a oraz wyceniane według zamortyzowanego kosztu. W 2011 roku zostały umorzone bankowe papiery wartościowe i obligacje bankowe o wartości nominalnej 1 951 454 tysięcy złotych.

31. Zobowiązania podporządkowane

W 2007 roku Bank wyemitował obligacje podporządkowane o łącznej wartości 1 600 700 tysięcy złotych, o 10-letnim terminie zapadalności. Obligacje są oprocentowane w półrocznych okresach odsetkowych. Odsetki od obligacji są naliczane od wartości nominalnej według zmiennej stopy procentowej równej stawce WIBOR 6M, powiększonej o marżę równą 100 pb.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku

Zobowiązanie podporządkowane	Wartość nominalna	Waluta	Stopa procentowa (%)	Termin zapadalności/ wykupu	Stan zobowiązania
Obligacje podporządkowane	1 600 700	PLN	5,92%	30.10.2017	1 614 377

Na dzień 31 grudnia 2010 roku

Zobowiązanie podporządkowane	Wartość nominalna	Waluta	Stopa procentowa (%)	Termin zapadalności/ wykupu	Stan zobowiązania
Obligacje podporządkowane	1 600 700	PLN	5,05%	30.10.2017	1 611 779

Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

	2011	2010
Stan na początek okresu	1 611 779	1 612 178
Zwiększenia z tytułu odsetek naliczonych	87 125	82 191
Zmniejszenia z tytułu spłaty odsetek	(84 527)	(82 590)
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	1 614 377	1 611 779

32. Pozostałe zobowiązania

	31.12.2011	31.12.2010
Koszty do zapłacenia	241 918	236 504
Przychody pobierane z góry	277 150	312 480
Inne zobowiązania (z tytułu):	1 637 455	1 238 615
rozliczenia międzybankowe	580 998	174 854
zobowiązania z tytułu rozliczeń w operacjach papierami wartościowymi	279 204	181 456
zobowiązania w zakresie działalności inwestycyjnej i gospodarki własnej	182 955	196 671
rozliczenia publiczno-prawne	141 261	277 830
zobowiązania z tytułu działalności dewizowej	140 546	131 849
rozliczenia instrumentów finansowych	82 861	39 851
zobowiązania wobec dostawców	54 794	46 965
zobowiązania z tytułu kart płatniczych	32 972	20 187
zobowiązania wobec instytucji ubezpieczeniowych	24 821	25 465
zobowiązania wobec UOKiK	16 597	22 310
zobowiązania z tytułu sprzedaży znaków wartościowych	12 626	14 375
rozliczenie zakupu maszyn i urządzeń oraz materiałów, robót i usług dotyczących budowy	10 265	4 613
środków trwałych i działalności eksploatacyjnej		
zobowiązania z tytułu operacji z podmiotami finansowymi, niefinansowymi	10 102	21 121
pozostałe*	67 453	81 068
Razem	2 156 523	1 787 599
w tym zobowiązania finansowe **	1 670 659	1 116 221

* Pozycja „pozostałe” obejmuje m.in. zobowiązania z tytułu kaucji i wadium, zobowiązania z tytułu obrotu papierami wartościowymi.

** Do zobowiązań finansowych zaliczono wszystkie pozycje „Pozostałych zobowiązań” z wyjątkiem pozycji „Przychody pobierane z góry”, „Rozliczenia publiczno-prawne” oraz „Pozostałe”.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku PKO Bank Polski SA nie posiadał zobowiązań, w przypadku których nie wywidywałyby się z płatności wynikających z zawartych umów.

33. Rezerwy

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Na dzień 1 stycznia 2011 roku, w tym:	6 311	410 723	216 137	81 267	714 438
Rezerwa krótkoterminowa	6 311	29 537	81 965	81 267	199 080
Rezerwa długoterminowa	-	381 186	134 172	-	515 358
Utworzenie/aktualizacja rezerw	-	36 000	188 826	8 399	233 225
Wykorzystanie rezerw	-	-	(144 956)	(2 259)	(147 215)
Rozwiązanie rezerw	(4 057)	(19 750)	(148 498)	(12 914)	(185 219)
Inne zmiany i reklasyfikacje	-	-	260	-	260
Stan na dzień 31 grudnia 2011 roku, w tym:	2 254	426 973	111 769	74 493	615 489
Rezerwa krótkoterminowa	2 254	38 069	111 769	74 493	226 585
Rezerwa długoterminowa	-	388 904	-	-	388 904

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 63 636 tysięcy złotych oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 3 946 tysięcy złotych.

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Na dzień 1 stycznia 2010 roku, w tym:	6 841	367 291	110 642	113 852	598 626
Rezerwa krótkoterminowa	6 841	27 277	110 642	113 852	258 612
Rezerwa długoterminowa	-	340 014	-	-	340 014
Utworzenie/aktualizacja rezerw	-	43 432	272 125	6 482	322 039
Wykorzystanie rezerw	(194)	-	-	(3 436)	(3 630)
Rozwiązanie rezerw	(336)	-	(166 632)	(35 631)	(202 599)
Inne zmiany i reklasyfikacje	-	-	2	-	2

Stan na dzień 31 grudnia 2010 roku, w tym:	6 311	410 723	216 137	81 267	714 438
Rezerwa krótkoterminowa	6 311	29 537	81 965	81 267	199 080
Rezerwa długoterminowa	-	381 186	134 172	-	515 358

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 65 861 tysięcy złotych oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 11 430 tysięcy złotych.

Rezerwy na sprawy sporne utworzone zostały w wysokości oczekiwanych wpływów korzyści ekonomicznych.

34. Kapitał zakładowy

Struktura kapitału akcyjnego PKO Banku Polskiego SA

Seria	Rodzaj akcji	Ilość akcji	Wartość nominalna 1 akcji	Wartość serii wg wartości nominalnej
Seria A	akcje zwykłe imienne	312 500 000	1 zł	312 500 000 zł
Seria A	akcje zwykłe na okaziciela	197 500 000	1 zł	197 500 000 zł
Seria B	akcje zwykłe na okaziciela	105 000 000	1 zł	105 000 000 zł
Seria C	akcje zwykłe na okaziciela	385 000 000	1 zł	385 000 000 zł
Seria D	akcje zwykłe na okaziciela	250 000 000	1 zł	250 000 000 zł
Razem	---	1 250 000 000	---	1 250 000 000 zł

W roku 2011 nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału zakładowego PKO Banku Polskiego SA.

Na wniosek akcjonariusza Skarbu Państwa oraz w związku ze zmianą Statutu Banku dokonaną uchwałą nr 26/2011 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku z dnia 30 czerwca 2011 roku w sprawie zmiany Statutu Banku, w dniu 24 listopada 2011 roku dokonano konwersji 197 500 000 akcji zwykłych imiennych na 197 500 000 akcji zwykłych na okaziciela.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku kapitał zakładowy PKO Banku Polskiego SA wynosił 1 250 000 tysięcy złotych i składało się na niego 1 250 000 tysięcy akcji o wartości nominalnej 1 PLN (na dzień 31 grudnia 2010 roku: 1 250 000 tysięcy złotych, 1 250 000 tysięcy akcji o wartości nominalnej 1 PLN) – akcje w pełni opłacone. Wyemitowane akcje PKO Banku Polskiego SA nie są uprzywilejowane.

35. Pozostałe kapitały

	31.12.2011	31.12.2010
Pozostałe kapitały, w tym:		
Kapitał zapasowy	12 898 111	12 098 111
Pozostałe kapitały rezerwowe	3 319 621	3 283 412
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 070 000	1 070 000
Razem kapitały rezerwowe	17 287 732	16 451 523
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	(51 164)	(28 808)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	362 185	217 924
Inne dochody całkowite	311 021	189 116
Pozostałe kapitały razem	17 598 753	16 640 639

POZOSTAŁE NOTY

36. Przeniesione aktywa finansowe, których składniki nie kwalifikują się do wyłączenia ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku PKO Bank Polski SA nie posiadał istotnych przeniesionych aktywów finansowych, których składniki nie kwalifikowałyby się do wyłączenia ze sprawozdania z sytuacji finansowej.

37. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

PKO Bank Polski SA posiada następujące aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań własnych z tytułu:

37.1. Zobowiązania z tytułu ujemnej wyceny instrumentów pochodnych

Zabezpieczenie rozliczeń z tytułu ujemnej wyceny instrumentów pochodnych stanowią środki na lokatach w bankach. Wartość tych aktywów na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosła 435 957 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2010 roku 825 718 tysięcy złotych).

37.2. Zobowiązania z tytułu transakcji sell-buy-back (SBB)

	31.12.2011	31.12.2010
Obligacje skarbowe:		
wartość nominalna	665 043	458 322
wartość bilansowa	643 483	445 460

37.3. Fundusz ochrony środków gwarantowanych

Fundusz ochrony środków gwarantowanych PKO Bank Polski SA tworzy zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (t. jedn. Dz. U. z 2009 roku nr 84, poz.711 z późniejszymi zmianami).

	31.12.2011	31.12.2010
Wartość funduszu	535 226	489 891
Wartość nominalna zabezpieczenia	565 000	515 000
Rodzaj zabezpieczenia	obligacje skarbowe	obligacje skarbowe
Termin wykupu zabezpieczenia	25.01.2021	25.01.2021
Wartość bilansowa zabezpieczenia	555 135	506 992

Wartość aktywów na pokrycie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych stanowią obligacje skarbowe z terminem wykupu zapewniającym zabezpieczenie wartości bilansowej przez okres określony ustawą. Fundusz jest powiększany lub pomniejszany w dniu 1 lipca każdego roku odpowiednio do wysokości sumy stanowiącej podstawę obliczenia kwoty rezerwy obowiązkowej.

37.4. Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Giełdowych

Środki pieniężne stanowiące zabezpieczenia wykonywanych przez Dom Maklerski PKO BP SA operacji papierami wartościowymi są zdeponowane w KDPW w ramach Funduszu Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Giełdowych.

	31.12.2011	31.12.2010
Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Giełdowych	3 923	6 950

Każdy uczestnik bezpośredni, który posiada status uczestnika rozliczającego zobowiązany jest do dokonania wpłaty do funduszu rozliczeniowego gwarantującego rozliczanie transakcji giełdowych objętych tym funduszem. Wysokość wpłat uzależniona jest od wartości obrotu danego uczestnika i jest codziennie aktualizowana przez KDPW SA.

38. Zobowiązania warunkowe

Programy subemisji

Na dzień 31 grudnia 2011 roku funkcjonowały następujące programy papierów wartościowych objęte subemisją (maksymalne zobowiązanie Banku do objęcia papierów wartościowych):

Emitent papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne	Okres obowiązywania umowy	Rodzaj subemisji
Spółka A	obligacje korporacyjne	423 000	31.07.2013	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka B	obligacje korporacyjne	136 013	31.12.2024	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka C	obligacje korporacyjne	102 700	31.10.2013	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka D	obligacje korporacyjne	24 900	30.12.2015	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka E	obligacje korporacyjne	20 000	02.01.2012	Umowa Emisji Obligacji*
Suma		706 613		

* Dotyczy Umowy Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku funkcjonowały następujące programy papierów wartościowych objęte subemisją (maksymalne zobowiązanie Banku do objęcia papierów wartościowych):

Emitent papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne	Okres obowiązywania umowy	Rodzaj subemisji
Spółka A	obligacje korporacyjne	304 000	31.07.2013	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka E	obligacje korporacyjne	200 000	02.01.2012	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka B	obligacje korporacyjne	155 000	31.12.2024	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka D	obligacje korporacyjne	74 900	30.12.2015	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka F	obligacje korporacyjne	13 000	31.12.2018	Umowa Emisji Obligacji*
Podmiot A	obligacje komunalne	4 000	31.12.2025	Umowa Emisji Obligacji*
Suma		750 900		

* Dotyczy Umowy Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji.

Wszystkie papiery wartościowe objęte przez Bank subemisją zaliczają się do papierów z nieograniczoną zbywalnością, nienotowanych na giełdach i nieznajdujących się w regulowanym obrocie pozagiełdowym.

Zobowiązania umowne

Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość zobowiązań umownych dotyczących wartości niematerialnych wynosiła 98 233 tysiące złotych (na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość zobowiązań wynosiła 1 100 tysięcy złotych).

Udzielone zobowiązania finansowe

	31.12.2011	31.12.2010
Podmioty finansowe	1 609 576	1 139 573
Podmioty niefinansowe	28 238 271	27 790 351
Podmioty budżetowe	823 897	1 005 614
Razem	30 671 744	29 935 538
w tym: udzielone zobowiązania nieodwołalne	6 569 014	7 001 338

Udzielone zobowiązania finansowe zostały wykazane w wartościach nominalnych.

Udzielone zobowiązania gwarancyjne

	31.12.2011	31.12.2010
Podmioty finansowe	1 214 684	2 504 479
Podmioty niefinansowe	6 014 910	5 494 578
Podmioty budżetowe	174 459	253 771
Razem	7 404 053	8 252 828

W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2011 roku oraz dnia 31 grudnia 2010 roku Bank nie udzielił poręczeń kredytu lub pożyczki, ani nie udzielił gwarancji jednostce zależnej lub innemu podmiotowi, których łączna wartość stanowiłaby równowartość 10% kapitałów własnych Banku.

Informacje na temat rezerw utworzonych na pozabilansowe zobowiązania gwarancyjne i finansowe znajdują się w Nocie 33 „Rezerwy”.

Zobowiązania udzielone według terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2011 roku

	Do 1 miesiąca łącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania udzielone finansowe	15 247 959	957 788	4 885 157	4 215 505	5 365 335	30 671 744
Zobowiązania udzielone gwarancyjne	102 662	337 260	1 769 827	4 003 958	1 190 346	7 404 053
Razem	15 350 621	1 295 048	6 654 984	8 219 463	6 555 681	38 075 797

Zobowiązania udzielone według terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2010 roku

	Do 1 miesiąca łącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania udzielone finansowe	16 629 361	291 994	3 999 554	3 320 204	5 694 425	29 935 538
Zobowiązania udzielone gwarancyjne	1 649 125	971 746	1 828 734	3 313 539	489 684	8 252 828
Razem	18 278 486	1 263 740	5 828 288	6 633 743	6 184 109	38 188 366

Pozabilansowe zobowiązania otrzymane (według wartości nominalnej)

	31.12.2011	31.12.2010
finansowe	375 428	395 625
gwarancyjne	1 905 208	2 231 427
Razem zobowiązania otrzymane	2 280 636	2 627 052

Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań warunkowych

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku Bank nie posiadał aktywów obciążonych zastawem zabezpieczającym.

Uprawnienie do sprzedaży lub obciążenia zastawem zabezpieczenia ustanowionego na rzecz Banku

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku na rzecz Banku nie ustanowiono zabezpieczeń, które Bank był uprawniony sprzedać lub obciążyć innym zastawem, w przypadku realizacji wszelkich obowiązków przez właściciela zabezpieczenia.

39. Sprawy sporne

Według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku, łączna wartość postępowań sądowych, w których Bank jest pozwany wynosiła 337 557 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2010 roku 308 304 tysiące złotych), a kwota łącznej wartości postępowań sądowych z powództwa Banku wynosiła 135 358 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosiła 60 207 tysięcy złotych).

Poniżej przedstawiono opis najistotniejszych spraw spornych PKO Banku Polskiego SA:

a) postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających konkurencję

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2001 roku na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard. Postępowanie dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku podmiotom zewnętrznym. Dnia 29 grudnia 2006 roku UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za ograniczające konkurencję oraz nakazał ich zaniechania, jednocześnie nakładając m.in. na PKO Bank Polski SA karę pieniężną w kwocie 16 597 tysięcy złotych. W dniu 20 grudnia 2011 roku odbyła się rozprawa, na której nie doszło do merytorycznego rozstrzygnięcia odwołań. Sąd zobowiązał MasterCard do złożenia wyjaśnień w sprawie w terminie do dnia 31 stycznia 2012 roku oraz postanowił odroczyć rozprawę z terminem z urzędu. Termin rozprawy wyznaczono na dzień 9 lutego 2012 roku. W związku z wnioskiem pełnomocnika powodów, w tym PKO Banku Polskiego SA, sąd odroczył termin rozprawy na dzień 24 kwietnia 2012 roku. Na dzień 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku Bank posiadał zobowiązanie na powyższą kwotę.

b) roszczenia restrykcyjne w stosunku do nieruchomości posiadanych przez Bank

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego toczy się pięć postępowań administracyjnych o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych wydanych przez organy administracji publicznej, a dotyczących nieruchomości posiadanych przez Bank, które to postępowania, w przypadku ich negatywnego dla Banku rozstrzygnięcia skutkować mogą zgłoszeniem roszczeń restrykcyjnych oraz jedno postępowanie administracyjne o ustanowienie prawa użytkowania wieczystego do nieruchomości posiadanej przez Bank. Zważywszy na aktualny stan przedmiotowych postępowań dotyczących stwierdzenia nieważności decyzji i orzeczeń organów administracji publicznej, nie jest obecnie możliwe określenie ich ewentualnych negatywnych skutków finansowych dla Banku. Ponadto w odniesieniu do dwóch nieruchomości Banku zostały zgłoszone roszczenia przez byłych właścicieli (toczą się postępowania sądowe).

Zarząd PKO Banku Polskiego SA uważa, że w 2012 roku prawdopodobieństwo zaistnienia poważnych roszczeń wobec Banku z tytułu powyższych postępowań jest niewielkie.

40. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się gotówka w kasie oraz środki pieniężne na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy licząc od daty nabycia.

	31.12.2011	31.12.2010
Kasa, środki w Banku Centralnym	9 060 280	6 112 562
Bieżące należności od banków	2 100 386	2 087 435
Razem	11 160 666	8 199 997

Przepływy pieniężne z tytułu odsetek i dywidend otrzymanych i wypłaconych

Przychody z tytułu odsetek - otrzymane	2011	2010
Odsetki otrzymane z tytułu udzielonych kredytów i udzielonych pożyczek	7 986 135	6 890 834
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	595 372	473 152
Odsetki otrzymane z tytułu lokat	238 055	163 871
Odsetki otrzymane od inwestycyjnych papierów wartościowych	450 283	432 045
Odsetki otrzymane od papierów z portfela przeznaczone do obrotu	74 675	133 245
Pozostałe odsetki otrzymane	1 395 039	2 592 896
Razem	10 739 559	10 686 043

Przychody z tytułu dywidend - otrzymane	2011	2010
Otrzymane dywidendy od jednostek zależnych, współzależnych i stowarzyszonych	87 228	104 232
Otrzymane dywidendy od pozostałych podmiotów	6 800	5 663
Razem	94 028	109 895

Koszty z tytułu odsetek - zapłacone	2011	2010
Odsetki zapłacone z tytułu depozytów	(2 965 701)	(3 002 080)
Odsetki zapłacone z tytułu otrzymanych kredytów i pożyczek	(146 602)	(39 366)
Odsetki zapłacone z tytułu emisji papierów dłużnych	(109 020)	(82 871)
Pozostałe odsetki zapłacone (głównie z tytułu premii od dłużnych papierów wartościowych, odsetki od zobowiązań z tytułu zabezpieczeń pieniężnych, odsetki od rachunków bieżących środków funduszy specjalnego przeznaczenia)	(1 118 600)	(1 408 065)
Razem	(4 339 923)	(4 532 382)

Koszty z tytułu dywidend - zapłacone	2011	2010
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom	(2 475 000)	(2 375 000)
Razem	(2 475 000)	(2 375 000)

Przepływ z działalności operacyjnej – inne korekty

	2011	2010
Naliczone odsetki, dyskonto, premia od dłużnych papierów wartościowych	(568 650)	(476 599)
Rachunkowość zabezpieczeń	144 261	98 648
Wycena wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	39 799	-
Wycena oraz odpisy aktualizujące dotyczące udziałów w jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych	24 707	15 073
Likwidacja oraz odpisy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	17 119	56 123
Razem	(342 764)	(306 755)

Objaśnienie przyczyn różnic pomiędzy zmianami stanu pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami stanu tych pozycji wykazywanych w działalności operacyjnej rachunku przepływów pieniężnych

(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej związanej ze sprzedażą, likwidacją rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	2011	2010
Przychody ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(15 087)	(6 820)
Koszty sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	7 757	2 873
Razem	(7 330)	(3 947)

Odsetki i dywidendy	2011	2010
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych z portfela dostępnych do sprzedaży, wykazywane w działalności inwestycyjnej	(450 283)	(432 046)
Otrzymane dywidendy wykazywane w działalności inwestycyjnej	(93 644)	(109 643)
Razem	(543 927)	(541 689)

Zmiana stanu należności od banków	2011	2010
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	58 696	(325 472)
Zmiana stanu odpisów na należności od banków	(795)	(5 461)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	12 951	463 439
Razem	70 852	132 506

Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	2011	2010
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(11 125 520)	(14 507 340)
Zmiana stanu odpisów na należności od klientów	(717 306)	(850 539)
Razem	(11 842 826)	(15 357 879)
Zmiana stanu pozostałych aktywów oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	2011	2010
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(83 044)	19 055
Razem	(83 044)	19 055
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	2011	2010
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	1 157 293	(5 755)
Razem	1 157 293	(5 755)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	2011	2010
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	14 741 626	11 244 655
Przeniesienie zaciągnięcia/spląty pożyczek długoterminowych od innych niż banki instytucji finansowych do działalności finansowej	(854 325)	(3 457 895)
Razem	13 887 301	7 786 760
Zmiana stanu rezerw i odpisów	2011	2010
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(98 949)	115 812
Zmiana odpisów z tytułu utraty wartości należności od banków	1 140	5 461
Zmiana odpisów z tytułu utraty wartości należności od klientów	717 306	850 539
Zmiana stanu rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotycząca wyceny portfela dostępnego do sprzedaży ujętej w odroczonym podatku	28 595	20 202
Razem	648 092	992 014
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań oraz zobowiązań podporządkowanych	2011	2010
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	371 522	467 283
Przeniesienie spląty odsetek od pożyczek otrzymanych od innych niż banki instytucji finansowych, wykazywane w działalności finansowej	146 601	39 332
Przeniesienie wypłaty odsetek od emisji własnej	108 743	82 590
Razem	626 866	589 205

41. Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązanymi

Skarb Państwa jest jednostką sprawującą kontrolę nad Bankiem jako podmiot posiadający 40,99% udziału w kapitale podstawowym Banku. Szczegółowo akcjonariat Banku został opisany w Nocie 1 „Informacje ogólne” niniejszego sprawozdania.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku wykazano należności i papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu transakcji ze Skarbem Państwa, jednostkami budżetowymi oraz podmiotami, w których udziałowcem jest Skarb Państwa.

Na mocy ustawy z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2003 roku; Nr 119, poz. 1115, z późn. zm.), PKO Bank Polski SA otrzymuje środki z budżetu państwa tytułem wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych.

	2011	2010
Przychody memoriałowe z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	152 960	120 371
Przychody otrzymane kasowo z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	106 392	106 608
Różnica pomiędzy przychodami memoriałowymi a kasowymi – pozycja „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”	46 568	13 763

W dniu 29 listopada 2000 roku przyjęto ustawę o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych (Dz. U. z 2000 roku, Nr 122, poz. 1310 z późn. zm.), która weszła w życie 1 stycznia 2001 roku. W wykonaniu postanowień tej ustawy PKO Bank Polski SA zawarł w dniu 3 sierpnia 2001 roku umowę z Ministrem Finansów, działającym w imieniu Skarbu Państwa, na mocy której udzielone zostało Bankowi poręczenie spłaty zadłużenia z tytułu kredytów mieszkaniowych, tzw. „starego” portfela. W dniu 29 grudnia 2011 roku okres obowiązywania niniejszej umowy (pierwotnie do 31 grudnia 2011 roku) został przedłużony do dnia 31 grudnia 2017 roku. Objęcie poręczeniami Skarbu Państwa należności wynikających z kredytów mieszkaniowych „starego” portfela powoduje neutralizację ryzyka niespłacalności tych kredytów. Wykonanie przez Skarb Państwa umów poręczenia następuje w przypadku niedokonania przez kredytobiorcę spłaty kredytów w terminach wynikających z umowy kredytowej. Odpowiedzialność Skarbu Państwa ma charakter posiłkowy i skutkuje wówczas, gdy egzekwowanie niespłaconej części kredytów i odsetek, które Bank ma obowiązek podjąć, zanim wystąpi z roszczeniem do Skarbu Państwa, okaże się nieskuteczne. Powyższa ustawa obejmuje poręczeniem 90% pozostałych do spłaty kwot kredytów zaciągniętych, a jeszcze niespłaconych przez spółdzielnie mieszkaniowe. W wyniku wykonania obowiązków poręczyciela Skarb Państwa, zgodnie z instytucją poręczenia, wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela (Banku) i staje się tym samym wierzycielem w stosunku do kredytobiorcy.

PKO Bank Polski SA prowadzi rozliczenia związane z wykupem odsetek od kredytów mieszkaniowych przez Budżet Państwa i z tego tytułu otrzymuje prowizje.

	2011	2010
Przychody z tytułu prowizji	4 578	6 590

Od 1 stycznia 1996 roku Bank został generalnym dystrybutorem znaków wartościowych, z czego otrzymuje prowizje od Budżetu Państwa.

	2011	2010
Przychody z tytułu prowizji	18 625	26 255

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA pełni funkcję agenta emisji skarbowych obligacji detalicznych na podstawie umowy zawartej 11 lutego 2003 roku pomiędzy Ministrem Finansów a PKO Bankiem Polskim SA. Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA na podstawie tej umowy otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji.

	2011	2010
Przychody z tytułu prowizji	29 669	31 842

Istotne transakcje PKO Banku Polskiego SA z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa

Transakcje zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od rynkowych.

Podmiot	31.12.2011						31.12.2010					
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu provizji	Koszty z tytułu odsetek	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu provizji	Koszty z tytułu odsetek
Podmiot 1	399 939	-	368 959	4 980	909	(301)	349 633	-	260 851	5 067	639	(15)
Podmiot 2	178 132	15 474	144 912	3 898	578	(45)	57 438	-	24 562	4 366	38	(381)
Podmiot 3	132 802	150 000	477 545	13 039	2 797	(3 182)	154 846	128 924	407 670	19 133	883	(2 222)
Podmiot 4	130 940	-	-	18 230	245	(6 988)	195 894	-	2 428	-	-	-
Podmiot 5	102 811	-	20 357	6 228	605	(5)	91 040	-	8 002	3 518	270	(2)
Podmiot 6	85 306	12 543	60 000	5 731	156	(2 995)	-	76 923	30 000	6 486	189	(2 799)
Podmiot 7	58 103	7 000	136 013	2 923	11	(774)	66 421	38 943	155 000	3 219	9	(137)
Podmiot 8	54 758	11 045	95 264	3 420	783	(1 370)	60 246	28 101	89 754	2 699	355	(766)
Podmiot 9	48 749	45 850	-	565	5	(1 158)	39 603	-	-	353	5	(7)
Podmiot 10	41 060	10 000	50 000	2 927	97	(3 259)	58 340	6 827	50 000	-	-	-
Podmiot 11	25 048	-	-	1 507	8	(114)	34 011	-	-	1 812	6	(81)
Podmiot 12	21 700	12 009	100	1 406	116	(1)	23 620	-	580	1 484	29	(176)
Podmiot 13	20 115	5 105	6 000	1 441	32	(645)	18 000	8 221	18 000	-	-	-
Podmiot 14	19 556	-	3 434	1 340	76	-	23 790	-	3 601	1 424	72	-
Podmiot 15	18 207	70 000	-	1 657	10	(17 116)	36 409	65 092	-	2 407	10	(1 498)
Pozostałe istotne zaangażowania	132 392	1 898 747	2 930 663	23 970	3 945	(129 133)	209 958	1 526 433	3 463 905	40 341	5 957	(77 245)
Razem	1 469 618	2 237 773	4 293 247	93 262	10 373	(167 086)	1 419 249	1 879 464	4 514 353	92 309	8 462	(85 329)

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz odpowiednio na dzień 31 grudnia 2010 roku na powyższe należności nie zostały utworzone istotne odpisy z tytułu utraty wartości.

42. Transakcje z jednostkami powiązanymi kapitałowo

Wszystkie opisane poniżej transakcje z jednostkami zależnymi, współzależnymi i stowarzyszonymi zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od warunków rynkowych. Terminy spłat transakcji mieszczą się w przedziale od jednego miesiąca do dziesięciu lat.

31 grudnia 2011 roku

Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA	-	-	76	691	-	2 552	-	-
Bank Pocztowy SA	-	-	983	346	325	486	481	24 974
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	-	-	355	23	3	19	19	7 000
Bankowy Fundusz Leasingowy SA	177 829	25 231	24 177	9 972	8 295	12 214	980	1 043 235
Bankowy Leasing Sp. z o.o.	1 205 779	1 205 697	14	65 594	65 547	48	5	224 454
BFL Nieruchomości Sp. z o.o.	394 295	394 295	58	19 312	19 312	27	27	9 650
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eService” SA	568	-	28 243	14 250	13 737	54 172	53 780	23 500
Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o. - w likwidacji	-	-	18 983	1 149	1 148	41 966	582	-
CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	-	-	2 797	18	18	-	-	-
Centrum Majkowskiego Sp. z o.o.	-	-	7 350	13	13	245	245	-
Centrum Obsługi Biznesu Sp z o.o.	33 625	33 625	21 447	993	993	635	635	-
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	-	-	156	5	5	-	-	-
Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o.	214 957	214 957	-	541	541	-	-	-
Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o.	8 053	-	1 410	3	3	82	82	-
Fort Mokotów Sp. z o.o. - w likwidacji	-	-	5 252	2	2	226	226	-
Inteligo Financial Services SA	14 530	-	130 667	1 735	20	52 038	5 243	-
Kamienica Morska Sp. z o.o.	-	-	-	13	13	-	-	-
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	8 479	8 479	217	479	479	58	58	2 976
KREDOBANK SA	130 285	118 234	1 012	7 260	7 260	-	-	172 346
PKO BP BANKOWY Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA	13	-	1 605	2 664	2 492	156	156	-
PKO BP Faktoring SA	179 249	179 249	228	7 534	7 285	-	-	70 751
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	-	3 361	10	10	240	174	593
PKO Finance AB	-	-	4 475 542	-	-	139 833	139 833	-
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	12 798	-	21 585	175 676	175 378	360	360	467
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	-	-	1 047	2	2	907	907	-
Promenada Sopotka Sp. z o.o.	49 162	49 162	1 477	1 496	1 496	20	20	-
Qualia - Residence Sp. z o.o.	-	-	747	1	1	-	-	-
Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o.	39 695	39 695	311	2 057	2 057	-	-	28 973
Qualia Development Sp. z o.o.	178 890	-	15 542	7	-	-	-	17 763
Qualia Hotel Management Sp. z o.o.	-	-	49	-	-	-	-	-
Qualia Sp. z o.o.	-	-	1	2	2	-	-	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Neptun Park Sp. k.	124 617	124 617	15 314	8 510	8 510	265	265	820
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Sp. k.	122 088	122 088	13 638	9 159	9 159	689	689	77 912
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Sp. k.	-	-	-	1	1	-	-	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Projekt 1 Sp. k.	-	-	1	1	1	-	-	-
Qualia Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Sopot Sp. k.	782	782	6	84	84	-	-	7 173
Sarnia Dolina Sp. z o.o.	16 121	16 121	4	935	935	-	-	-
Sopot Zdrój Sp. z o.o.	235 466	235 466	3 318	7 322	7 322	71	71	-
RAZEM	3 147 281	2 767 698	4 796 973	337 860	332 449	307 309	204 838	1 712 587

W tabeli nie wykazano Spółki Dystrybucyjnej Banku Pocztowego Sp. z o.o. ze względu na brak transakcji wzajemnych z Bankiem.

31 grudnia 2010 roku

Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Agencja Inwestycyjna CORP-SA SA	61	-	87	628	-	2 425	-	-
Bank Pocztowy SA	-	-	105	146	131	1 962	419	1 330
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	3 000	-	4 175	4	4	108	108	7 000
Bankowy Fundusz Leasingowy SA	50 467	41 652	26 882	8 496	5 855	10 799	272	807 665
Bankowy Leasing Sp. z o.o.	946 242	946 169	230	35 654	35 442	6	6	126 889
BFL Nieruchomości Sp. z o.o.	307 305	307 305	1 501	13 210	13 210	15	15	5 071
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eService” SA	864	-	27 342	5 110	5 110	37 908	37 907	2 500
Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	64 940	64 810	28 744	2 935	2 935	43 802	891	-
CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	-	-	2 478	9	9	59	59	-
Centrum Majkowskiego Sp. z o.o.	-	-	4 765	6	6	93	93	-
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	30 799	30 799	22 285	753	752	558	557	-
Fort Mokotów Inwestycje Sp. z o.o.	8 053	-	3 591	1	1	108	108	-
Fort Mokotów Sp. z o.o.	-	-	6 293	1	1	211	211	-
Inteligo Financial Services SA	7 822	-	120 044	1 741	22	50 838	4 512	-
Kamienica Morska Sp. z o.o.	-	-	66	6	6	-	-	-
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	5 824	5 824	538	74	74	9	9	8 375
KREDOBANK SA	247 819	130 096	25	9 827	9 827	-	-	489 427
PKO BP BANKOWY Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA	121	-	234	3 317	3 195	400	400	-
PKO BP Faktoring SA	92 542	92 542	1 196	3 911	3 911	-	-	157 476
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	-	5 856	7	7	168	168	-
PKO Finance AB	-	-	3 188 019	-	-	22 892	22 664	-
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	15 557	-	3 686	162 142	161 752	248	248	467
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	-	-	16 178	1	1	152	141	-
Promenada Sopocka Sp. z o.o.	43 805	43 805	691	1 165	1 165	-	-	-
Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o.	13 909	13 909	89	1 461	1 461	-	-	54 759
Qualia Development Sp. z o.o.	113 310	-	1 509	9	9	638	203	1 500
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Neptun Park Sp. k.	132 016	131 500	14 802	8 090	8 090	298	298	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Sp. k.	132 088	132 088	20 020	9 168	9 168	120	120	67 912
Sarnia Dolina Sp. z o.o.	15 260	15 260	149	828	828	-	-	50 000
Sopot Zdrój Sp. z o.o.	209 785	209 785	4 049	5 617	5 617	60	60	-
WISŁOK Inwestycje Sp. z o.o.	-	-	-	337	337	-	-	-
RAZEM	2 441 589	2 165 544	3 505 629	274 654	268 926	173 877	69 469	1 780 371

43. Transakcje z jednostkami powiązanymi osobowo

Na dzień 31 grudnia 2011 roku jednostkami powiązanymi z Bankiem poprzez kluczowy personel kierowniczy PKO Banku Polskiego SA bądź bliskich członków rodziny kluczowego personelu kierowniczego pozostawały dwa podmioty (na dzień 31 grudnia 2010 roku - jeden podmiot).

W roku 2011 i 2010 w Banku nie wystąpiły transakcje wzajemne z tymi podmiotami.

44. Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Polskiego SA

a) krótkoterminowe świadczenia pracownicze *

Wynagrodzenia otrzymane od PKO Banku Polskiego SA

Imię i nazwisko	Stanowisko	2011	2010
Zarząd Banku			
Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu	1 931	1 071
Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu	1 010	160
Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu	1 511	1 025
Andrzej Kołatkowski	Wiceprezes Zarządu	694	-
Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu	1 510	1 009
Jacek Obłękowski	Wiceprezes Zarządu	484	-
Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	1 457	753

Wynagrodzenia Członków Zarządu Banku, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2011 lub 2010

Mariusz Zarzycki	Wiceprezes Zarządu	-	688
Krzysztof Dresler	Wiceprezes Zarządu	1 229	1 064
Wojciech Papierak	Wiceprezes Zarządu	1 111	1 061
Razem świadczenia krótkoterminowe dla członków Zarządu		10 937	6 831

Rada Nadzorcza Banku			
Cezary Banasiński	Przewodniczący Rady Nadzorczej	192	107
Tomasz Zganiacz	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	168	96
Mirosław Czekaj	Sekretarz Rady Nadzorczej	144	86
Jan Bossak	Członek Rady Nadzorczej	120	75
Krzysztof Kilian	Członek Rady Nadzorczej	51	-
Błażej Lepczyński	Członek Rady Nadzorczej	70	75
Piotr Marczak	Członek Rady Nadzorczej	120	52
Zbigniew Alojzy Nowak	Członek Rady Nadzorczej	70	75
Ireneusz Fąfara	Członek Rady Nadzorczej	-	55
Ewa Miklaszewska	Członek Rady Nadzorczej	51	-
Marek Mroczkowski	Członek Rady Nadzorczej	51	-
Ryszard Wierzbą	Członek Rady Nadzorczej	51	-
Razem świadczenia krótkoterminowe dla członków Rady Nadzorczej		1 088	621
Razem		12 025	7 452

Wynagrodzenia otrzymane od jednostek powiązanych (innych niż Skarb Państwa i jednostki powiązane ze Skarbem Państwa)

Imię i nazwisko	Stanowisko	2011	2010
Zarząd Banku			
Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu	8	39
Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu	-	19
Krzysztof Dresler	Wiceprezes Zarządu	-	19
Wojciech Papierak	Wiceprezes Zarządu	7	37
Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	32	-
Mariusz Zarzycki	Wiceprezes Zarządu	-	23
Razem świadczenia krótkoterminowe		47 **	137 ***

* O ile nie wskazano inaczej wynagrodzenie obejmuje wynagrodzenie otrzymane od Banku oraz od jednostek zależnych od Banku.

** Kwota uwzględnia wynagrodzenie otrzymane od jednostek stowarzyszonych w kwocie 47 tysięcy złotych.

*** Kwota uwzględnia wynagrodzenie otrzymane od jednostek stowarzyszonych w kwocie 76 tysięcy złotych.

b) świadczenia po okresie zatrudnienia

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku oraz odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku nie wypłacono świadczeń po okresie zatrudnienia.

c) pozostałe świadczenia długoterminowe

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku oraz odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku nie wypłacono świadczeń zaliczanych do pozostałych świadczeń długoterminowych.

d) świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku wypłacono świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy w wysokości 1 920 tysięcy złotych, odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku wypłacono świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy w wysokości 1 440 tysięcy złotych.

e) płatności w formie akcji własnych

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2011 roku oraz odpowiednio dnia 31 grudnia 2010 roku nie wypłacono świadczeń w formie płatności akcjami własnymi.

Kredyty, pożyczki, gwarancje i inne pożyczki świadczone przez Bank na rzecz kierownictwa

	31.12.2011	31.12.2010
Członkowie Zarządu	130	199
Członkowie Rady Nadzorczej Banku	2 415	2 400
Razem	2 545	2 599

Warunki oprocentowania i terminy spłaty należności nie odbiegają od warunków rynkowych i terminów spłaty dla podobnych produktów bankowych.

45. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość godziwa stanowi kwotę, za jaką na warunkach rynkowych składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie zaspokojone pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi, lecz niepowiązanymi stronami transakcji.

45.1. Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej

W oparciu o stosowane metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych Bank klasyfikuje do następujących kategorii:

- 1) **Poziom 1:** Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest bezpośrednio o ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań. Do tej kategorii Bank zaklasyfikował:
 - dłużne papiery wartościowe wyceniane do fixingu z platformy Bondspot,
 - dłużne i kapitałowe papiery wartościowe w portfelu Domu Maklerskiego,
 - dłużne i kapitałowe papiery wartościowe będące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym.
- 2) **Poziom 2:** Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadkach, których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośrednio (bazujące na cenach). Do tej kategorii Bank zaklasyfikował:
 - dłużne papiery wartościowe wyceniane do krzywej, bądź których cena pozyskiwana jest z serwisu Bloomberg lub stron brokerskich w systemie Reuters, lecz których rynek jest niepełny,
 - nieskarbowe papiery dłużne emitowane przez inne podmioty finansowe, jednostki samorządu terytorialnego, podmioty niefinansowe, będące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym oraz niebędące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym,
 - instrumenty pochodne.
- 3) **Poziom 3:** Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana za pomocą modeli wyceny, w przypadku, których dane wejściowe nie są oparte na możliwych do zaobserwowania danych



rynkowych (dane wejściowe nieobserwowalne). Do tej kategorii Bank zaklasyfikował akcje nienotowane na GPW.

Szczegółowy opis metody ustalania wartości godziwej prezentowany jest w Nocie 2 „Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen”.

W tabeli poniżej przedstawiono podział aktywów i zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej w podziale na 3 kategorie na dzień 31 grudnia 2011 roku:

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31.12.2011	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
			Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	17	1 311 089	1 261 687	49 402	-
Dłużne papiery wartościowe		1 300 164	1 250 762	49 402	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		10 925	10 925	-	-
Pochodne Instrumenty finansowe	18	3 065 149	5 066	3 060 083	-
Instrumenty zabezpieczające		516 925	-	516 925	-
Instrumenty o charakterze handlowym		2 548 224	5 066	2 543 158	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	20	12 467 201	1 318 278	11 148 923	-
Dłużne papiery wartościowe		12 467 201	1 318 278	11 148 923	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	14 168 933	8 340 552	5 792 474	35 907
Dłużne papiery wartościowe		14 091 183	8 298 709	5 792 474	-
Kapitałowe papiery wartościowe		77 750	41 843	-	35 907
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:		31 012 372	10 925 583	20 050 882	35 907
Pochodne Instrumenty finansowe	18	2 645 281	816	2 644 465	-
Instrumenty zabezpieczające		342 598	-	342 598	-
Instrumenty o charakterze handlowym		2 302 683	816	2 301 867	-
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	30	175 615	-	175 615	-
Instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		175 615	-	175 615	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		2 820 896	816	2 820 080	-

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu na dzień 31.12.2011 (Nota 17)	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe	1 300 164	1 250 762	49 402	-
bony skarbowe	49 402	-	49 402	-
obligacje skarbowe	1 219 069	1 219 069	-	-
obligacje korporacyjne	15 186	15 186	-	-
obligacje komunalne	14 783	14 783	-	-
obligacje BGK	1 724	1 724	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach	10 925	10 925	-	-
RAZEM	1 311 089	1 261 687	49 402	-

Aktywa finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat na dzień 31.12.2011 (Nota 20)	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe	12 467 201	1 318 278	11 148 923	-
bony pieniężne NBP	8 593 791	-	8 593 791	-
bony skarbowe	2 180 148	-	2 180 148	-
obligacje skarbowe PLN	1 318 278	1 318 278	-	-
obligacje skarbowe EUR	122 089	-	122 089	-
obligacje komunalne PLN	108 922	-	108 922	-
obligacje komunalne EUR	143 973	-	143 973	-
RAZEM	12 467 201	1 318 278	11 148 923	-

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży na dzień 31.12.2011 (Nota 22)	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	14 091 183	8 298 709	5 792 474	-
obligacje skarbowe PLN	8 298 709	8 298 709	-	-
obligacje skarbowe EUR	11 720	-	11 720	-
obligacje komunalne	3 458 356	-	3 458 356	-
obligacje korporacyjne	2 322 398	-	2 322 398	-
Kapitałowe papiery wartościowe	77 750	41 843	-	35 907
RAZEM	14 168 933	8 340 552	5 792 474	35 907

W tabeli poniżej przedstawiono podział aktywów i zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej w podziale na 3 kategorie na dzień 31 grudnia 2010 roku:

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31.12.2010	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
			Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	17	1 503 649	1 448 815	54 834	-
Dłużne papiery wartościowe		1 491 053	1 436 219	54 834	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		12 596	12 596	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	18	1 719 764	718	1 719 046	-
Instrumenty zabezpieczające		153 921	-	153 921	-
Instrumenty o charakterze handlowym		1 565 843	718	1 565 125	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	20	10 758 331	3 048 210	7 710 121	-
Dłużne papiery wartościowe		10 758 331	3 048 210	7 710 121	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		-	-	-	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	9 876 252	5 548 693	4 318 284	9 275
Dłużne papiery wartościowe		9 804 907	5 486 623	4 318 284	-
Kapitałowe papiery wartościowe		71 345	62 070	-	9 275
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:		23 857 996	10 046 436	13 802 285	9 275
Pochodne instrumenty finansowe	18	2 404 795	-	2 404 795	-
Instrumenty zabezpieczające		555 983	-	555 983	-
Instrumenty o charakterze handlowym		1 848 812	-	1 848 812	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		2 404 795	-	2 404 795	-

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu na dzień 31.12.2010 (Nota 17)	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe	1 491 053	1 436 219	54 834	-
obligacje skarbowe	1 483 144	1 428 310	54 834	-
obligacje korporacyjne	519	519	-	-
obligacje komunalne	7 390	7 390	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach	12 596	12 596	-	-
RAZEM	1 503 649	1 448 815	54 834	-

Aktywa finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat na dzień 31.12.2010 (Nota 20)	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe	10 758 331	3 048 210	7 710 121	-
bony pieniężne NBP	3 997 780	-	3 997 780	-
bony skarbowe	1 893 058	-	1 893 058	-
obligacje skarbowe PLN	4 738 644	3 048 210	1 690 434	-
obligacje komunalne EUR	128 849	-	128 849	-
RAZEM	10 758 331	3 048 210	7 710 121	-

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży na dzień 31.12.2010 (Nota 22)	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	9 804 907	5 486 623	4 318 284	-
obligacje skarbowe PLN	5 486 623	5 486 623	-	-
obligacje skarbowe EUR	-	-	-	-
obligacje komunalne	2 824 173	-	2 824 173	-
obligacje korporacyjne	1 494 111	-	1 494 111	-
Kapitałowe papiery wartościowe	71 345	62 070	-	9 275
RAZEM	9 876 252	5 548 693	4 318 284	9 275

Pomiędzy rokiem 2011 a 2010 zmianie uległo podejście do polskich obligacji skarbowych w złotych polskich dla których nie ma fixingu BondSpot, w tym obligacje, które zgodnie z zasadami rynku BondSpot nie mają

fixingu BondSpot z uwagi na krótki termin do zapadalności. W roku 2010 dla takich obligacji cena była pozyskiwana z serwisów Bloomberg lub stron brokerskich z systemu Reuters. Począwszy od roku 2011 dla ww. obligacji cena rewaluacyjna jest ceną rynkową z rynku regulowanego BondSpot. Poza powyższą zmianą w trakcie roku 2011 i 2010 nie miały miejsca istotne transfery pomiędzy poziomem 1 i 2.

Poniższa tabela prezentuje uzgodnienie w trakcie okresu pomiarów (1 stycznia 2011 roku – 31 grudnia 2011 roku oraz 1 stycznia 2010 roku – 31 grudnia 2010 roku) wartości godziwej na poziomie 3 hierarchii wartości godziwej:

	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	Razem
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2011	9 275	9 275
Suma zysków lub strat ujętych	732	732
w wyniku finansowym	732	732
Zakupy	25 900	25 900
Bilans zamknięcia 31 grudnia 2011	35 907	35 907
Suma zysków lub strat za okres ujęta w wyniku finansowym dla aktywów posiadanych na koniec okresu sprawozdawczego	732	732

	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	Razem
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2010	5 868	5 868
Suma zysków lub strat ujętych	2 638	2 638
w wyniku finansowym	1 718	1 718
ogółem w innych całkowitych dochodach	920	920
Zakupy	4 858	4 858
Sprzedaż	(3 060)	(3 060)
przeniesienia na lub z poziomu 3	(1 029)	(1 029)
Bilans zamknięcia 31 grudnia 2010	9 275	9 275
Suma zysków lub strat za okres ujęta w wyniku finansowym dla aktywów posiadanych na koniec okresu sprawozdawczego	1 718	1 718

45.2. Aktywa i zobowiązania finansowe, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej

Bank jest w posiadaniu instrumentów finansowych, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej.

Dla wielu instrumentów finansowych wartości rynkowe są niedostępne, stąd wartości godziwe są oszacowane przy zastosowaniu szeregu technik wyceny. Do wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych zastosowano model oparty na szacowaniach wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych poprzez zdyskontowanie przepływów pieniężnych przy zastosowaniu odpowiednich stóp procentowych. Wszystkie wyliczenia modelowe zawierają pewne założenia upraszczające i są wrażliwe na przyjmowane założenia. Poniżej przedstawiono podsumowanie głównych metod i założeń wykorzystywanych podczas szacowania wartości godziwych instrumentów finansowych nie wycenianych do wartości godziwej.

W przypadku pewnych grup instrumentów finansowych, ze względu na brak oczekiwanych istotnych różnic pomiędzy wartością bilansową a godziwą, wynikający z charakterystyki tych grup (np. krótkoterminowy charakter, wysoka korelacja z parametrami rynkowymi, unikalność instrumentu) przyjęto, że wartość bilansowa jest w przybliżeniu zgodna z wartością godziwą. Dotyczy to następujących grup instrumentów finansowych:

- kredyty i pożyczki udzielone przez Bank klientom: części portfela kredytów mieszkaniowych („stary” portfel kredytów mieszkaniowych), kredyty z brakiem określonego harmonogramu spłaty, wymagalnych na moment wyceny,

- zobowiązania Banku wobec klientów: zobowiązania bez określonego harmonogramu spłaty, inne specyficzne produkty, dla których nie można mówić o istnieniu rynku tj.: książeczki mieszkaniowe i oszczędnościowe,
- depozyty i lokaty międzybankowe o terminie zapadalności do 7 dni lub o zmiennym oprocentowaniu,
- kredyty lub pożyczki udzielone i zaciągnięte na rynku międzybankowym o zmiennym oprocentowaniu (zmiana oprocentowania maksymalnie co 3 miesiące),
- kasa i środki w Banku Centralnym oraz zobowiązania wobec Banku Centralnego,
- inne aktywa i zobowiązania finansowe.

W odniesieniu do kredytów i pożyczek udzielonych klientom zastosowano model oparty o szacowania wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych poprzez zdyskontowanie przepływów pieniężnych przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych uwzględniający wysokość marży na ryzyko kredytowe oraz urealnione terminy spłaty wynikające z umów kredytowych. Bieżący poziom marż został wyznaczony dla transakcji zawartych w ostatnim kwartale zakończonym dniem bilansowym na instrumentach o podobnym ryzyku kredytowym.

Wartość godziwą depozytów oraz innych zobowiązań wobec klientów innych niż banki o ustalonym terminie wymagalności oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami procentowymi właściwymi dla poszczególnych produktów depozytowych.

Wartość godziwą długu podporządkowanego Banku oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych w oparciu o krzywą rentowności.

Wartość godziwą zobowiązania z tytułu emisji papierów dłużnych wyemitowanych przez PKO Bank Polski SA oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami rynku międzybankowego.

Lokaty i depozyty międzybankowe oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami rynku międzybankowego.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla poszczególnych grup instrumentów finansowych, które nie zostały wykazane w wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku na dzień 31 grudnia 2011 oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku:

	31.12.2011		31.12.2010	
	wartość bilansowa	wartość godziwa	wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	9 060 280	9 060 280	6 112 562	6 112 562
Należności od banków	2 320 198	2 319 568	2 379 239	2 382 884
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	140 058 649	133 292 770	128 933 129	130 639 024
<i>kredyty gospodarcze</i>	47 615 606	46 021 898	43 375 099	44 258 462
<i>kredyty konsumpcyjne</i>	22 797 176	22 370 513	24 061 792	24 233 330
<i>kredyty mieszkaniowe</i>	69 645 867	64 900 359	61 496 238	62 147 232
Inne aktywa finansowe	380 795	380 795	311 202	311 202
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 454	3 454	3 370	3 370
Zobowiązania wobec banków	5 321 390	5 316 737	4 164 181	4 163 898
Zobowiązania wobec klientów	150 030 681	150 052 214	135 289 055	135 077 234
<i>wobec podmiotów gospodarczych</i>	42 784 326	42 784 292	34 895 145	34 686 487
<i>wobec jednostek budżetowych</i>	3 822 219	3 822 219	6 046 802	6 046 888
<i>wobec ludności</i>	103 424 136	103 445 703	94 347 108	94 343 859
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	3 105 588	3 107 502	-	-
Dług podporządkowany	1 614 377	1 618 446	1 611 779	1 617 238
Inne zobowiązania finansowe	1 670 659	1 670 659	1 116 221	1 116 221

46. Działalność powiernicza

Bank jest bezpośrednim uczestnikiem Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych oraz Rejestru Papierów Wartościowych (NBP). Bank prowadzi rachunki papierów wartościowych oraz obsługuje transakcje na rynku krajowym i rynkach zagranicznych, świadczy usługi powiernictwa i pełni funkcję depozytariusza dla funduszy emerytalnych i inwestycyjnych. Aktywa przechowywane przez Bank w ramach świadczenia usług powierniczych, ze względu na niespełnienie definicji składnika aktywów Banku, nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

Ponadto jako członek Rady Banków Depozytariuszy i Rady ds. Nieskarbowych Papierów Dłużnych przy Związku Banków Polskich, PKO Bank Polski SA bierze udział w pracach przy tworzeniu regulacji i standardów rynkowych.

47. Informacje o pakietowej sprzedaży wierzytelności

Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów, niemniej jednak:

- w 2010 roku Bank przeprowadził pakietową sprzedaż 100 tysięcy wierzytelności detalicznych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone”, powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Sprzedaży podlegał pakiet o zadłużeniu ogółem 1 127 milionów złotych oraz 1,4 tysiąca wierzytelności wobec klientów instytucjonalnych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone” o wartości ogółem 307 milionów złotych,
- w I półroczu 2011 roku Bank przeprowadził kolejną pakietową sprzedaż 51 tysięcy wierzytelności detalicznych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone”, powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Sprzedaży podlegał pakiet o zadłużeniu ogółem 565 milionów złotych,
- w II półroczu 2011 roku Banku przeprowadził kolejne pakietowe sprzedaże, dla których zostały podpisane umowy sprzedaży w 2011 roku:
 - a) w III kwartale ponad 49 tysięcy wierzytelności detalicznych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone”, powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Sprzedaży podlegał portfel o zadłużeniu ogółem 418 milionów złotych;
 - b) w IV kwartale ponad 43 tysiące wierzytelności detalicznych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone”, powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Sprzedaży podlegał portfel o zadłużeniu ogółem 533 miliony złotych;
 - c) w IV kwartale ponad 4 tysiące wierzytelności wobec klientów instytucjonalnych zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka „stracone” o wartości ogółem 520 milionów złotych;
- łączna wartość bilansowa rezerw na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosi 3 946 tysięcy złotych (odpowiednio na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosiła 11 430 tysięcy złotych). Bank nie otrzymał papierów wartościowych z tytułu powyższych transakcji.

48. Objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym

W 2011 roku nie dokonano zmian w odniesieniu do wcześniej publikowanych sprawozdań finansowych.

49. Wpływ sytuacji makroekonomicznej na wyniki finansowe Banku

Sytuacja makroekonomiczna, w tym kontynuacja ożywienia gospodarczego w warunkach wysokiej niepewności związanej z kryzysem fiskalnym w strefie euro, miała istotny wpływ na działalność i sytuację finansową Banku w 2011 roku. W 2011 roku utrzymywała się podwyższona zmienność na rynkach finansowych związana przede wszystkim z pogorszeniem perspektyw wzrostu gospodarczego w największych gospodarkach świata i eskalacją kryzysu zadłużeniowego w krajach strefy euro. Najwyższa skala zmienności wystąpiła w 3 kwartale 2011 roku, w efekcie pogorszenia perspektyw wzrostu gospodarki światowej, wzrostu ryzyka niewypłacalności Grecji oraz pogorszenia oceny wiarygodności kredytowej USA. W odpowiedzi na dalsze pogorszenie warunków na rynkach finansowych kraje strefy euro kontynuowały prace nad mechanizmami stabilizującymi finanse publiczne oraz kolejnym programem wsparcia finansowego dla Grecji. W ostatnich miesiącach roku Europejski Bank Centralny ogłosił również szereg działań nakierowanych na rozluźnienie polityki pieniężnej i stabilizację sytuacji w sektorze bankowym, w tym 3-letnią pożyczkę LTRO

(Long-Term Refinancing Operation), która w istotny sposób zmniejszyła ryzyko systemowe dla europejskiego systemu bankowego.

Wzrost gospodarczy w Polsce przyspieszył do 4,3% w 2011 roku (z 3,9% w 2010 roku), czyniąc Polskę jednym z liderów wzrostu gospodarczego w Europie. Dynamikę wzrostu gospodarczego stymulowała stabilna konsumpcja prywatna w warunkach stabilizacji sytuacji na rynku pracy oraz kontynuacja publicznych inwestycji infrastrukturalnych. Z drugiej strony utrzymująca się wysoka niepewność, związana głównie z sytuacją w otoczeniu zewnętrznym Polski, decydowała o powściągliwej akcji inwestycyjnej przedsiębiorstw. Wzrost premii za ryzyko w 3 kwartale 2011 roku był przyczyną osłabienia kursu euro oraz złotego.

PKO Bank Polski SA pozytywnie przeszedł paneuropejskie stress testy przeprowadzone w połowie 2011 roku przez Europejski Nadzór Bankowy (European Banking Authority – EBA) we współpracy z krajowymi organami nadzorczymi. Testy, stanowiące teoretyczny sprawdzian wytrzymałości na wypadek potencjalnie gorszej koniunktury makroekonomicznej, wskazały na znaczące przekroczenie przez Bank przyjętych podczas testów wskaźników minimalnych. Bank z sukcesem zakończył również testy warunków skrajnych przeprowadzone przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz badanie przeprowadzone przez EBA dotyczące wpływu wprowadzenia minimalnego poziomu podstawowych kapitałów własnych w relacji do aktywów ważonych ryzykiem (Common Equity Tier 1 ratio) na poziomie 9%. Warto zaznaczyć, iż Bank nie posiada zaangażowań z tytułu papierów dłużnych emitowanych przez rządy krajów peryferyjnych strefy euro oraz rząd węgierski. Na wyniki roku 2012, w tym na poziom wypłaconej dywidendy, istotny wpływ może mieć sformułowane w grudniu 2011 roku oczekiwanie KNF dotyczące zachowania współczynnika wypłacalności na poziomie powyżej 12%.

Uwzględniając wpływ sytuacji makroekonomicznej na kondycję klientów PKO Banku Polskiego SA, Bank konsekwentnie stosuje konserwatywne podejście do ryzyka, rozpoznając odpisy z tytułu utraty wartości, których skala i struktura odzwierciedla wpływ obecnej sytuacji makroekonomicznej na sprawozdanie finansowe Banku.

Bank osiągnął w 2011 roku najwyższe w swej historii wyniki finansowe, będąc równocześnie liderem sektora bankowego pod względem posiadanych aktywów, kapitałów własnych, kredytów oraz depozytów.

W 2011 roku PKO Bank Polski SA rozwijał działalność biznesową w oparciu o bezpieczną i efektywną strukturę finansowania. Dynamiczny rozwój akcji kredytowej został sfinansowany wzrostem zobowiązań wobec klientów (w tym środkami z emisji euroobligacji) oraz wzrostem zobowiązań z tytułu własnej emisji papierów dłużnych na rynek krajowy.

Wysokie wyniki finansowe zostały osiągnięte przy znaczącej dynamice wzrostu w stosunku do roku ubiegłego w zakresie wyniku z tytułu odsetek oraz przy wzroście kosztów administracyjnych. Jednocześnie łączna dynamika pozycji dochodowych Banku znacznie przewyższała dynamikę wzrostu kosztów administracyjnych, co przełożyło się na wzrost efektywności działania Banku.

Realizowane wyniki finansowe Banku stanowią istotny element przyjętej przez Zarząd Banku i zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą w lutym 2010 roku, Strategii PKO Banku Polskiego SA „Lider”. Strategia ta określa dwa główne cele strategiczne na lata 2010-2012: PKO Bank Polski SA zdecydowanym liderem polskiej bankowości oraz PKO Bank Polski SA bankiem stabilnym, rentownym i efektywnym. Strategia „Lider” zorientowana jest na realizację potrzeb klientów, jak również oczekiwań właścicieli oraz pracowników, zakłada kontynuację zrównoważonego rozwoju, synergii oraz wykorzystanie potencjału całej Grupy Kapitałowej. PKO Bank Polski SA jest centralnym podmiotem sprawnej Grupy Kapitałowej, oferującej swoim klientom kompleksową ofertę usług. Działania realizowane w ramach Strategii Banku obejmują szereg inicjatyw zmierzających do pełnego wykorzystania potencjału wszystkich spółek zależnych, w celu optymalizacji korzyści biznesowych.

Ze względu na zaangażowanie w spółki ukraińskie, w szczególności w KREDOBANK SA, Grupa Kapitałowa wyeksponowana jest na skutki ryzyk charakterystycznych dla rynku ukraińskiego. W 2011 roku wzrost gospodarczy na Ukrainie przyspieszył do 5,2% r/r. Korzystna sytuacja gospodarcza i spadek dynamiki cen, skutkowały utrzymaniem silnego realnego wzrostu płac. Jednocześnie działania banku centralnego zapewniły stabilność kursu walutowego pomimo zaburzeń na międzynarodowych rynkach finansowych. W kontekście dobrej kondycji gospodarki, sytuacja sektora bankowego uległa stopniowej poprawie, wyrażającej się wzrostem wskaźników rentowności i spadkiem udziału kredytów zagrożonych w portfelu kredytów ogółem.

PKO Bank Polski SA kontynuuje działania mające zapewnić bezpieczne funkcjonowanie swoich spółek na Ukrainie w warunkach obecnej sytuacji makroekonomicznej, obejmujące wzmocnienie działań nadzorczych,

monitorowanie środków przekazanych Spółkom przez Bank oraz kształtowania się wymogów regulacyjnych określonych przez Narodowy Bank Ukrainy w KREDOBANK SA.

CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ZWIĄZANYM Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI

50. Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Polskim SA

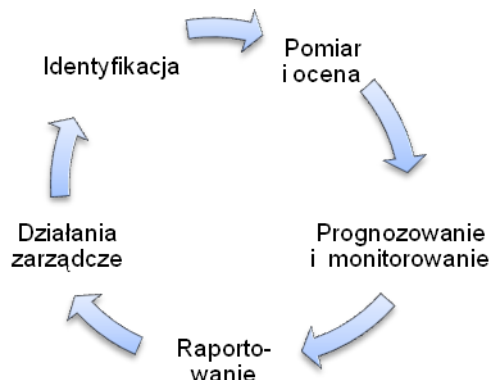
Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w PKO Banku Polskim SA. Zarządzanie ryzykiem ma na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz rentowności działalności biznesowej w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym, a poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

W Banku zidentyfikowane zostały następujące rodzaje ryzyka bankowego, które podlegają zarządzaniu: ryzyko kredytowe, stopy procentowej, walutowe, płynności, cenowe kapitałowych papierów wartościowych, operacyjne, braku zgodności, biznesowe (w tym ryzyko strategiczne) i reputacji. Szczegółnej kontroli podlega także ryzyko transakcji pochodnych, ze względu na specyfikę tych instrumentów.

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym w PKO Banku Polskim SA składają się następujące elementy:

- identyfikacja ryzyka – polegająca na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł ryzyka oraz oszacowaniu istotności potencjalnego wpływu tego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Banku. W ramach identyfikacji ryzyka określone są te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku,
- pomiar i ocena ryzyka – pomiar ryzyka obejmujący definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz ilościowej kwantyfikacji ryzyka za pomocą zdefiniowanych miar, a także ocena ryzyka polegająca na określeniu rozmiarów lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka,
- prognozowanie i monitorowanie ryzyka – polegające na sporządzaniu prognoz poziomu ryzyka oraz monitorowaniu odchyleń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń). Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności,
- raportowanie ryzyka – polegające na cyklicznym informowaniu Kierownictwa Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców,
- działania zarządcze – polegające w szczególności na wydawaniu przepisów wewnętrznych, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem. Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem oraz poziomu ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem obrazuje poniższy schemat:



Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Polskim SA opiera się w szczególności na następujących zasadach:

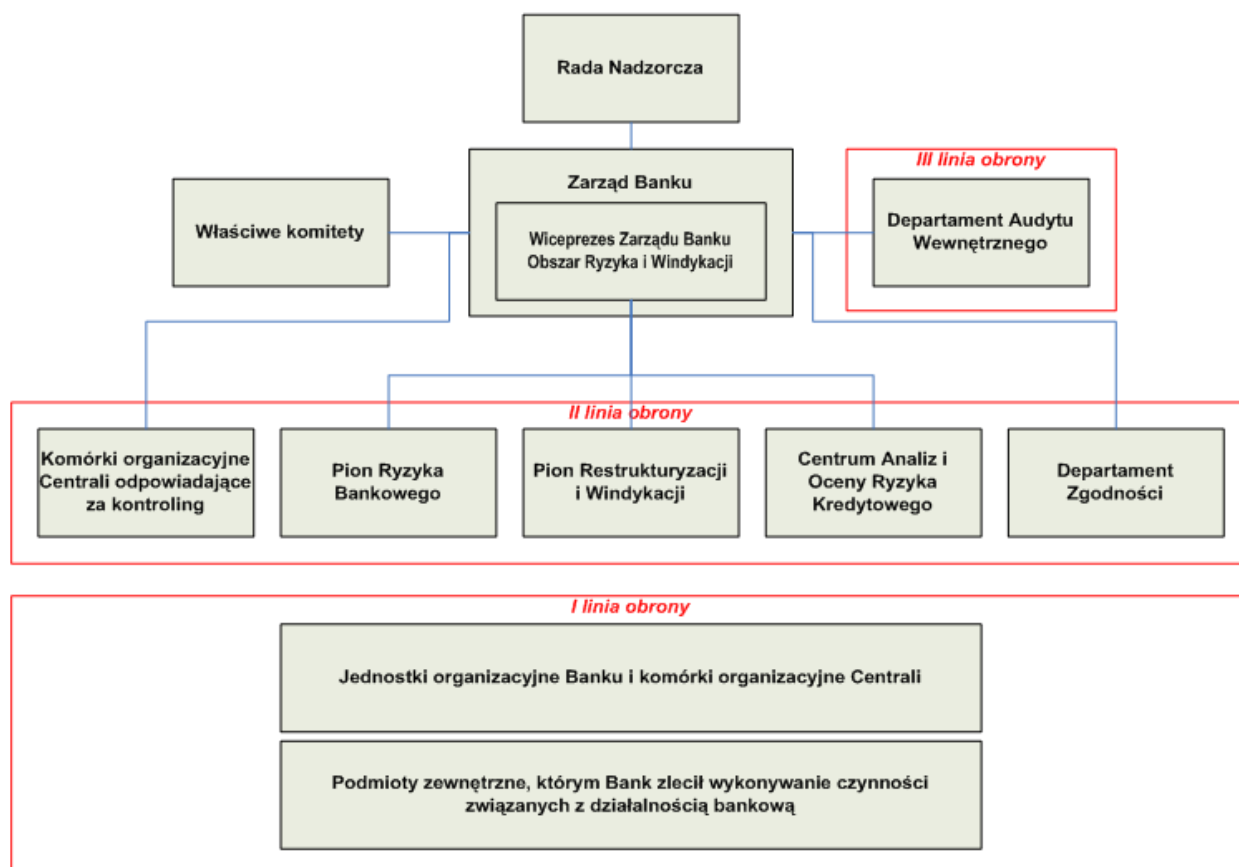
- Bank zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka bankowego,
- poziom ryzyka jest na bieżąco kontrolowany,
- proces zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka i na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,

- metody zarządzania ryzykiem (w szczególności modele i ich założenia) oraz systemy pomiaru ryzyka są dostosowane do skali i złożoności ryzyka oraz okresowo weryfikowane i walidowane,
- proces zarządzania ryzykiem wspiera realizację strategii Banku przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko,
- zachowana jest niezależność organizacyjna obszaru ryzyka i windykacji od działalności biznesowej,
- zarządzanie ryzykiem jest zintegrowane z systemami planistycznymi i kontrolingowymi.

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku.

Organizacja zarządzania ryzykiem przedstawiona jest na poniższym schemacie:

Schemat organizacji zarządzania ryzykiem



Proces zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą Banku, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka w PKO Banku Polskim SA oraz najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem. Zarząd Banku podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na poziom ryzyka Banku oraz uchwała przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem.

Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony:

- 1) pierwsza linia obrony, którą stanowi kontrola wewnętrzna funkcjonalna zapewniająca stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i zgodność działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa,
- 2) druga linia obrony, którą stanowi system zarządzania ryzykiem, w tym metody, narzędzia, proces i organizacja zarządzania ryzykiem,
- 3) trzecia linia obrony, którą stanowi audyt wewnętrzny.

Niezależność linii obrony polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących płaszczyznach:

- funkcja drugiej linii obrony w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych jest niezależna od funkcji pierwszej linii obrony,

- funkcja trzeciej linii obrony jest niezależna od funkcji pierwszej i drugiej linii obrony,
- funkcja zarządzania ryzykiem braku zgodności podlega Prezesowi Zarządu Banku.

Pierwsza linia obrony realizowana jest w jednostkach organizacyjnych Banku, komórkach organizacyjnych Centrali i podmiotach zewnętrznych, którym Bank zlecił wykonywanie czynności związanych z działalnością bankową i dotyczy działalności tych jednostek, komórek i podmiotów, które mogą generować ryzyko. Jednostki i komórki odpowiadają za identyfikację ryzyk, zaprojektowanie i wdrożenie odpowiednich mechanizmów kontroli, w tym w podmiotach zewnętrznych, o ile nie wdrożono mechanizmów kontrolnych w ramach działań podejmowanych w drugiej linii obrony.

Druga linia obrony realizowana jest w szczególności w Obszarze Ryzyka i Windykacji, specjalistycznych jednostkach organizacyjnych Banku odpowiedzialnych za analizy kredytowe, komórce organizacyjnej Centrali zarządzającej ryzykiem braku zgodności (*compliance*), a także w komórkach organizacyjnych Centrali odpowiadających za kontroling.

Trzecia linia obrony realizowana jest w ramach audytu wewnętrznego, w tym dotyczącego skuteczności systemu zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku.

Komórki organizacyjne Centrali Banku zgrupowane w ramach Pionu Ryzyka Bankowego, Pionu Restrukturyzacji i Windykacji oraz Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego zarządzają ryzykiem w zakresie przyznanych kompetencji.

Pion Ryzyka Bankowego odpowiada za:

- identyfikację czynników i źródeł ryzyka,
- pomiar, ocenę oraz cykliczne monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka (ryzyka istotne),
- pomiar i ocenę adekwatności kapitałowej,
- przygotowywanie rekomendacji dla Zarządu Banku lub komitetów dotyczących akceptowalnego poziomu ryzyka,
- tworzenie przepisów wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową,
- rozwój systemów informatycznych dedykowanych do wspierania zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową.

Pion Restrukturyzacji i Windykacji odpowiada za:

- sprawne odzyskiwanie wierzytelności trudnych klientów oraz zwiększanie efektywności tych działań,
- efektywne wczesne monitorowanie opóźnień w spłacie wierzytelności klientów rynku detalicznego,
- efektywną sprzedaż wierzytelności trudnych i outsourcing realizowanych zadań oraz efektywne zarządzanie majątkiem przejętym w wyniku dochodzenia należności Banku.

Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego odpowiada za ocenę i weryfikację poziomu oszacowań ryzyka kredytowego pojedynczych zaangażowań kredytowych, które ze względu na skalę ekspozycji, segment klienta lub poziom ryzyka wymagają niezależnej oceny. W związku z wdrożeniem w Banku Rekomendacji T w Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego podejmowane są decyzje kredytowe w odniesieniu do spraw klientów indywidualnych.

Zarządzanie ryzykiem wspierają komitety:

- Komitet Ryzyka („KR”),
- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami („KZAP”),
- Komitet Kredytowy Banku („KKB”),
- Komitet Kredytowy Centrali („KKC”),
- Komitet Ryzyka Operacyjnego („KRO”),
- komitety kredytowe działające w regionalnych oddziałach detalicznych i korporacyjnych.

KR monitoruje integralność, adekwatność i efektywność systemu zarządzania ryzykiem bankowym, adekwatność kapitałową i wdrażanie obowiązujących w Banku zasad zarządzania ryzykiem zgodnie ze Strategią Banku oraz analizuje i ocenia stosowanie strategicznych limitów ryzyka określonych w Strategii zarządzania ryzykiem bankowym w PKO Banku Polskim SA.

KR wspiera Radę Nadzorczą w procesie zarządzania ryzykiem bankowym przez formułowanie zaleceń i podejmowanie decyzji w sprawie adekwatności kapitałowej i efektywności systemu kontroli ryzyka bankowego.

KZAP podejmuje decyzje w zakresie przyznanych kompetencji oraz wydaje rekomendacje dla Zarządu Banku w zakresie zarządzania portfelowym ryzykiem kredytowym, zarządzania ryzykiem stopy procentowej, ryzykiem walutowym, ryzykiem płynności oraz zarządzania aktywami i pasywami Banku. Komitetowi temu przewodniczy Prezes Zarządu Banku.

KKB podejmuje decyzje kredytowe w odniesieniu do pojedynczych znaczących wartościowo zaangażowań kredytowych, bądź wydaje rekomendacje w tym zakresie dla Zarządu Banku.

KKC wspiera swoimi rekomendacjami podejmowanie decyzji przez właściwych dyrektorów zarządzających i członków Zarządu Banku, a komitety kredytowe działające w regionach wspierają dyrektorów oddziałów i dyrektorów Regionalnych Oddziałów Korporacyjnych w odniesieniu do spraw o wyższym poziomie ryzyka.

KRO wspiera Zarząd Banku w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym poprzez:

- wydawanie rekomendacji m.in. w sprawie akceptacji przez Zarząd Banku poziomu tolerancji na ryzyko operacyjne, limitów na ryzyko operacyjne zastrzeżonych do kompetencji Zarządu Banku, definicji testów warunków skrajnych ryzyka operacyjnego oraz innych działań związanych z systemowym zarządzaniem ryzykiem operacyjnym,
- podejmowanie decyzji w zakresie wartości progowych i krytycznych kluczowych wskaźników ryzyka (KRI), limitów na ryzyko operacyjne zastrzeżonych do kompetencji KRO, wartości kluczowych parametrów wykorzystywanych do wyliczania wartości zagrożonej na ryzyko operacyjne oraz zastosowania indywidualnego podejścia do wartości odstających.

Priorytetem PKO Banku Polskiego SA jest utrzymanie silnej pozycji kapitałowej oraz przyrost stabilnych źródeł finansowania, które stanowią podstawę stabilnego rozwoju działalności biznesowej, przy równoczesnym utrzymaniu priorytetów w zakresie efektywności działania i skutecznej kontroli kosztów.

W dniu 21 czerwca 2011 roku PKO Bank Polski SA otrzymał zgodę Komisji Nadzoru Finansowego na stosowanie od dnia 30 czerwca 2011 roku metod statystycznych do obliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego (AMA), z przejściowym ograniczeniem (do czasu eliminacji warunków KNF) na spadek wymogu kapitałowego nie więcej niż do poziomu 75% wymogu wyliczanego metodą standardową.

W 2011 roku PKO Bank Polski SA brał udział w testach warunków skrajnych organizowanych przez EBA (European Banking Authority) - Europejski Urząd Nadzoru Bankowego oraz KNF. Wyniki obu testów potwierdziły silną pozycję kapitałową PKO Banku Polskiego SA oraz znaczącą odporność Banku na realizowanie się negatywnych scenariuszy rynkowych. W każdym ze scenariuszy opracowanych przez KNF Bank odnotował zysk netto a wartość miar adekwatności kapitałowej pozostawała powyżej limitów zewnętrznych.

50.1. Identyfikacja istotnych rodzajów ryzyka

Istotność poszczególnych rodzajów ryzyka ustalana jest na poziomie Banku. Przy określaniu kryteriów uznawania danego rodzaju ryzyka za istotne uwzględniany jest wpływ danego rodzaju ryzyka na działalność Banku, przy czym rozróżniane są trzy typy rodzajów ryzyka:

- z góry uznawane za istotne – podlegające aktywnemu zarządzaniu,
- potencjalnie istotne – dla nich przeprowadza się monitoring istotności,
- inne niezdefiniowane lub niewystępujące w Banku rodzaje ryzyka (nieistotne i niemonitorowane).

W oparciu o informacje ilościowe i jakościowe, cyklicznie dokonywana jest w Banku ocena istotności poszczególnych rodzajów ryzyka. Wynikiem oceny jest przypisanie danemu rodzajowi ryzyka poziomu istotne/nieistotne. Monitoring dokonywany jest w szczególności w przypadku istotnej zmiany zakresu lub profilu działalności Banku.

50.2. Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się klienta z zobowiązań wobec Banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wierzytelności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań.

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ograniczenie strat na portfelu kredytowym oraz minimalizacja ryzyka wystąpienia ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości i wartości portfela kredytowego.

Bank kieruje się następującymi zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym:

- transakcja kredytowa wymaga wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem jest rating wewnętrzny lub ocena scoringowa,
- pomiar ryzyka kredytowego transakcji kredytowych dokonywany jest na etapie rozpatrywania wniosku o udzielenie kredytu i cyklicznie w ramach monitorowania z uwzględnieniem zmieniających się warunków zewnętrznych oraz zmian sytuacji finansowej kredytobiorców,
- ocena ryzyka kredytowego ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub jej wartość jest poddawana dodatkowej weryfikacji przez służby oceny ryzyka kredytowego, niezależne od służb biznesowych,
- oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależą od oceny poziomu ryzyka kredytowego generowanego przez tę transakcję,
- decyzje kredytowe mogą być podejmowane jedynie przez osoby do tego uprawnione,
- ryzyko kredytowe jest zdywersyfikowane w szczególności pod względem obszarów geograficznych, sektorów gospodarki, produktów oraz klientów,
- oczekiwany poziom ryzyka kredytowego jest zabezpieczany poprzez przyjmowane przez Bank zabezpieczenia, marże na ryzyko kredytowe pobierane od klientów oraz odpisy (rezerwy) z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych.

Realizację wyżej wymienionych zasad zapewnia stosowanie przez Bank zaawansowanych metod zarządzania ryzykiem kredytowym, zarówno na poziomie pojedynczych ekspozycji kredytowych, jak i na poziomie całego portfela kredytowego Banku. Metody te są weryfikowane i rozwijane w kierunku zgodności z wymaganiami metod ratingów wewnętrznych (IRB), tzn. zaawansowanej metody pomiaru ryzyka kredytowego, która może być wykorzystywana do wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego po uzyskaniu przez Bank zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

Pomiar ryzyka kredytowego

Metody pomiaru ryzyka kredytowego

W celu określenia poziomu ryzyka kredytowego oraz opłacalności portfeli kredytowych Bank wykorzystuje różne metody pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego, w tym:

- prawdopodobieństwo niewypłacalności (PD),
- oczekiwaną stratę kredytową (EL),
- wartość zagrożoną ryzykiem kredytowym (CVaR),
- miary efektywności metodologii scoringowych (Accuracy Ratio),
- udział i strukturę kredytów zagrożonych (wg MSR),
- wskaźnik pokrycia kredytów zagrożonych (wg MSR) odpisami aktualizacyjnymi z tytułu utraty wartości (coverage ratio),
- koszt ryzyka.

PKO Bank Polski SA systematycznie rozwija zakres wykorzystywanych mierników ryzyka kredytowego z uwzględnieniem wymagań metody ratingów wewnętrznych (IRB), jak również rozszerza zakres stosowania miar ryzyka w celu pełnego pokrycia portfela kredytowego Banku tymi metodami.

Metody pomiaru portfelowego ryzyka kredytowego pozwalają m.in. na uwzględnienie ryzyka kredytowego w cenie produktów, ustalanie optymalnej wysokości punktów odjęcia oraz wyznaczanie stawek odpisów z tytułu utraty wartości.

Bank przeprowadza analizy oraz testy warunków skrajnych dotyczące wpływu potencjalnych zmian w otoczeniu makroekonomicznym na jakość portfela kredytowego Banku a wyniki prezentuje w raportach dla Kierownictwa Banku. Powyższe informacje umożliwiają identyfikowanie i podejmowanie działań ograniczających negatywne skutki wpływu niekorzystnych sytuacji rynkowych na wynik Banku.

Ocena ryzyka pojedynczych transakcji kredytowych jest dokonywana w Banku z wykorzystaniem metod scoringowych i ratingowych, które są tworzone, rozwijane i nadzorowane przez Pion Ryzyka Bankowego. Funkcjonowanie tych metod wspierają specjalistyczne aplikacje informatyczne. Sposób dokonywania oceny określony został w przepisach wewnętrznych Banku, których głównym celem jest zapewnienie jednolitej i obiektywnej oceny ryzyka kredytowego w procesie kredytowania.

Bank ocenia ryzyko kredytowe klientów indywidualnych w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.

W 2011 roku parametry oceny zdolności kredytowej klienta indywidualnego dostosowane zostały do znowelizowanych postanowień Rekomendacji S, w szczególności w zakresie:

- zmiany sposobu ustalania kwoty dochodu rozporządzalnego dla walutowych transakcji kredytowych finansujących nieruchomości oraz walutowych transakcji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- zmiany (skrócenia) maksymalnego okresu kredytowania przyjmowanego do oceny zdolności kredytowej,
- uwzględnienia w ocenie zdolności kredytowej prawdopodobnej zmiany poziomu dochodów kredytobiorcy po nabyciu uprawnień emerytalnych.

Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych dokonywana jest w dwóch wymiarach: klienta oraz transakcji. Miarami tej oceny są ratingi: klienta i transakcji. Syntetyczną miarą ryzyka kredytowego, odzwierciedlającą oba czynniki ryzyka, jest rating łączny. Od 1 września 2010 roku w Banku funkcjonuje scoringowa metoda oceny ryzyka kredytowego klientów z segmentu małych i średnich przedsiębiorstw wraz z dedykowaną aplikacją informatyczną. Metoda ta jest dostępna obok metody ratingowej. Jej wdrożenie spowodowało skrócenie czasu oceny wniosków kredytowych oraz zwiększenie efektywności zarządzania ryzykiem kredytowym. W wyniku pozytywnej oceny portfela scoringowego klienta instytucjonalnego w listopadzie 2011 roku rozszerzono zakres stosowania scoringu.

Informacja o ocenach ratingowych i scoringowych jest szeroko wykorzystywana w Banku w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, w systemie kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych, przy ustalaniu warunków aktywacji służb oceny ryzyka kredytowego oraz w systemie pomiaru i raportowania ryzyka kredytowego.

W celu skrócenia czasu reakcji na zaobserwowane sygnały ostrzegawcze sygnalizujące wzrost poziomu ryzyka kredytowego, od sierpnia 2010 roku w Banku działa aplikacja informatyczna SWO (System Wczesnego Ostrzegania). W 2011 roku nadal rozwijano to narzędzie, w efekcie czego w czerwcu 2011 roku wdrożona została automatyczna identyfikacja niekorzystnych zjawisk. W 2011 roku Bank uwzględnił w systemie ratingowym identyfikację zdarzeń oznaczających niewykonanie zobowiązań, uzyskując spójność pomiędzy systemem ratingowym a systemem identyfikacji przesłanek indywidualnej utraty wartości ekspozycji kredytowych. Rozszerzono również skalę oceny ratingowej klientów niefinansowych: wprowadzono w miejsce 8 klas ratingowych 10 klas ratingowych, przy jednoczesnym uznaniu, iż ekspozycjom kredytowym dotychczas zaklasyfikowanym do klasy ratingowej „G” (ze względu na niski poziom prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązań) nie przypisuje się automatycznie przesłanki indywidualnej utraty wartości. Ponadto, utrzymano co do zasady warunki określające dostępność finansowania.

W 2011 roku przy ustalaniu odpisów na portfel kredytów mieszkaniowych osób fizycznych Bank wykorzystał parametry portfelowe oszacowane na bazie założeń metodyki szacowania parametrów na potrzeby wyliczania wymogu kapitałowego metodą IRB. Nowa metodyka uwzględnia intensywne procesy restrukturyzacyjne prowadzone w stosunku do przedmiotowego portfela i pozwala na bardziej precyzyjną ocenę związaną z nim ryzyka kredytowego.

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka kredytowego

Ekspozycja Banku na ryzyko kredytowe

Należności od banków	Zaangażowanie	
	31.12.2011	31.12.2010
Należności z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	42 280	42 720
oceniane metodą zindywidualizowaną	42 166	42 250
Należności bez rozpoznaną utraty wartości, w tym:	2 311 628	2 369 089
nieprzeterminowane	2 311 628	2 368 738
przeterminowane	-	351
do 4 dni przeterminowania	-	351
Razem brutto	2 353 908	2 411 809
Odpisy z tytułu utraty wartości	(33 710)	(32 570)
Razem według wartości bilansowej (netto)	2 320 198	2 379 239

Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Zaangażowanie	
	31.12.2011	31.12.2010
Kredyty i pożyczki z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	10 395 779	9 490 018
oceniane metodą zindywidualizowaną	4 459 538	4 686 388
Kredyty i pożyczki bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	134 645 660	123 708 595
<i>nieprzeterminowane</i>	131 102 983	119 904 124
<i>przeterminowane</i>	3 542 677	3 804 471
<i>do 4 dni przeterminowania</i>	774 863	2 025 979
<i>powyżej 4 dni przeterminowania</i>	2 767 814	1 778 492
Razem brutto	145 041 439	133 198 613
Odpisy z tytułu utraty wartości	(4 982 790)	(4 265 484)
Razem według wartości bilansowej (netto)	140 058 649	128 933 129

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - dłużne papiery wartościowe	Zaangażowanie	
	31.12.2011	31.12.2010
Dłużne papiery wartościowe z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	12 998	13 045
oceniane metodą zindywidualizowaną	12 998	13 045
Dłużne papiery wartościowe bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	14 091 183	9 804 907
<i>nieprzeterminowane</i>	14 091 183	9 804 907
<i>z ratingiem zewnętrznym</i>	8 361 299	5 537 481
<i>z ratingiem wewnętrznym</i>	5 729 884	4 267 426
Razem brutto	14 104 181	9 817 952
Odpisy z tytułu utraty wartości	(12 998)	(13 045)
Razem według wartości bilansowej (netto)	14 091 183	9 804 907

Inne aktywa - inne aktywa finansowe	Zaangażowanie	
	31.12.2011	31.12.2010
Inne aktywa z rozpoznaną utratą wartości	102 127	124 455
Inne aktywa bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	369 341	304 212
<i>nieprzeterminowane</i>	368 348	303 920
<i>przeterminowane</i>	993	292
Razem brutto	471 468	428 667
Odpisy z tytułu utraty wartości	(90 673)	(117 465)
Razem według wartości bilansowej (netto)	380 795	311 202

Stopień narażenia na ryzyko kredytowe

Poniższa tabela prezentuje maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe Banku na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku.

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej	31.12.2011	31.12.2010
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	6 845 759	3 782 717
Należności od banków	2 320 198	2 379 239
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - dłużne papiery wartościowe	1 300 164	1 491 053
emitowane przez banki	1 724	-
emitowane przez inne podmioty finansowe	239	10
emitowane przez podmioty niefinansowe	14 947	509
emitowane przez Skarb Państwa	1 268 471	1 483 144
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	14 783	7 390
Pochodne instrumenty finansowe	3 065 149	1 719 764
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - dłużne papiery wartościowe	12 467 201	10 758 331
emitowane przez Skarb Państwa	3 620 515	6 631 702
emitowane przez banki centralne	8 593 791	3 997 780
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	252 895	128 849
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	140 058 649	128 933 129
sektor finansowy (z wyłączeniem banków)	3 211 630	4 247 208
<i>kredyty gospodarcze</i>	3 211 630	4 247 208
sektor niefinansowy	131 796 369	120 848 557
<i>kredyty konsumpcyjne</i>	22 797 176	24 061 792
<i>kredyty mieszkaniowe</i>	69 645 867	61 495 594
<i>kredyty gospodarcze</i>	39 353 326	35 291 171
sektor budżetowy	5 050 650	3 837 364
<i>kredyty gospodarcze</i>	5 050 650	3 836 720
<i>kredyty mieszkaniowe</i>	-	644
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - dłużne papiery wartościowe	14 104 181	9 804 907
emitowane przez Skarb Państwa	8 310 429	5 486 623
emitowane przez banki	50 870	50 858
emitowane przez inne podmioty finansowe	152 257	8 179
emitowane przez podmioty niefinansowe	2 132 269	1 435 074
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	3 458 356	2 824 173
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	380 795	311 202
Razem	180 542 096	159 180 342

Pozycje pozabilansowe	31.12.2011	31.12.2010
Udzielone zobowiązania nieodwołalne	6 569 014	7 001 338
Udzielone gwarancje	5 657 237	5 048 902
Udzielone akredytywy	418 383	229 946
Gwarancje emisji	1 328 433	2 973 980
Razem	13 973 067	15 254 166

Jakość kredytowa aktywów finansowych, nieprzeterminowanych, bez utraty wartości

Ekspozycje wobec klientów instytucjonalnych niespełniające przesłanek indywidualnej utraty wartości klasyfikowane są ze względu na rating klienta, w ramach wewnętrznych klas ratingowych od A do G (w zakresie podmiotów finansowych A-F).

Systemem ratingowym objęte są następujące portfele:

- klienci korporacyjni,
- klienci instytucjonalni rynku mieszkaniowego,
- małe i średnie przedsiębiorstwa (z wyłączeniem pewnych grup produktów ocenianych w sposób uproszczony).

Aktywa finansowe nieprzeterminowane bez utraty wartości	31.12.2011	31.12.2010
Należności od banków	2 311 628	2 368 738
w tym:		
z ratingiem	2 056 450	2 277 715
bez ratingu	255 178	91 023
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	131 102 983	119 904 124
z ratingiem - klienci sektora finansowego, niefinansowego i budżetowego (kredyty gospodarcze)	40 866 390	38 486 951
A (pierwszorzędna)	1 269 043	1 118 776
B (bardzo dobra)	2 377 152	2 683 977
C (dobra)	4 248 073	6 165 665
D (zadowalająca)	8 937 711	11 047 664
E (przeciętna)	10 092 736	8 755 152
F (akceptowalna)	11 088 797	8 715 717
G (słaba)*	2 852 878	-
z ratingiem - klienci sektora niefinansowego (kredyty konsumpcyjne i mieszkaniowe)	83 438 089	77 841 071
A (pierwszorzędna)	39 006 051	43 929 181
B (bardzo dobra)	28 255 664	13 666 144
C (dobra)	6 770 389	12 303 034
D (przeciętna)	3 224 042	3 536 471
E (akceptowalna)	6 181 943	4 406 241
bez ratingu - klienci sektora finansowego, niefinansowego i budżetowego (kredyty konsumpcyjne, mieszkaniowe i pozostałe)	6 798 504	3 576 102
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	368 348	303 920
Razem	133 782 959	122 576 782

* Bank dokonał w 2011 roku reklasifikacji katalogu przesłanek indywidualnej utraty wartości polegającej w szczególności na zaprzestaniu rozpoznawania przesłanki „pogorszenie się w okresie kredytowania sytuacji finansowej klienta” w stosunku do klientów, którzy do tej pory znajdowali się w tej grupie, a cechuje ich stosunkowo niskie prawdopodobieństwo niewywiązania się ze zobowiązań.

Kredyty i pożyczki niespełniające przesłanek indywidualnej utraty wartości niepodlegające ocenie ratingowej charakteryzują się satysfakcjonującym poziomem ryzyka kredytowego. Dotyczy to w szczególności kredytów detalicznych (w tym kredytów mieszkaniowych), wśród których brak jest indywidualnie istotnych zaangażowań, których istnienie skutkowałaby powstaniem istotnego ryzyka kredytowego.

Poniżej przedstawiono strukturę dłużnych papierów wartościowych oraz należności od banków, nieprzeterminowanych, bez utraty wartości, w podziale na zewnętrzne klasy ratingowe:

Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu

Rating/portfel	31.12.2011				31.12.2010			
	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	emitowane przez inne podmioty finansowe	emitowane przez podmioty niefinansowe	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	emitowane przez inne podmioty finansowe	emitowane przez podmioty niefinansowe
A- do A+	1 268 471	-	-	-	1 483 144	-	-	-
bez ratingu	-	14 783	1 963	14 947	-	7 390	10	509
Razem	1 268 471	14 783	1 963	14 947	1 483 144	7 390	10	509

Dłużne papiery wartościowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Rating/portfel	31.12.2011			31.12.2010		
	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	emitowane przez banki centralne	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	emitowane przez banki centralne
A- do A+	3 620 515	-	8 593 791	6 631 702	-	3 997 780
bez ratingu	-	143 973	-	-	128 849	-
Razem	3 620 515	143 973	8 593 791	6 631 702	128 849	3 997 780

Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

Rating/portfel	31.12.2011		31.12.2010	
	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez banki	emitowane przez Skarb Państwa	emitowane przez banki
A- do A+	8 310 429	-	5 486 623	-
BBB- do BBB+	-	50 870	-	50 858
Razem	8 310 429	50 870	5 486 623	50 858

Należności od banków

Rating/portfel	31.12.2011	31.12.2010
AAA	8 308	-
AA- do AA+	291 712	404 269
A- do A+	1 489 587	1 286 609
BBB- do BBB+	135 914	350 469
BB- do BB+	-	1 897
B- do B+	130 929	234 471
bez ratingu	255 178	91 023
Razem	2 311 628	2 368 738

Poniżej przedstawiono strukturę pozostałych dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez inne podmioty finansowe, podmioty niefinansowe oraz jednostki samorządu terytorialnego w podziale na wewnętrzne klasy ratingowe:

Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

Podmioty o ratingu	31.12.2011	31.12.2010
	wartość bilansowa	wartość bilansowa
A (pierwszorzędna)	25 293	10 233
B (bardzo dobra)	341 104	304 834
C (dobra)	758 732	987 295
D (zadowalająca)	2 320 579	1 216 372
E (przeciętna)	1 241 433	959 992
F (akceptowalna)	755 049	573 439
G (słaba)	84 180	215 261
H (zła)	203 514	-
Razem	5 729 884	4 267 426

Dłużne papiery wartościowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Podmioty o ratingu	31.12.2011	31.12.2010
	wartość bilansowa	wartość bilansowa
C (dobra)	108 922	-
Razem	108 922	-

Koncentracja ryzyka kredytowego w Banku

PKO Bank Polski SA definiuje ryzyko koncentracji kredytowej jako ryzyko wynikające z istotnego zaangażowania wobec pojedynczych podmiotów lub grup podmiotów, których zdolność spłaty zadłużenia zależna jest od wspólnego czynnika ryzyka. Bank analizuje ryzyko koncentracji wobec:

- największych podmiotów,
- największych grup kapitałowych,
- branż,
- regionów geograficznych,
- walut,
- ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.

Koncentracja wobec największych podmiotów

Ustawa Prawo bankowe określa limity maksymalnego zaangażowania Banku. Zgodnie z art. 71 ust. 1 tej ustawy suma wierzytelności Banku, udzielonych przez Bank zobowiązań pozabilansowych oraz posiadanych przez Bank bezpośrednio lub pośrednio akcji lub udziałów w innym podmiocie, wniesionych dopłat w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub też wkładów albo sum komandytowych – w zależności od tego, która z tych kwot jest większa – w spółce komandytowej lub komandytowo akcyjnej, obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie nie może przekroczyć limitu koncentracji zaangażowań, który wynosi 25% funduszy własnych Banku.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku limity koncentracji zaangażowań nie były przekroczone.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku poziom ryzyka koncentracji Banku wobec pojedynczych zaangażowań był niewielki – największe zaangażowanie wobec pojedynczego podmiotu wyniosło 9,8%^{*}; 8,2%^{*} i 8,2% funduszy własnych Banku.

Zaangażowanie Banku wobec 20 największych klientów niebankowych

31.12.2011			31.12.2010		
Lp	Zaangażowanie*	Udział w portfelu**	Lp	Zaangażowanie*	Udział w portfelu**
1.	1 258 272	0,87%	1.	736 873	0,56%
2. ***	1 205 697	0,84%	2.	464 247	0,35%
3.	541 970	0,38%	3.	350 441	0,27%
4.	484 761	0,33%	4.	334 671	0,25%
5.	399 939	0,28%	5.	326 815	0,25%
6. ***	394 293	0,27%	6.	297 702	0,23%
7.	342 022	0,24%	7.	287 418	0,21%
8.	325 542	0,22%	8.	281 790	0,21%
9.	323 299	0,22%	9.	256 297	0,19%
10.	313 271	0,22%	10.	250 000	0,19%
11.	294 361	0,20%	11.	243 947	0,19%
12.	293 060	0,20%	12.	230 999	0,18%
13.	262 785	0,18%	13.	229 921	0,17%
14.	244 256	0,17%	14.	223 904	0,17%
15.	237 574	0,16%	15.	218 157	0,17%
16.	236 898	0,16%	16.	214 447	0,16%
17.	235 466	0,16%	17.	212 636	0,16%
18.	220 566	0,15%	18.	209 785	0,16%
19.	213 811	0,15%	19.	199 078	0,15%
20.	212 868	0,15%	20.	195 894	0,15%
Razem	8 040 711	5,55%	Razem	5 765 022	4,37%

* Zaangażowanie kredytowe obejmuje kredyty, pożyczki, skupione wierzytelności, dyskonto weksli, zrealizowane gwarancje oraz należne odsetki.

** Wartość portfela kredytowego nie obejmuje zaangażowań pozabilansowych oraz kapitałowych.

*** Zaangażowanie wobec podmiotów wyłączonych z limitu koncentracji zaangażowań na mocy art. 71 ust. 3 ustawy Prawo bankowe.

Koncentracja wobec największych grup kapitałowych

Największa koncentracja zaangażowania PKO Banku Polskiego SA w grupę kapitałową wynosi 2,12% portfela kredytowego Banku.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku poziom ryzyka koncentracji Banku w grupę kapitałową był niewielki – największa koncentracja zaangażowania PKO Banku Polskiego SA w grupę kapitałową wyniosła 17,3%^{*} i 11,1% funduszy własnych Banku.

* Zaangażowanie wobec podmiotu wyłączonego spod limitu koncentracji zaangażowań

Zaangażowanie Banku wobec 5 największych grup kapitałowych.

31.12.2011			31.12.2010		
Lp.	Zaangażowanie *	Udział w portfelu **	Lp.	Zaangażowanie *	Udział w portfelu **
***1	3 075 880	2,12%	1	1 183 394	0,90%
2	1 928 808	1,33%	2	898 546	0,68%
3	1 725 766	1,19%	3	892 191	0,68%
4	1 226 346	0,85%	4	871 694	0,66%
5	950 453	0,66%	5	848 561	0,64%
Razem	8 907 253	6,15%	Razem	4 694 386	3,56%

* Zaangażowanie kredytowe obejmuje kredyty, pożyczki, skupione wierzytelności, dyskonto weksli, zrealizowane gwarancje, należne odsetki oraz zaangażowanie pozabilansowe i kapitałowe.

** Wartość portfela kredytowego nie obejmuje zaangażowań pozabilansowych oraz kapitałowych.

*** Zaangażowanie wobec podmiotów wyłączonych spod limitu koncentracji zaangażowań na mocy art. 71 ust. 3 ustawy Prawo bankowe.

Koncentracja wobec sekcji branżowych

W Banku stosowane są limity branżowe, których celem jest ograniczanie poziomu ryzyka związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych prowadzących działalność w wybranych branżach charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka kredytowego oraz unikanie nadmiernego poziomu koncentracji branżowej.

W stosunku do 31 grudnia 2010 roku wzrosło zaangażowanie PKO Banku Polskiego SA w sekcje branżowe o blisko 7,0 miliarda złotych. Łączne zaangażowanie w cztery największe grupy branż „Przetwórstwo przemysłowe”, „Handel hurtowy i detaliczny (...)”, „Działalność związana z obsługą nieruchomości”, oraz „Budownictwo” wyniosło ok. 64% wartości portfela kredytów objętych analizą branżową.

Strukturę zaangażowania wg sekcji branżowych wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku prezentuje poniższa tabela.

Sekcja	Nazwa sekcji	31.12.2011		31.12.2010	
		Zaangażowanie	Liczba podmiotów	Zaangażowanie	Liczba podmiotów
C	Przetwórstwo przemysłowe	18,89%	12,02%	21,87%	12,38%
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	16,41%	25,62%	16,91%	26,11%
L	Działalność związana z obsługą nieruchomości	16,11%	10,75%	13,79%	12,37%
F	Budownictwo	12,54%	13,87%	14,70%	12,64%
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8,69%	0,51%	7,34%	0,55%
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1,57%	0,19%	1,57%	0,15%
Pozostałe zaangażowanie		25,79%	37,04%	23,82%	35,80%
Razem		100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Koncentracja wobec regionów geograficznych

Portfel kredytowy Banku jest zdwersyfikowany pod względem koncentracji geograficznej.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku największa koncentracja portfela kredytowego Banku występuje w regionie mazowieckim. Ponad połowa portfela kredytowego Banku skupiona jest w czterech regionach: mazowieckim, śląsko-opolskim, wielkopolskim i małopolsko-świętokrzyskim, co jest zbliżone z dominacją tych regionów zarówno pod względem populacji jak i gospodarki Polski.

Region	31.12.2011	31.12.2010
Polska		
mazowiecki	18,36%	17,53%
śląsko-opolski	11,71%	13,10%
wielkopolski	10,55%	10,40%
małopolsko-świętokrzyski	9,55%	9,51%
dolnośląski	7,78%	7,85%
lubelsko-podkarpacki	7,08%	6,91%
zachodnio-pomorski	6,79%	7,08%
łódzki	6,50%	6,57%
pomorski	6,44%	6,52%
kujawsko-pomorski	5,02%	4,95%
warmińsko-mazurski	3,63%	3,60%
podlaski	3,22%	3,15%
pozostałe	3,37%	2,83%
Razem	100,00%	100,00%

Koncentracja walutowa ryzyka kredytowego

Na dzień 31 grudnia 2011 roku udział ekspozycji w walutach wymienialnych, innych niż PLN, w całym portfelu PKO Banku Polskiego SA wyniósł 23,5%. Największą część zaangażowania walutowego PKO Banku Polskiego SA stanowią ekspozycje w CHF.

Jedynym istotnym czynnikiem, który wpłynął na wzrost udziału kredytów denominowanych w walutach obcych w 2011 roku był wzrostu kursów walut obcych w 2011 roku.

Waluta	31.12.2011	31.12.2010
PLN	76,46%	77,17%
Waluty obce, w tym:	23,54%	22,83%
CHF	16,96%	17,31%
EUR	5,46%	4,51%
USD	1,10%	1,00%
GBP	0,02%	0,01%
Razem	100,00%	100,00%

Inne rodzaje koncentracji

Zgodnie z rekomendacją S i T Komisji Nadzoru Finansowego Bank stosuje wewnętrzne limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku określające apetyt na ryzyko kredytowe.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku limity te nie zostały przekroczone.

Renegocjacja warunków należności

Celem działalności restrukturyzacyjnej Banku jest maksymalizacja efektywności zarządzania wierzytelnościami trudnymi tj. uzyskanie najwyższych odzysków, jednocześnie ograniczając do minimum koszty ponoszone, związane z uzyskaniem odzysków, które są bardzo wysokie w przypadku prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Działalność restrukturyzacyjna polega na zmianie warunków spłaty wierzytelności, które są indywidualnie ustalane wobec każdego kontraktu. Zmiany mogą dotyczyć:

- 1) okresu spłaty,
- 2) harmonogramu,
- 3) oprocentowania,
- 4) kolejności zarachowania wpływów,
- 5) zabezpieczenia,
- 6) kwoty do spłaty (redukcja).

W wyniku zawarcia i terminowej obsługi ugody, wierzytelność staje się wierzytelnością niewymagalną. Elementem procesu restrukturyzacji jest ocena możliwości wywiązania się przez dłużnika z warunków umowy ugody (spłaty zadłużenia w ustalonych terminach). Czynne ugody są na bieżąco monitorowane.

Aktywa finansowe, których warunki zostały renegotjowane (w przeciwnym wypadku zostałyby uznane za zaległe lub stwierdzono by utratę wartości).

Przeterminowanie aktywów finansowych

Aktywa finansowe, które są zaległe, lecz w przypadku, których nie nastąpiła utrata wartości obejmując następujące aktywa finansowe:

Aktywa finansowe	31.12.2011				31.12.2010			
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy	Razem	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy	Razem
Kredyty, pożyczki udzielone klientom	2 230 404	1 222 418	89 855	3 542 677	2 988 943	815 528	-	3 804 471
sektora finansowego	4 469	153	-	4 622	-	-	-	-
sektora niefinansowego	2 181 445	1 222 265	89 855	3 493 565	2 387 042	815 528	-	3 202 570
sektora budżetowego	44 490	-	-	44 490	601 901	-	-	601 901
Należności od banków	-	-	-	-	351	-	-	351
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	477	-	516	993	-	292	-	292
Razem	2 230 881	1 222 418	90 371	3 543 670	2 989 294	815 820	-	3 805 114

Zabezpieczeniami powyższych należności są: hipoteka, zastaw rejestrowy, przeniesienie prawa własności, blokada rachunku lokaty, ubezpieczenie ekspozycji kredytowej oraz gwarancje i poręczenia.

W ramach przeprowadzonej oceny stwierdzono, że dla powyższych aktywów finansowych przewidywane przepływy pieniężne w pełni pokrywają wartość bilansową tych ekspozycji.

Aktywa finansowe wyceniane metodą zindywidualizowaną, wobec których wykazano indywidualną utratę wartości według wartości bilansowej brutto

	31.12.2011	31.12.2010
Należności od banków	42 166	42 250
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 459 538	4 686 388
sektor niefinansowy	4 451 987	4 678 866
kredyty konsumpcyjne	75 337	88 303
kredyty mieszkaniowe	1 108 920	764 065
kredyty gospodarcze	3 267 730	3 826 498
sektor budżetowy	7 551	7 522
kredyty gospodarcze	7 551	7 522
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	12 998	13 045
emitowane przez podmioty niefinansowe	12 998	13 045
Razem	4 514 702	4 741 683

W odniesieniu do powyższych aktywów ustanowione były na rzecz PKO Banku Polskiego SA następujące zabezpieczenia:

- dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom: hipoteka kaucyjna oraz zwykła, zastaw rejestrowy, weksel własny dłużnika oraz przelew wierzytelności. Wpływ finansowy zabezpieczeń na kwotę, która najlepiej odzwierciedla maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosi 2 758 659 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosił odpowiednio 2 883 393 tysięcy złotych),
- dla inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży: weksle in blanco, zastaw rejestrowy na rachunku bankowym oraz na udziałach dłużnika.

Bank ustalając odpisy z tytułu utraty wartości na powyższe aktywa wziął pod uwagę następujące czynniki:

- opóźnienie w spłacie należności,
- postawienie wierzytelności w stan wymagalności,
- postępowanie egzekucyjne wobec dłużnika,
- ogłoszenie upadłości dłużnika lub złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości,
- kwestionowanie należności przez dłużnika,
- wszczęcie postępowania naprawczego wobec dłużnika,

- ustanowienie zarządu komisarycznego nad działalnością dłużnika lub zawieszenie jego działalności,
- pogorszenie się oceny ratingowej dłużnika do poziomu wskazującego na istotne zagrożenie dla spłaty zadłużenia (w odniesieniu do klientów niefinansowych rating „H1”, w odniesieniu do instytucji finansowych – rating G, H),
- podjęte działania restrukturyzacyjne i zastosowane ulgi w spłacie,
- dodatkowe przesłanki, rozpoznawane w odniesieniu do ekspozycji wobec spółdzielni mieszkaniowych z tytułu kredytów mieszkaniowych „starego portfela” objętych poręczeniami Skarbu Państwa,
- przewidywane przepływy pieniężne z ekspozycji oraz przyjętych zabezpieczeń,
- kształtowanie się przyszłej sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta,
- stopień realizacji przez klienta prognoz.

Utrata wartości ekspozycji kredytowych

PKO Bank Polski SA dokonuje miesięcznego przeglądu ekspozycji kredytowych w celu zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz utworzenia odpisów lub rezerw. Na proces ustalania odpisów i rezerw składają się następujące etapy:

- rozpoznanie przesłanek utraty wartości i zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozpoznania tych przesłanek,
- rejestrowanie w systemach informatycznych Banku zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozpoznania przesłanek utraty wartości ekspozycji kredytowych,
- ustalenie metody pomiaru utraty wartości,
- dokonanie pomiaru utraty wartości i ustalenie odpisu lub rezerwy,
- weryfikacja i agregacja wyników pomiaru utraty wartości,
- ewidencja wyników pomiaru utraty wartości.

Metoda ustalania wysokości odpisów uzależniona jest od rodzaju rozpoznanych przesłanek utraty wartości oraz indywidualnego znaczenia ekspozycji kredytowej. Zdarzeniami uznawanymi za przesłanki indywidualnej utraty wartości są w szczególności:

- przeterminowanie kredytu o co najmniej 3 miesiące,
- znaczące pogorszenie ratingu wewnętrznego klienta,
- zawarcie umowy restrukturyzacyjnej lub zastosowanie ulgi w spłacie wierzytelności (przesłanka rozpoznawana jest, gdy udzielone klientowi udogodnienia wymuszone są względami ekonomicznymi lub prawnymi wynikającymi z jego trudności finansowych).

Przy określaniu okresu przeterminowania kredytu uwzględniane są kwoty niespłaconych w terminie odsetek lub rat kapitałowych przekraczające ustalone wartości progowe.

W PKO Banku Polskim SA stosowane są trzy metody oszacowania utraty wartości:

- metoda zindywidualizowana, stosowana dla kredytów indywidualnie znaczących, spełniających przesłankę indywidualnej utraty wartości lub wymagających indywidualnej oceny ze względu na specyfikę transakcji, z której wynikają oraz zdarzeń warunkujących spłatę ekspozycji,
- metoda portfelowa, stosowana dla kredytów nieznaczących indywidualnie, dla których stwierdzono przesłankę indywidualnej utraty wartości,
- metoda grupowa (IBNR), stosowana dla kredytów, w odniesieniu do których nie zidentyfikowano przesłanek indywidualnej utraty wartości, ale stwierdzono możliwość wystąpienia poniesionych ale nie rozpoznanych strat.

Odpis z tytułu utraty wartości bilansowej ekspozycji kredytowej jest różnicą pomiędzy wartością bilansową ekspozycji, a wartością bieżącą oczekiwanych, przyszłych przepływów pieniężnych z tej ekspozycji:

- przy ustalaniu odpisu metodą zindywidualizowaną oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne szacuje się dla każdej ekspozycji kredytowej indywidualnie, z uwzględnieniem możliwych scenariuszy dotyczących realizacji umowy, ważonych prawdopodobieństwem ich realizacji,

- odpis z tytułu utraty wartości dla ekspozycji kredytowych objętych metodą portfelową lub metodą grupową równy jest różnicy pomiędzy wartością bilansową tych ekspozycji, a wartością bieżącą oczekiwaną, przyszłych przepływów pieniężnych, oszacowaną z wykorzystaniem metod statystycznych, na podstawie historycznych obserwacji ekspozycji z homogenicznych portfeli.

Rezerwę na pozabilansowe ekspozycje kredytowe tworzy się w wysokości równoważącej wynikającą z nich przewidywaną (możliwą do oszacowania) utratę korzyści ekonomicznych.

Przy ustalaniu rezerwy na pozabilansowe ekspozycje kredytowe PKO Banku Polskiego SA:

- w odniesieniu do ekspozycji kredytowych indywidualnie znaczących z tytułu zobowiązań bezwarunkowych spełniających przesłanki indywidualnej utraty wartości lub dotyczących dłużników, których inne ekspozycje takie przesłanki spełniają oraz ekspozycji indywidualnie znaczących niespełniających przesłanek indywidualnej utraty wartości, w przypadku których ustalenie rezerwy z zastosowaniem parametrów portfelowych byłoby nieuzasadnione – wykorzystuje metodę zindywidualizowaną,
- w odniesieniu do pozostałych pozabilansowych ekspozycji kredytowych – metodą portfelową (jeśli ekspozycja spełnia przesłanki indywidualnej utraty wartości) lub grupową (jeśli ekspozycja spełnia wyłącznie przesłanki grupowej utraty wartości).

Rezerwę ustala się jako różnicę pomiędzy oczekiwaną wartością ekspozycji bilansowej, która powstanie z udzielonego zobowiązania pozabilansowego (od daty, na którą dokonywana jest ocena, do daty wystąpienia zadłużenia przeterminowanego uznawanego za przesłankę indywidualnej utraty wartości), a wartością bieżącą oczekiwaną przyszłych przepływów pieniężnych uzyskanych z ekspozycji bilansowej powstałej z udzielonego zobowiązania

Przy ustalaniu rezerwy metodą zindywidualizowaną oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne szacuje się dla każdej ekspozycji kredytowej indywidualnie.

Przy ustalaniu rezerwy metodą portfelową lub metodą grupową wykorzystuje się parametry portfelowe oszacowane z wykorzystaniem metod statystycznych, na bazie historycznych obserwacji ekspozycji o takiej samej charakterystyce.

Strukturę portfela kredytowego oraz utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych PKO Banku Polskiego SA prezentuje tabela w Nocie 21 „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”.

Ryzyko kredytowe instytucji finansowych

Na dzień 31 grudnia 2011 roku największe zaangażowania PKO Banku Polskiego SA na rynku międzybankowym kształtowały się w następujący sposób:

Zaangażowanie na rynku międzybankowym*			
Kontrahent	Rodzaj instrumentu		Razem
	Lokata	Instrumenty pochodne	
Kontrahent 1	485 944	1 918	487 862
Kontrahent 2	366 725	7 854	374 579
Kontrahent 3	338 336	(26 002)	338 336
Kontrahent 4	130 420	5 636	136 056
Kontrahent 5	-	112 015	112 015
Kontrahent 6	-	104 000	104 000
Kontrahent 7	-	93 667	93 667
Kontrahent 8	-	91 009	91 009
Kontrahent 9	77 000	(44 328)	77 000
Kontrahent 10	-	68 449	68 449
Kontrahent 11	62 702	18	62 720
Kontrahent 12	-	57 548	57 548
Kontrahent 13	-	54 471	54 471
Kontrahent 14	-	47 737	47 737
Kontrahent 15	-	41 021	41 021
Kontrahent 16	-	33 652	33 652
Kontrahent 17	-	32 208	32 208
Kontrahent 18	-	22 147	22 147
Kontrahent 19	-	21 203	21 203
Kontrahent 20	-	17 601	17 601

* Bez uwzględniania zaangażowania wobec Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego.

Dla porównania największe zaangażowania PKO Banku Polskiego SA na dzień 31 grudnia 2010 roku prezentuje poniższa tabela:

Zaangażowanie na rynku międzybankowym*			
Kontrahent	Rodzaj instrumentu		Razem
	Lokata	Instrumenty pochodne	
Kontrahent 21	396 030	-	396 030
Kontrahent 22	229 437	5 285	234 722
Kontrahent 14	-	61 291	61 291
Kontrahent 23	-	55 803	55 803
Kontrahent 11	16 308	(157)	16 308
Kontrahent 24	-	12 895	12 895
Kontrahent 25	-	12 347	12 347
Kontrahent 17	-	11 393	11 393
Kontrahent 10	213	8 377	8 590
Kontrahent 26	6 711	-	6 711
Kontrahent 27	-	6 500	6 500
Kontrahent 1	5 527	5	5 532
Kontrahent 28	-	4 641	4 641
Kontrahent 29	-	2 496	2 496
Kontrahent 12	-	2 220	2 220
Kontrahent 15	-	2 165	2 165
Kontrahent 30	-	1 419	1 419
Kontrahent 31	-	1 331	1 331
Kontrahent 32	-	993	993
Kontrahent 13	-	862	862

* Bez uwzględniania zaangażowania wobec Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego.

Przy określaniu zaangażowania: lokaty oraz papiery wartościowe emitowane przez kontrahentów zostały podane w wartości nominalnej, natomiast instrumenty pochodne w wartości rynkowej bez uwzględnienia wniesionego przez kontrahenta zabezpieczenia. Zaangażowanie całkowite (kolumna „Razem”) w przypadku każdego kontrahenta stanowi sumę zaangażowania z tytułu lokat i papierów wartościowych powiększonego o zaangażowanie z tytułu instrumentów pochodnych, jeżeli jest ono dodatnie (w przeciwnym wypadku zaangażowanie z tytułu instrumentów pochodnych nie jest uwzględniane przy zaangażowaniu całkowitym). Ekspozycja z tytułu wszystkich instrumentów liczona jest od daty zawarcia transakcji.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Bank posiadał podpisane umowy ramowe standardu ISDA/ZBP z 27 bankami krajowymi oraz z 51 bankami zagranicznymi i instytucjami kredytowymi. Dodatkowo Bank był stroną 55 umów CSA (Credit Support Annex)/Umów Zabezpieczających ZBP i 4 umów typu ISMA (International Securities Market Association).

Geograficzna lokalizacja kontrahentów

Kontrahenci generujący 20 największych zaangażowań według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku pochodzą z krajów wyszczególnionych w poniższej tabeli (przyjmuje się kraj, na obszarze którego ulokowana jest centrala danego kontrahenta):

Lp.	Kraj	Kontrahent
1.	Austria	Kontrahent 2
2.	Belgia	Kontrahent 28
3.	Dania	Kontrahent 10
4.	Francja	Kontrahent 9, Kontrahent 13, Kontrahent 15
5.	Holandia	Kontrahent 27
6.	Kanada	Kontrahent 32
7.	Niemcy	Kontrahent 6, Kontrahent 20
8.	Norwegia	Kontrahent 1
9.	Polska	Kontrahent 3, Kontrahent 4, Kontrahent 12, Kontrahent 14, Kontrahent 18, Kontrahent 19, Kontrahent 22, Kontrahent 23, Kontrahent 24
10.	Szwajcaria	Kontrahent 17
11.	Szwecja	Kontrahent 26
12.	USA	Kontrahent 31
13.	Wielka Brytania	Kontrahent 5, Kontrahent 7, Kontrahent 8, Kontrahent 11, Kontrahent 16, Kontrahent 25, Kontrahent 29, Kontrahent 30
14.	Włochy	Kontrahent 21

Struktura ratingowa kontrahentów

Struktura zaangażowania z punktu widzenia przyznanych kontrahentom ratingów została zaprezentowana w poniższej tabeli. Przy wyznaczaniu ratingu oparto się na ratingach zewnętrznych przyznanych przez agencje Moody's, Standard&Poor's i Fitch (przy czym w przypadku, gdy rating nadały dwie agencje, przyjęto rating niższy, a w przypadku trzech ratingów, rating środkowy). Rating dla kontrahentów od 1 do 32 przyjęto według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku.

Rating	Kontrahent
AA	Kontrahent 15, Kontrahent 30, Kontrahent 32, Kontrahent 8
A	Kontrahent 1, Kontrahent 10, Kontrahent 11, Kontrahent 13, Kontrahent 16, Kontrahent 17, Kontrahent 2, Kontrahent 25, Kontrahent 26, Kontrahent 27, Kontrahent 28, Kontrahent 3, Kontrahent 31, Kontrahent 5, Kontrahent 6, Kontrahent 7, Kontrahent 9
BBB	Kontrahent 12, Kontrahent 18, Kontrahent 20, Kontrahent 21, Kontrahent 23, Kontrahent 24, Kontrahent 4
BB	Kontrahent 14, Kontrahent 22
Brak ratingu	Kontrahent 19, Kontrahent 29

Ryzyko kredytowe instytucji finansowych na rynku pozahurtowym

Poza zaangażowaniem na rynku międzybankowym, o którym mowa powyżej, Bank na dzień 31 grudnia 2011 roku posiadał ekspozycję wobec instytucji finansowych na rynku pozahurtowym (powyżej 5 milionów złotych). Struktura tych ekspozycji została zaprezentowana w poniższej tabeli:

	Nominalna kwota zaangażowania (w tys. PLN)		Kraj siedziby kontrahenta
	Bilansowego	Pozabilansowego	
Kontrahent 33	50 000	200 000	Polska
Kontrahent 34	-	170 870	Ukraina

Zarządzanie majątkiem przejętym za wierzytelności

Przejęty w toku działań restrukturyzacyjnych lub windykacyjnych majątek przeznaczony jest na potrzeby PKO Banku Polskiego SA lub do sprzedaży. Informacja o przejętych składnikach majątkowych analizowana jest pod kątem możliwości wykorzystania majątku na wewnętrzne potrzeby Banku. W latach zakończonych odpowiednio dnia 31 grudnia 2011 roku oraz dnia 31 grudnia 2010 roku majątek przejęty w toku działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych w całości przeznaczony został do sprzedaży.

Podejmowane przez Bank działania mają na celu sprzedaż aktywów w możliwie najkrótszym czasie. W jednostkowych i uzasadnionych przypadkach dochodzi do wstrzymania sprzedaży. Następuje to tylko i wyłącznie w sytuacji, kiedy warunki niezależne wskazują, iż sprzedaż majątku w okresie późniejszym będzie korzystniejsza finansowo. Podstawowym trybem postępowania w sprawie sprzedaży majątku jest przetarg nieograniczony. Wybór innego trybu jest możliwy w przypadku, gdy ze względu na specyfikę sprzedawanego majątku daje on możliwości znalezienia nabywcy i uzyskania korzystniejszej dla Banku oferty.

Bank dąży do jak najszerszego rozpowszechnienia informacji o sprzedawanych aktywach poprzez publikację informacji o sprzedaży na stronie internetowej Banku, ogłoszenia w prasie ogólnopolskiej, wykorzystywanie portali internetowych m. in. w zakresie aukcji internetowych, wysyłanie zapytań ofertowych. Dodatkowo PKO Bank Polski SA współpracuje z firmami zewnętrznymi o zasięgu ogólnopolskim w zakresie odbierania, transportu, przechowywania oraz pośrednictwa w sprzedaży majątku przejętego w toku prowadzonych przez Bank działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych. Bank zawarł również umowy o współpracę z firmami zewnętrznymi, które wyceniają majątek ruchomy oraz nieruchomości przejęte, lub których przejęciem zainteresowany jest Bank w toku realizacji zabezpieczeń.

Wartość bilansowa aktywów niefinansowych posiadanych przez Bank, uzyskanych w wyniku realizacji zabezpieczenia na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosła 3 447 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosiła 1 243 tysiące złotych). Powyższe kwoty uwzględnione są w pozycji „Inne” w Nocie 26 „Inne aktywa”.

Raportowanie ryzyka kredytowego

W Banku sporządzane są miesięczne i kwartalne raporty na temat ryzyka kredytowego, których odbiorcami są m. in.: KZAP, KKB, Zarząd Banku i Rada Nadzorcza Banku. Raportowanie ryzyka kredytowego obejmuje cykliczne informowanie o skali narażenia na ryzyko portfela kredytowego. Poza informacją dla Banku, raporty zawierają również informację o poziomie ryzyka kredytowego spółek zależnych Grupy Kapitałowej w których zidentyfikowano istotny poziom ryzyka kredytowego (m.in. KREDOBANK SA i Grupa Kapitałowa BFL SA).

Decyzje zarządcze dotyczące ryzyka kredytowego

Do podstawowych narzędzi zarządzania ryzykiem kredytowym stosowanych w Banku należą:

- minimalne warunki transakcji określone dla danego typu transakcji (np. minimalna wartość LTV, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenie),
- reguły określania dostępności do kredytowania, w tym punkty odcięcia – minimalna liczba punktów przyznawanych w wyniku oceny wiarygodności z wykorzystaniem systemu scoringowego (dla klienta indywidualnego), bądź klasa ratingu klienta oraz klasa ratingu łącznego (dla klienta instytucjonalnego), od których można dokonać z klientem transakcji kredytowej,
- limity koncentracji – limity określone w art. 71 ust. 1 ustawy Prawo bankowe,
- limity branżowe – limity ograniczające poziom ryzyka związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych prowadzących działalność w branżach charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka kredytowego,
- limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku – limity określające apetyt na ryzyko kredytowe wynikające między innymi z rekomendacji S i T,
- limity kredytowe określające maksymalne zaangażowanie Banku wobec określonego kontrahenta bądź kraju z tytułu operacji rynku hurtowego oraz limity rozliczeniowe i limity na okres zaangażowania,
- limity kompetencyjne – określają maksymalny poziom uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych wobec klientów Banku, limity zależą przede wszystkim od kwoty zaangażowania kredytowego Banku w stosunku do klienta (lub grupy klientów powiązanych) i okresu transakcji kredytowej; wysokość

limitów kompetencyjnych zależy od poziomu podejmowania decyzji kredytowej (w strukturze organizacyjnej Banku),

- minimalne marże kredytowe – marże na ryzyko kredytowe związane z dokonaniem przez Bank określonej transakcji kredytowej z danym klientem instytucjonalnym, przy czym oferowane klientowi oprocentowanie nie może być niższe od stawki referencyjnej powiększonej o marżę na ryzyko kredytowe.

Szczególną rolę w ustanawianiu minimalnych warunków transakcji stanowi polityka zabezpieczeń w zakresie ryzyka kredytowego. Prowadzona przez Bank polityka zabezpieczeń ma na celu należyte zabezpieczenie ryzyka kredytowego, na jakie narażony jest Bank, w tym przede wszystkim ustanowienie zabezpieczeń dających możliwie najwyższy poziom odzysku w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych wierzytelności.

Przy przyjmowaniu prawnych zabezpieczeń kredytów Bank stosuje następujące zasady:

- w przypadku znacznych kwotowo kredytów ustanawianych jest kilka rodzajów zabezpieczeń, z uwzględnieniem, jeśli jest to możliwe, łączenia zabezpieczeń osobistych z rzeczowymi,
- preferowane jest przyjmowanie zabezpieczeń płynnych, tj. zabezpieczeń rzeczowych, w stosunku do których istnieje znaczne prawdopodobieństwo szybkiego zaspokojenia przez Bank, przy uzyskaniu ceny zbliżonej do wartości składników określonych przy przyjmowaniu zabezpieczeń,
- zabezpieczenia narażone na ryzyko znacznych niekorzystnych wahań wartości spełniają rolę pomocniczą,
- w przypadku przyjęcia zabezpieczenia rzeczowego, jako dodatkowe zabezpieczenie przyjmowany jest przelew wierzytelności pieniężnej z umowy ubezpieczenia przedmiotu tego zabezpieczenia lub umowa ubezpieczenia wystawiona na rzecz Banku,
- skuteczne ustanowienie zabezpieczeń zgodnie z treścią umowy jest warunkiem uruchomienia środków pieniężnych.

Polityka w zakresie prawnych zabezpieczeń określona została w przepisach wewnętrznych Banku.

Ustanawianie określonych typów zabezpieczeń uzależnione jest od produktu oraz rodzaju klienta. Przy udzielaniu kredytów przeznaczonych na finansowanie rynku mieszkaniowego zabezpieczenie obligatorycznie ustanawiane jest w postaci hipoteki na nieruchomości. Do czasu skutecznego ustanowienia zabezpieczenia hipotecznego (w zależności od rodzaju kredytu oraz jego kwoty) stosuje się podwyższoną marżę kredytową lub/i przyjmuje się zabezpieczenie w formie przelewu wierzytelności z umowy na wybudowanie lokalu, weksla, poręczenia czy też ubezpieczenie wierzytelności.

Przy udzielaniu kredytów detalicznych dla klientów indywidualnych przyjmuje się najczęściej zabezpieczenie osobiste (poręczenie cywilne, poręczenie wekslowe) albo ustanawia się zabezpieczenia na rachunku bankowym klienta, na samochodzie lub papierach wartościowych.

Zabezpieczenie kredytów przeznaczonych na finansowanie małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów korporacyjnych ustanawia się m.in.: na wierzytelnościach gospodarczych, rachunkach bankowych, rzeczach ruchomych, nieruchomościach czy papierach wartościowych.

50.3. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian stóp procentowych na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian rynkowych stóp procentowych do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych.

Pomiar ryzyka stopy procentowej

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej PKO Bank Polski SA w szczególności wykorzystuje miarę wartości zagrożonej (VaR), miarę wrażliwości dochodu odsetkowego, testy warunków skrajnych oraz luki przeszacowań.

Wartość zagrożona (VaR) definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca z utrzymywanej struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz zmienności stóp procentowych, przy założonym poziomie prawdopodobieństwa i z uwzględnieniem korelacji między czynnikami ryzyka.

Wrażliwość dochodu odsetkowego jest miarą określającą zmianę dochodu odsetkowego wynikającą ze skokowej zmiany stóp procentowych. Miara ta uwzględnia zróżnicowanie terminów przeszacowań poszczególnych pozycji odsetkowych w każdym z wybranych horyzontów czasowych.

Testy warunków skrajnych (*stress-testy*) służą do oszacowania potencjalnych strat wynikających z utrzymywanej struktury bilansu i pozycji pozabilansowych w przypadku wystąpienia sytuacji na rynku, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Banku stosowane są dwa rodzaje scenariuszy:

- 1) scenariusze hipotetyczne – w których arbitralnie przyjmowane są zmiany stóp procentowych: równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych w poszczególnych walutach o ± 50 p.b., ± 100 p.b. oraz o ± 200 p.b. ,
- 2) scenariusze historyczne – w których zmiany stóp procentowych są przyjmowane na podstawie zachowań stóp procentowych w przeszłości, obejmujące: największą historyczną zmianę, wygięcie krzywej dochodowości z uwzględnieniem pozycji na portfelach, wygięcie krzywej dochodowości typu *peak* oraz typu *twist*, największe historyczne nierównoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych dla papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych je zabezpieczających.

Luka przeszacowań prezentuje różnicę między wartością bieżącą pozycji aktywnych oraz pasywnych narażonych na ryzyko stopy procentowej, podlegających przeszacowaniu w danym przedziale czasowym, przy czym pozycje te ujmowane są w dacie transakcji.

Luka przeszacowań	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-6 miesiący	6-12 miesiący	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat	Razem
PLN (tys. PLN)								31.12.2011
Luka okresowa	50 553 647	14 208 211	(20 596 512)	(22 364 351)	(4 513 351)	1 131 958	79 727	18 499 329
Luka skumulowana	50 553 647	64 761 858	44 165 346	21 800 995	17 287 644	18 419 602	18 499 329	-

PLN (tys. PLN)								31.12.2010
Luka okresowa	40 603 280	16 992 290	(23 909 590)	(13 445 830)	(2 969 000)	497 640	329 000	18 097 790
Luka skumulowana	40 603 280	57 595 570	33 685 980	20 240 150	17 271 150	17 768 790	18 097 790	-

Luka przeszacowań	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-6 miesiący	6-12 miesiący	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat	Razem
USD (tys. USD)								31.12.2011
Luka okresowa	559 012	27 693	(294 729)	(356 503)	(47 280)	21	37	(111 749)
Luka skumulowana	559 012	586 705	291 976	(64 527)	(111 807)	(111 786)	(111 749)	-

USD (tys. USD)								31.12.2010
Luka okresowa	350 450	(117 590)	(139 590)	(138 470)	(870)	20	20	(46 030)
Luka skumulowana	350 450	232 860	93 270	(45 200)	(46 070)	(46 050)	(46 030)	-

Luka przeszacowań	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-6 miesiący	6-12 miesiący	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat	Razem
EUR (tys. EUR)								31.12.2011
Luka okresowa	288 707	(92 609)	(20 657)	(14 396)	(43 981)	(352 641)	(663)	(236 240)
Luka skumulowana	288 707	196 098	175 441	161 045	117 064	(235 577)	(236 240)	-

EUR (tys. EUR)								31.12.2010
Luka okresowa	659 050	(305 770)	87 580	(220 140)	9 960	(605 320)	26 230	(348 410)
Luka skumulowana	659 050	353 280	440 860	220 720	230 680	(374 640)	(348 410)	-

Luka przeszacowań	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-6 miesiący	6-12 miesiący	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat	Razem
CHF (tys. CHF)								31.12.2011
Luka okresowa	(681 810)	548 598	(15 430)	(38 121)	1 427	(29 085)	7 345	(207 076)
Luka skumulowana	(681 810)	(133 212)	(148 642)	(186 763)	(185 336)	(214 421)	(207 076)	-

CHF (tys. CHF)								31.12.2010
Luka okresowa	312 490	(562 620)	(3 600)	(4 460)	(40)	1 520	6 770	(249 940)
Luka skumulowana	312 490	(250 130)	(253 730)	(258 190)	(258 230)	(256 710)	(249 940)	-

Na koniec 2011 roku i 2010 roku PKO Bank Polski SA posiadał skumulowaną lukę dodatnią w PLN we wszystkich horyzontach czasowych.

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka stopy procentowej

Ekspozycja PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej kształtowała się na dzień 31 grudnia 2011 roku w ramach przyjętych limitów. Bank był narażony głównie na ryzyko złotowej stopy procentowej, które na dzień 31 grudnia 2011 roku odpowiadało za ok. 77% wartości zagrożonej (VaR). Ryzyko stopy procentowej zdeterminowane było głównie ryzykiem niedopasowania terminów przeszacowań stóp procentowych aktywów i zobowiązań Banku.

VaR Banku oraz analizę stress-testową narażenia PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	31.12.2011	31.12.2010
VaR 10 - dniowy (tys. PLN)	62 661	39 004
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o 200 pb. (tys. PLN) (test warunków skrajnych)	486 121	475 091

Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość zagrożona na stopie procentowej Banku w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła 62 661 tysięcy złotych, co stanowiło ok. 0,36% funduszy własnych Banku. Na dzień 31 grudnia 2010 roku miara VaR dla Banku wyniosła 39 004 tysięcy złotych, co stanowiło ok. 0,24% funduszy własnych Banku*.

Raportowanie ryzyka stopy procentowej

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka stopy procentowej w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko stopy procentowej oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko. Odbiorcami raportów są przede wszystkim: KZAP, KR, Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka stopy procentowej

Do głównych narzędzi zarządzania ryzykiem stopy procentowej w PKO Banku Polskim SA należą:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji opartych na stopie procentowej.

W Banku zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej, m.in. na: wrażliwość cenową, wrażliwość dochodu odsetkowego, limity oraz wartości progowe strat, a także limity instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

50.4. Zarządzanie ryzykiem walutowym

Ryzyko walutowe to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian kursów walutowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji walutowych w poszczególnych walutach.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut do akceptowalnego poziomu poprzez kształtowanie struktury walutowej pozycji bilansowych oraz pozabilansowych.

Pomiar ryzyka walutowego

Do pomiaru ryzyka walutowego stosowany jest w PKO Banku Polskim SA model wartości zagrożonej (VaR) oraz testy warunków skrajnych.

Wartość zagrożona (VaR) definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca z utrzymywanych pozycji walutowych oraz zmienności kursów walut, przy założonym poziomie prawdopodobieństwa i z uwzględnieniem korelacji między czynnikami ryzyka.

Testy warunków skrajnych (*stress-testing* i *crash-testing*) służą do oszacowania potencjalnej straty z zajętych pozycji walutowych w przypadku wystąpienia nadzwyczajnej sytuacji na rynku walutowym, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Banku stosowane są dwa rodzaje scenariuszy:

* Wielkość funduszy wyliczana zgodnie z przepisami dotyczącymi wyliczania współczynnika wypłacalności.

- 1) scenariusze hipotetyczne – w których przyjmuje się hipotetyczną aprecjację lub deprecjację kursów walutowych (20-procentową oraz 50-procentową),
- 2) scenariusze historyczne – scenariusze zachowań kursów walutowych zaobserwowane w przeszłości.

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka walutowego

VaR Banku oraz analizę stress-testową narażenia Banku na ryzyko walutowe, łącznie dla wszystkich walut przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	31.12.2011	31.12.2010
VaR 10-dniowy przy poziomie ufności 99% (tys. PLN)	1 470	3 171
Zmiana kursów WAL/PLN o 20% (tys. PLN) (test warunków skrajnych)*	2 969	5 272

* W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: aprecjacja PLN o 20% oraz deprecjacja PLN o 20%. Dane na koniec 2010 roku zostały sprowadzone do porównywalności.

Ryzyko walutowe zarówno na dzień 31 grudnia 2011 roku, jak i na dzień 31 grudnia 2010 roku kształtowało się na niskim poziomie.

Wielkość pozycji walutowych dla poszczególnych walut prezentuje poniższa tabela:

	31.12.2011	31.12.2010
Pozycja walutowa	Pozycja walutowa	
USD	(13 151)	(60 735)
GBP	49	48 110
CHF	(36 795)	(19 038)
EUR	70 224	(13 120)
Pozostałe (Globalna Netto)	10 985	18 424

Wielkość pozycji walutowych jest kluczowym (poza zmiennościami kursów walutowych) czynnikiem determinującym poziom ryzyka walutowego, na jakie narażony jest Bank. Na poziom pozycji walutowych wpływają wszystkie transakcje walutowe, jakie zostają zawarte przez Bank, nie tylko bilansowe (np. kredyty), ale również pozabilansowe (np. transakcje pochodne, w szczególności CIRS). Zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami zarządzania ryzykiem walutowym codziennie otwierana przez Bank pozycja walutowa w działalności bankowej (np. spłata przez klienta zaciągniętego kredytu walutowego w PLN, przewalutowanie kredytu) jest w każdym dniu domykana, także przy wykorzystaniu instrumentów pochodnych. Oznacza to, że pozycja walutowa Banku na koniec dnia może się składać wyłącznie z wygenerowanej w tym dniu nowej pozycji w działalności bankowej oraz ograniczonej limitami pozycji walutowej pochodzącej z działalności handlowej, co powoduje, że narażenie Banku na ryzyko walutowe jest niskie (w odniesieniu do funduszy własnych VaR 10-dniowy dla pozycji walutowej Banku na koniec 2011 roku wynosił ok. 0,01%).

Struktura walutowa

Poniższe tabele przedstawiają zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych.

	Waluta w przeliczeniu na PLN – 31.12.2011				
	PLN	EUR	CHF	Inne	Razem
Aktywa, w tym:					
Kasa, środki w Banku Centralnym	8 453 599	344 819	28 725	233 137	9 060 280
Należności od banków	378 318	1 030 890	204 172	740 528	2 353 908
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	111 057 016	7 899 058	24 569 554	1 515 811	145 041 439
Papiery wartościowe	27 653 173	309 552	-	-	27 962 725
Aktywa trwałe	9 369 430	-	-	-	9 369 430
Inne aktywa i pochodne instrumenty finansowe	3 737 098	261 014	41 031	85 269	4 124 412
Suma aktywów (brutto)	160 648 634	9 845 333	24 843 482	2 574 745	197 912 194
Umorzenie/utrata wartości	(8 718 665)	(187 163)	(527 939)	(105 737)	(9 539 504)
Suma aktywów (netto)	151 929 969	9 658 170	24 315 543	2 469 008	188 372 690
Zobowiązania i kapitały własne w tym:					
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 454	-	-	-	3 454
Zobowiązania wobec banków	1 035 519	710 879	3 443 872	131 120	5 321 390
Zobowiązania wobec klientów	132 705 731	10 237 739	2 227 079	4 860 132	150 030 681
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	3 105 588	-	-	-	3 105 588
Zobowiązania podporządkowane	1 614 377	-	-	-	1 614 377
Rezerwy	597 897	13 835	434	3 323	615 489
Inne zobowiązania i instrumenty pochodne oraz rezerwa na podatek odroczone	4 486 308	316 645	4 523	71 860	4 879 336
Kapitały własne	22 802 375	-	-	-	22 802 375
Suma zobowiązań i kapitałów własnych	166 351 249	11 279 098	5 675 908	5 066 435	188 372 690
Udzielone zobowiązania pozabilansowe	32 642 150	3 731 493	157 150	1 545 004	38 075 797

	Waluta w przeliczeniu na PLN – 31.12.2010				
	PLN	EUR	CHF	Inne	Razem
Aktywa, w tym:					
Kasa, środki w Banku Centralnym	5 549 373	364 200	17 417	181 572	6 112 562
Należności od banków	243 047	1 121 015	621 532	426 215	2 411 809
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	103 345 706	5 927 535	22 827 853	1 097 519	133 198 613
Papiery wartościowe	22 017 842	133 968	-	-	22 151 810
Aktywa trwałe	9 168 971	-	-	-	9 168 971
Inne aktywa i pochodne instrumenty finansowe	2 611 308	120 390	491	39 443	2 771 632
Suma aktywów (brutto)	142 936 247	7 667 108	23 467 293	1 744 749	175 815 397
Umorzenie/utrata wartości	(8 039 112)	(95 134)	(352 037)	(90 195)	(8 576 478)
Suma aktywów (netto)	134 897 135	7 571 974	23 115 256	1 654 554	167 238 919
Zobowiązania i kapitały własne w tym:					
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 370	-	-	-	3 370
Zobowiązania wobec banków	689 461	443 957	3 024 714	6 049	4 164 181
Zobowiązania wobec klientów	123 166 413	8 649 236	1 069 806	2 403 600	135 289 055
Zobowiązania podporządkowane	1 611 779	-	-	-	1 611 779
Rezerwy	570 975	6 110	669	136 684	714 438
Inne zobowiązania i instrumenty pochodne oraz rezerwa na podatek odroczone	3 908 774	246 192	1 079	98 203	4 254 248
Kapitały własne	21 201 848	-	-	-	21 201 848
Suma zobowiązań i kapitałów własnych	151 152 620	9 345 495	4 096 268	2 644 536	167 238 919
Udzielone zobowiązania pozabilansowe	34 264 882	2 522 631	148 314	1 252 539	38 188 366

Raportowanie ryzyka walutowego

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka walutowego w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko walutowe oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko. Odbiorcami raportów są przede wszystkim: KZAP, KR, Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka walutowego

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem walutowym w Banku są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem walutowym,
- limity i wartości progowe na ryzyko walutowe,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji walutowych oraz stosowanych w tych transakcjach kursów walutowych.

W Banku zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko walutowe m.in. na: pozycje walutowe, wartość zagrożoną obliczaną w horyzoncie 10-dniowym oraz stratę dzienną na rynku walutowym.

50.5. Zarządzanie ryzykiem płynności

Ryzyko płynności to ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się z zobowiązań w wyniku braku płynnych środków. Sytuacja braku płynności może wynikać z niewłaściwej struktury bilansu, niedopasowania przepływów pieniężnych, nieotrzymania płatności od kontrahentów, nagłego wycofania środków przez klientów lub innych wydarzeń na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie niezbędnej wysokości środków finansowych koniecznych do wywiązywania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego poprzez odpowiednie kształtowanie struktury bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych.

Podstawą polityki PKO Banku Polskiego SA w zakresie płynności jest utrzymywanie portfela płynnych papierów wartościowych oraz wzrost stabilnych źródeł finansowania (w szczególności stabilnej bazy depozytowej). W ramach zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego, w tym operacje otwartego rynku NBP.

Pomiar ryzyka płynności

W Banku wykorzystywane są następujące miary ryzyka płynności:

- kontraktowa i urealniona luka płynności,
- rezerwa płynności,
- miary stabilności portfela depozytów i kredytów,
- testy warunków skrajnych (stress-testy płynności).

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka płynności

Poniżej prezentowane luki płynności zawierają między innymi urealnienia pozycji bilansowych Banku dotyczące osadu depozytów podmiotów niefinansowych i ich wymagalności, osadu kredytów w rachunku bieżącym podmiotów niefinansowych i ich zapadalności oraz płynnych papierów wartościowych i ich terminu zapadalności.

	a'Vista	0 - 1 miesiąc	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiące	6 - 12 miesiące	12 - 24 miesiące	24 - 60 miesiące	pow. 60 miesiące
31.12.2011								
Urealniona luka okresowa	7 426 100	12 228 512	(1 386 297)	1 477 225	(1 254 297)	10 195 400	15 701 903	(44 388 546)
Urealniona skumulowana luka okresowa	7 426 100	19 654 612	18 268 315	19 745 540	18 491 243	28 686 643	44 388 546	-
31.12.2010								
Urealniona luka okresowa	3 220 646	14 309 944	(711 294)	(65 793)	3 965 229	5 019 030	(1 317 240)	(24 420 522)
Urealniona skumulowana luka okresowa	3 220 646	17 530 590	16 819 296	16 753 503	20 718 732	25 737 762	24 420 522	-

We wszystkich przedziałach urealniona skumulowana luka płynności PKO Banku Polskiego SA wykazywała wartości dodatnie na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku. Oznacza to nadwyżkę zapadających aktywów nad wymagalnymi zobowiązaniami.

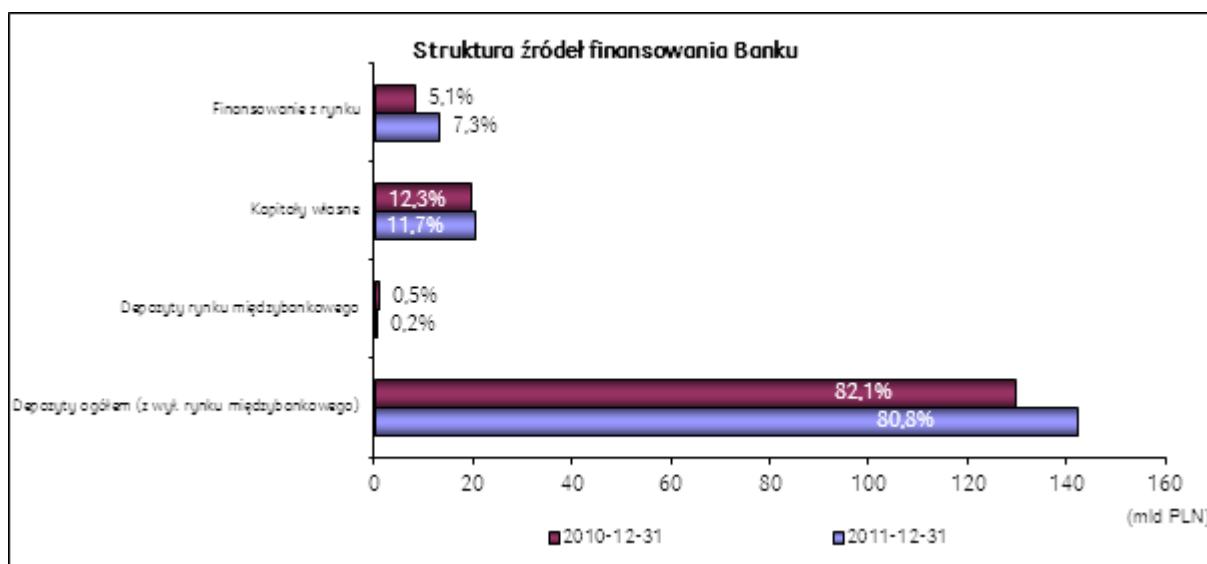
Poniższa tabela przedstawia rezerwę płynności Banku na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku:

Nazwa miar wrażliwości	31.12.2011	31.12.2010
Rezerwa płynności do 1 miesiąca* (mln PLN)	17 723	10 151

*Rezerwa płynności jest to różnica między najbardziej płynnymi aktywami a oczekiwanymi i potencjalnymi zobowiązaniami, które stają się wymagalne w danym horyzoncie czasowym.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku poziom osadu depozytów stanowił ok. 94,8% wszystkich depozytów zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego), co oznacza spadek o ok. 0,4 p.p. w porównaniu do końca 2010 roku.

Poniższy wykres przedstawia strukturę źródeł finansowania Banku na 31 grudnia 2011 oraz na 31 grudnia 2010 roku.



Przepływy kontraktowe zobowiązań Banku z wyłączeniem pochodnych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2011 i 2010 roku odpowiednio według terminów wymagalności.

Poniższe tabele przedstawiają analizę wymagalności kontraktowej, prezentującą pozostałe umowne terminy wymagalności w podziale na poszczególne kategorie zobowiązań bilansowych i pozabilansowych, z wyłączeniem pochodnych instrumentów finansowych odpowiednio na dzień 31 grudnia 2011 i 2010 roku.

Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku. Kwoty ujawnione obejmują niezdyktowane przyszłe przepływy zarówno z tytułu nominalu jak i odsetek (jeśli dotyczy), zgodnie z umową za cały okres do momentu wymagalności zobowiązania. W przypadku gdy strona, wobec której Bank ma zobowiązanie może dokonać wyboru terminu zapłaty, przyjęto założenie, że pod uwagę brany jest najwcześniejszy termin wedle którego Bank zobowiązany jest do zapłaty zobowiązania. Dla przypadków, gdy Bank zobowiązany jest do płatności zobowiązań w ratach, każda rata przypisywana jest do najwcześniejszego okresu, w którym Bank może zostać zobowiązany do zapłaty. W przypadku zobowiązań, gdzie rata płatności nie jest stała, przyjęto warunki obowiązujące na dzień sprawozdawczy.

Przepływy kontraktowe zobowiązań Banku na dzień 31 grudnia 2011 roku według terminów wymagalności

	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa	Wartość bilansowa
Zobowiązania:							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 454	-	-	-	-	3 454	3 454
Zobowiązania wobec banków	2 176 374	209 010	3 446 741	-	-	5 832 125	5 321 390
Zobowiązania wobec klientów	92 633 327	15 019 129	35 092 306	8 059 411	1 715 026	152 519 198	150 030 681
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	-	2 950 000	-	179 193	-	3 129 193	3 105 588
Zobowiązania podporządkowane	-	-	96 383	369 881	1 699 775	2 166 039	1 614 377
Pozostałe zobowiązania	1 612 533	382 901	95 112	26 229	39 748	2 156 523	2 156 523
Zobowiązania pozabilansowe - udzielone finansowe	15 247 959	957 788	4 885 157	4 215 505	5 365 335	30 671 744	-
Zobowiązania pozabilansowe - udzielone gwarancyjne	102 662	337 260	1 769 827	4 003 958	1 190 346	7 404 053	-

Przepływy kontraktowe zobowiązań Banku na dzień 31 grudnia 2010 roku według terminów wymagalności

	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa	Wartość bilansowa
Zobowiązania:							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 370	-	-	-	-	3 370	3 370
Zobowiązania wobec banków	1 109 587	2 304	6 990	4 064 602	-	5 183 483	4 164 181
Zobowiązania wobec klientów	82 185 269	17 198 795	31 504 824	5 437 904	1 523 160	137 849 952	135 289 055
Zobowiązania podporządkowane	-	-	80 835	323 563	1 762 592	2 166 990	1 611 779
Pozostałe zobowiązania	1 787 451	-	-	148	-	1 787 599	1 787 599
Zobowiązania pozabilansowe - udzielone finansowe	16 629 361	291 994	3 999 554	3 320 204	5 694 425	29 935 538	-
Zobowiązania pozabilansowe - udzielone gwarancyjne	1 649 125	971 746	1 828 734	3 313 539	489 684	8 252 828	-

Przepływy kontraktowe z tytułu pochodnych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2011 i 31 grudnia 2010 roku odpowiednio według terminów wymagalności.

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach netto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Bank na bazie netto należą:

- transakcje swap na stopę procentową (IRS),
- transakcje Forward Rate Agreement (FRA),
- transakcje Non Deliverable Forward (NDF),
- opcje

Poniższe tabele przedstawiają analizę wymagalności kontraktowej, prezentującą pozostałe umowne terminy wymagalności w podziale na poszczególne kategorie pochodnych instrumentów finansowych, dla których wycena na dzień sprawozdawczy była ujemna (zobowiązanie), odpowiednio na dzień 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku.

Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku. W przypadku transakcji IRS zaprezentowano niezdyskontowane przyszłe przepływy netto z tytułu odsetek, dla pozostałych zaś instrumentów pochodnych rozliczanych na bazie netto jako wartość przepływu przyjęta została wartość wyceny odpowiednio na dzień 31 grudnia 2011 roku lub 31 grudnia 2010 roku.

Dodatkowo, w tabeli wyodrębniono przepływy w tytułu transakcji IRS stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych z tytułu kredytów o zmiennym oprocentowaniu.

31 grudnia 2011 roku	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa
Pochodne instrumenty finansowe - zobowiązania						
- transakcje swap na stopę procentową (IRS), w tym z tytułu:	(86 181)	(446 346)	(102 476)	(519 508)	(65 127)	(1 219 640)
- zabezpieczających instrumentów pochodnych	(720)	(43 123)	(125 667)	(2 643)	-	(172 153)
- pozostałe instrumenty pochodne: opcje, FRA, NDF	(13 321)	(31 074)	(63 496)	(67 089)	(3 424)	(178 404)

31 grudnia 2010 roku	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa
Pochodne instrumenty finansowe - zobowiązania						
- transakcje swap na stopę procentową (IRS), w tym z tytułu:	(105 205)	(163 410)	2 734	(324 556)	(37 553)	(627 990)
- zabezpieczających instrumentów pochodnych	(26 310)	(33 432)	155 030	3 071	-	98 359
- pozostałe instrumenty pochodne: opcje, FRA, NDF	(7 054)	(16 545)	(35 648)	(8 188)	-	(67 435)

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach brutto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Bank na bazie brutto należą:

- transakcje swap walutowy,
- transakcje forward walutowy,
- transakcje Cross Currency IRS (CIRS),

Poniższe tabele przedstawiają analizę wymagalności kontraktowej, prezentującą pozostałe umowne terminy wymagalności w podziale na poszczególne kategorie pochodnych instrumentów finansowych (wpływy i wypływy), dla których wycena na dzień sprawozdawczy była ujemna (zobowiązanie), odpowiednio na dzień 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku.

Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku. Kwoty ujawnione obejmują niezdyskontowane przyszłe przepływy zarówno z tytułu nominału jak i odsetek (jeśli dotyczy).

W tabeli wyodrębniono przepływy w tytułu transakcji CIRS stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych z tytułu kredytów hipotecznych denominowanych w CHF i lokat negocjowanych w PLN.

31 grudnia 2011 roku	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa
Pochodne instrumenty finansowe:						
- wypływy, w tym z tytułu:	(4 648 404)	(1 171 801)	(2 714 512)	(8 556 597)	(293 894)	(17 385 208)
- zabezpieczających instrumentów pochodnych	(107)	(79)	(1 283 493)	(5 831 422)	(181 665)	(7 296 766)
- wpływy, w tym z tytułu:	4 757 021	1 259 677	2 905 469	8 381 329	308 220	17 611 716
- zabezpieczających instrumentów pochodnych	13 780	8 815	1 297 074	5 424 579	178 425	6 922 673

31 grudnia 2010 roku	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa
Pochodne instrumenty finansowe:						
- wypływy, w tym z tytułu:	(4 769 951)	(1 117 732)	(2 671 901)	(11 263 845)	(1 003 961)	(20 827 390)
- zabezpieczających instrumentów pochodnych	(2 774)	(160 404)	(1 329 956)	(9 662 916)	(986 358)	(12 142 408)
- wpływy, w tym z tytułu:	4 785 673	1 209 276	2 928 744	11 794 926	972 125	21 690 744
- zabezpieczających instrumentów pochodnych	56 848	193 084	1 515 203	9 789 602	943 602	12 498 339

Aktywa i zobowiązania obrotowe i trwałe na dzień 31 grudnia 2011 roku

	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Odpisy z tytułu utraty wartości	Razem wartość bilansowa
Aktywa				
Kasa, środki w Banku Centralnym	9 060 280	-	-	9 060 280
Należności od banków	2 224 379	129 529	(33 710)	2 320 198
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	638 321	672 768	-	1 311 089
Pochodne instrumenty finansowe	1 305 142	1 760 007	-	3 065 149
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	11 666 896	800 305	-	12 467 201
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	36 042 051	108 999 388	(4 982 790)	140 058 649
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	1 954 712	12 229 723	(15 502)	14 168 933
Pozostałe aktywa	1 607 868	4 979 081	(665 758)	5 921 191
Suma aktywów	64 499 649	129 570 801	(5 697 760)	188 372 690
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 454	-	-	3 454
Zobowiązania wobec banków	5 321 363	27	-	5 321 390
Pochodne instrumenty finansowe	883 657	1 761 624	-	2 645 281
Zobowiązania wobec klientów	140 943 018	9 087 663	-	150 030 681
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	2 929 973	175 615	-	3 105 588
Zobowiązania podporządkowane	-	1 614 377	-	1 614 377
Pozostałe zobowiązania	2 394 663	454 881	-	2 849 544
Suma zobowiązań	152 476 128	13 094 187	-	165 570 315
Kapitał własny	-	22 802 375	-	22 802 375
Suma zobowiązań i kapitału własnego	152 476 128	35 896 562	-	188 372 690

Aktywa i zobowiązania obrotowe i trwałe na dzień 31 grudnia 2010 roku

	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Odpisy z tytułu utraty wartości	Razem wartość bilansowa
Aktywa				
Kasa, środki w Banku Centralnym	6 112 562	-	-	6 112 562
Należności od banków	2 177 832	233 977	(32 570)	2 379 239
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	873 046	630 603	-	1 503 649
Pochodne instrumenty finansowe	653 319	1 066 445	-	1 719 764
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	8 533 646	2 224 685	-	10 758 331
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	24 732 023	108 466 590	(4 265 484)	128 933 129
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	3 512 329	6 377 501	(13 578)	9 876 252
Pozostałe aktywa	1 622 393	4 989 749	(656 149)	5 955 993
Suma aktywów	48 217 150	123 989 550	(4 967 781)	167 238 919
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3 370	-	-	3 370
Zobowiązania wobec banków	1 154 440	3 009 741	-	4 164 181
Pochodne instrumenty finansowe	843 773	1 561 022	-	2 404 795
Zobowiązania wobec klientów	123 278 062	12 010 993	-	135 289 055
Zobowiązania podporządkowane	-	1 611 779	-	1 611 779
Pozostałe zobowiązania	2 048 533	515 358	-	2 563 891
Suma zobowiązań i kapitału własnego	127 328 178	18 708 893	-	146 037 071
Kapitał własny	-	21 201 848	-	21 201 848
Suma zobowiązań i kapitału własnego	127 328 178	39 910 741	-	167 238 919

Raportowanie ryzyka płynności

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka płynności w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko płynności oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko. Odbiorcami raportów są przede wszystkim: KR, KZAP, Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka płynności

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem płynności w PKO Banku Polskim SA są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, w tym w szczególności plany awaryjne,
- limity i wartości progowe ograniczające ryzyko płynności,
- transakcje depozytowe, lokacyjne, pochodne, w tym walutowe transakcje strukturalne, oraz transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych,
- transakcje zapewniające długoterminowe finansowanie działalności kredytowej.

Dla zapewnienia właściwego poziomu płynności w PKO Banku Polskim SA przyjęte zostały limity i wartości progowe na ryzyko płynności krótko-, średnio- i długoterminowej.

50.6. Zarządzanie ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych

Ryzyko cenowe kapitałowych papierów wartościowych jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Ryzyko cenowe kapitałowych papierów wartościowych powstaje w wyniku operacji przeprowadzanych w ramach działalności handlowej (DM PKO Bank Polski SA), działalności inwestycyjnej oraz w wyniku pozostałych operacji w ramach działalności bankowej generujących pozycję w kapitałowych papierach wartościowych.

Celem zarządzania ryzykiem kapitałowych papierów wartościowych jest ograniczenie ewentualnych strat z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych do poziomu akceptowalnego przez Bank, poprzez optymalizowanie zajmowanych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na działalność Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego SA w podziale na portfel bankowy i handlowy oraz monitorowanie ich wykorzystania.

Wpływ ryzyka cenowego kapitałowych papierów wartościowych na sytuację finansową Banku został określony jako nieistotny. Pozycje zajęte w kapitałowych papierach wartościowych oraz instrumentach indeksowych są ograniczane i nie przewiduje się ich istotnego zwiększenia.

Inne ryzyka cenowe

Biorąc pod uwagę inne ryzyka cenowe Bank na koniec 2011 roku był narażony na ryzyko cen jednostek uczestnictwa w funduszach zbiorowego inwestowania.

Ryzyko to również jest nieistotne – wymóg kapitałowy, wyznaczony zgodnie z Uchwałą 76/2010 KNF (z późn. zm.), na pokrycie wyżej wymienionego ryzyka był na koniec 2011 roku niższy od 1 miliona PLN.

50.7. Zarządzanie ryzykiem instrumentów pochodnych

Ryzyko instrumentów pochodnych jest to ryzyko wynikające z zajęcia przez Bank pozycji w instrumentach finansowych, które spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) wartość instrumentu zmienia się wraz ze zmianą instrumentu bazowego,
- 2) nie wymaga żadnej inwestycji początkowej netto lub wymaga tylko niewielkiej inwestycji początkowej netto w porównaniu z innymi rodzajami umów, które w podobny sposób reagują na zmiany warunków rynkowych,
- 3) jego rozliczenie ma nastąpić w przyszłości.

Proces zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych w Banku jest zintegrowany z zarządzaniem ryzykami: stopy procentowej, walutowym, płynności oraz kredytowym, przy czym, ze względu na specyfikę instrumentów pochodnych, jest on poddany szczególnej kontroli określonej w przepisach wewnętrznych Banku.

Pomiar ryzyka instrumentów pochodnych

Do pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych w Banku wykorzystywany jest m.in. model wartości zagrożonej (VaR), o którym mowa w rozdziale dotyczącym ryzyka stopy procentowej lub w rozdziale dotyczącym ryzyka walutowego w zależności od czynnika ryzyka, od którego zależy wartość instrumentu.

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka instrumentów pochodnych

Monitorowanie ryzyka instrumentów pochodnych odbywa się w ramach monitorowania pozostałych rodzajów ryzyka finansowego oraz ryzyka kredytowego. Bank przykłada szczególną wagę do monitorowania ryzyka finansowego związanego z utrzymywanym portfelem opcji walutowych oraz ryzyka kredytowego klienta, wynikającego z jego należności wobec Banku z tytułu zawartych instrumentów pochodnych.

Raportowanie ryzyka instrumentów pochodnych

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka instrumentów pochodnych w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko instrumentów pochodnych oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko. Odbiorcami raportów są przede wszystkim: KZAP, KR, Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka instrumentów pochodnych

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych,
- limity i wartości progowe na ryzyko instrumentów pochodnych,
- umowy ramowe określające m.in. mechanizmy rozliczeniowe,
- umowy zabezpieczające, na podstawie których wybrani klienci Banku zobowiązani są do pokrywania zabezpieczeniem ekspozycji z tytułu instrumentów pochodnych.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty pochodne w podziale na portfel bankowy i handlowy, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Szczególne znaczenie dla ograniczenia ryzyka związanego z instrumentami pochodnymi mają umowy ramowe zawierane przez Bank z głównymi kontrahentami na bazie standardu opracowanego przez Związek Banków Polskich (banki krajowe) oraz ISDA (banki zagraniczne i instytucje kredytowe), które umożliwiają kompensację zarówno wymagalnych (redukcja ryzyka rozliczeniowego), jak i niewymagalnych zobowiązań stron (redukcja ryzyka przedrozliczeniowego). Dodatkowym zabezpieczeniem ekspozycji wynikającej

* Zmiany do Uchwały 76/2010 zostały wprowadzone następującymi uchwałami KNF: uchwałą nr 369/2010 z dnia 12 października 2010r, uchwałą KNF nr 153/2011 z dnia 7 czerwca 2011r, uchwałą KNF nr 206/2011 z dnia 22 sierpnia 2011r oraz uchwałą KNF nr 324/2011 z dnia 20 grudnia 2011 roku.

z instrumentów pochodnych są depozyty zabezpieczające składane przez kontrahentów w ramach realizacji umów CSA (Credit Support Annex).

50.8. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest optymalizacja efektywności operacyjnej poprzez obniżenie strat operacyjnych, racjonalizację kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne.

Pomiar ryzyka operacyjnego

Pomiar ryzyka operacyjnego w Banku ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka operacyjnego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka. Pomiar ryzyka operacyjnego obejmuje:

- obliczanie KRI,
- obliczenie wartości zagrożonej na ryzyko operacyjne,
- analizy scenariuszowe (testy warunków skrajnych).

Identyfikacja i ocena ryzyka operacyjnego obejmuje ryzyko operacyjne powstające w istniejących produktach, procesach oraz aplikacjach informatycznych Banku i jest przeprowadzana z wykorzystaniem:

- zgromadzonych danych o zdarzeniach operacyjnych,
- wyników audytu wewnętrznego,
- wyników kontroli wewnętrznej funkcjonalnej,
- kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI).

Prognozowanie i monitorowanie ryzyka operacyjnego

Bank regularnie monitoruje:

- stopień wykorzystania strategicznych limitów tolerancji na ryzyko operacyjne,
- stopień wykorzystania limitów strat na ryzyko operacyjne,
- skuteczność i terminowość podejmowanych działań w ramach redukcji lub transferu ryzyka operacyjnego,
- wartości KRI w relacji do wartości progowych i krytycznych,
- zdarzenia operacyjne i ich skutki,
- efekty działań podjętych w ramach zaleceń po kontrolach zewnętrznych lub po audytach wewnętrznych,
- jakość kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.

Raportowanie ryzyka operacyjnego

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka operacyjnego Banku prowadzone jest w cyklach kwartalnych. Odbiorcami raportów są Komitet Ryzyka Operacyjnego, Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku. Raporty zawierają między innymi informacje na temat:

- profilu ryzyka operacyjnego Banku wynikającego z procesu identyfikacji i oceny zagrożeń dla produktów, procesów i aplikacji informatycznych Banku,
- wyników pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego,
- zdarzeń operacyjnych i ich skutków finansowych,
- najważniejszych projektów i przedsięwzięć z zakresu zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- rekomendacji lub propozycji działań dla Komitetu Ryzyka Operacyjnego lub Zarządu Banku,
- informacji o stopniu wykorzystania strategicznych limitów tolerancji i limitów strat na ryzyko operacyjne.

W cyklach miesięcznych sporządzane są informacje dotyczące ryzyka operacyjnego kierowane do członków Zarządu Banku oraz jednostek organizacyjnych Banku odpowiedzialnych za systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Zakres informacji jest zróżnicowany i dostosowany do zakresu odpowiedzialności poszczególnych odbiorców informacji.

Działania zarządcze dotyczące ryzyka operacyjnego

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym odbywa się na płaszczyźnie rozwiązań systemowych, jak i bieżącego zarządzania tym ryzykiem. Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym prowadzone jest na poziomie Centrali PKO Banku Polskiego SA. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez każdą jednostkę organizacyjną Banku.

Dla potrzeb związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym Bank gromadzi dane wewnętrzne i zewnętrzne o zdarzeniach operacyjnych i skutkach ich powstania, dane o otoczeniu operacyjnym oraz dane dotyczące jakości kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.

W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko operacyjne w Banku stosowane są różnego rodzaju rozwiązania takie jak:

- 1) instrumenty kontrolne,
- 2) instrumenty zarządzania zasobami ludzkimi (dobór kadr, podnoszenie kwalifikacji pracowników, systemy motywacyjne),
- 3) wartości progowe i krytyczne kluczowych wskaźników ryzyka (KRI),
- 4) strategiczne limity tolerancji i limity strat na ryzyko operacyjne,
- 5) plany awaryjne,
- 6) ubezpieczenia,
- 7) outsourcing.

Doboru instrumentów służących do ograniczania ryzyka operacyjnego dokonuje się między innymi w zależności od:

- 1) dostępności i adekwatności instrumentów ograniczających ryzyko,
- 2) charakteru działalności lub procesu, w którym zidentyfikowano ryzyko operacyjne,
- 3) istotności ryzyka,
- 4) kosztu zastosowania instrumentu.

Dodatkowo regulacje wewnętrzne Banku przewidują obowiązek niepodejmowania zbyt ryzykownej działalności, a w przypadku gdy działalność taka jest prowadzona – wycofania się z niej lub ograniczenia jej zakresu. Poziom ryzyka operacyjnego uznaje się za nadmierny, gdy potencjalne korzyści z prowadzenia danego rodzaju działalności są niższe od potencjalnych strat operacyjnych.

W przypadku, gdy poziom ryzyka operacyjnego jest wysoki Bank podejmuje następujące działania:

- unikanie ryzyka – wycofanie się ze zbyt ryzykownej działalności lub jej niepodejmowanie, jeżeli brak jest możliwości jej zarządzania,
- ograniczanie rozmiarów działalności obciążonej zbyt wysokim poziomem ryzyka, jeżeli występuje możliwość jej zarządzania i podjęcie działań ograniczających poziom ryzyka,
- transfer ryzyka – ubezpieczenie na wypadek zdarzeń operacyjnych, zapewniające utrzymanie ryzyka operacyjnego na poziomie nie zagrażającym bezpieczeństwu funkcjonowania Banku.

50.9. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności

Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się PKO Banku Polskiego SA, pracowników Banku lub podmiotów działających w jego imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, w tym norm etycznych.

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest zapewnienie przestrzegania przez Bank prawa, przyjętych standardów postępowania oraz funkcjonowania Banku jako instytucji godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej, poprzez eliminowanie ryzyka braku zgodności, przeciwdziałanie możliwości wystąpienia utraty reputacji lub wiarygodności Banku oraz przeciwdziałanie ryzyku wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych mogących być rezultatem naruszenia przepisów i norm postępowania.

Za tworzenie systemowych rozwiązań w zakresie zapewnienia zgodności funkcjonowania Banku z obowiązującym prawem i standardami postępowania oraz rozwój metod oceny, monitorowania

i raportowania ryzyka braku zgodności w Banku odpowiada Departament Zgodności. Jest to jednostka, której zapewniono niezależność, podporządkowując ją bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności obejmuje w szczególności następujące zagadnienia:

- zapobiegania angażowaniu Banku w działalność niezgodną z prawem,
- zarządzania konfliktami interesów,
- zapobiegania sytuacjom, w których postępowanie pracowników Banku w sprawach służbowych sprawiałoby wrażenie interesowności,
- propagowania standardów etycznych i monitorowania ich funkcjonowania,
- profesjonalnego, rzetelnego i przejrzystego formułowania oferty produktowej oraz przekazów reklamowych i marketingowych,
- zapewnienia ochrony informacji,
- niezwłocznego, uczciwego i profesjonalnego rozpatrywania skarg, wniosków i reklamacji klientów.

Do identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności wykorzystuje się informacje o przypadkach braku zgodności i przyczynach ich wystąpienia, w tym informacje będące wynikiem przeprowadzenia audytu wewnętrznego, kontroli funkcjonalnej oraz kontroli zewnętrznych.

Identyfikacja i ocena ryzyka braku zgodności opiera się przede wszystkim na:

- oszacowaniu wystąpienia najbardziej prawdopodobnej liczby typowych przypadków braku zgodności w ciągu roku,
- oszacowaniu dotkliwości ewentualnych przypadków braku zgodności,
- ocenie występowania dodatkowych czynników ryzyka braku zgodności z przepisami prawa.

Dokonując oceny określa się charakter i potencjalną skalę strat oraz wskazuje w jaki sposób można ograniczyć lub wyeliminować ryzyko braku zgodności. Ocena przeprowadzana jest w formie warsztatów.

W Banku prowadzony jest monitoring ryzyka braku zgodności, którym obejmuje się m.in.:

- wyniki identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności,
- zaistniałe przypadki braku zgodności w Banku i w sektorze bankowym, przyczyny ich wystąpienia i wywołane skutki,
- zmiany kluczowych przepisów prawa lub standardów postępowania wpływających na działalność Banku,
- działania podejmowane w ramach zarządzania ryzykiem braku zgodności, realizacji zaleceń wydanych po audytach wewnętrznych i kontrolach zewnętrznych oraz realizacji rekomendacji Departamentu Zgodności.

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka braku zgodności Banku prowadzone jest w cyklach kwartalnych. Odbiorcami raportów są Zarząd Banku, Komitet Audytu Rady Nadzorczej oraz Rada Nadzorcza Banku. Raporty zawierają między innymi informacje na temat:

- wyników identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności,
- przypadków braku zgodności ujawnionych w Banku i sektorze bankowym w Polsce,
- najważniejszych zmian otoczenia regulacyjnego i prowadzonych w Banku działań dostosowawczych do nowych regulacji i standardów,
- wyników kontroli zewnętrznych realizowanych w Banku,
- stanu realizacji zaleceń wydanych po przeprowadzonych w Banku kontrolach KNF,
- istotnej korespondencji z zewnętrznymi organami nadzoru i kontroli.

W ramach Banku przyjęta została zerowa tolerancja na ryzyko braku zgodności, co oznacza, iż Bank koncentruje swoje działania na wyeliminowaniu tego ryzyka.

50.10. Zarządzanie ryzykiem strategicznym

Ryzyko strategiczne jest rozumiane jako ryzyko związane z możliwością wystąpienia negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych błędnymi decyzjami, decyzjami podjętymi na podstawie niewłaściwej oceny lub niepodjęciem właściwych decyzji dotyczących kierunku rozwoju strategicznego Banku.

Celem zarządzania ryzykiem strategicznym jest utrzymywanie na akceptowalnym poziomie negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych błędnymi decyzjami, decyzjami podjętymi na podstawie niewłaściwej oceny lub niepodjęciem właściwych decyzji dotyczących kierunku rozwoju strategicznego Banku.

Pomiar poziomu ryzyka strategicznego Banku dokonywany jest poprzez ocenę wpływu wyodrębnionych w działalności i otoczeniu grup czynników, do których należą w szczególności:

- czynniki zewnętrzne,
- czynniki związane ze wzrostem i rozwojem działalności bankowej,
- czynniki związane z zarządzaniem zasobami ludzkimi,
- czynniki związane z działalnością inwestycyjną,
- czynniki związane z kulturą organizacji.

Monitorowanie poziomu ryzyka strategicznego dokonywane jest w Banku w okresach co najmniej rocznych.

Raportowanie ryzyka strategicznego prowadzone jest w Banku w okresach rocznych. Odbiorcami raportów o poziomie ryzyka strategicznego są Zarząd Banku oraz dyrektorzy zarządzający Centrali Banku.

Zarządzanie ryzykiem strategicznym w Banku dotyczy przede wszystkim podejmowania działań w przypadku wystąpienia podwyższonego poziomu ryzyka strategicznego.

50.11. Zarządzanie ryzykiem reputacji

Ryzyko reputacji jest rozumiane jako ryzyko związane z możliwością wystąpienia negatywnych odchyleń od zaplanowanego wyniku finansowego Banku wskutek pogorszenia się wizerunku Banku.

Celem zarządzania ryzykiem reputacji jest ochrona wizerunku Banku oraz ograniczanie prawdopodobieństwa wystąpienia i wysokości straty wynikającej z naruszenia wizerunku Banku.

Wskaźniki ryzyka reputacji są obliczane na podstawie rocznej oceny zidentyfikowanych w danym roku kalendarzowym negatywnych skutków zdarzeń wizerunkowych dla poszczególnych kategorii zdarzeń wizerunkowych. Podstawowymi narzędziami wykorzystywanymi do określania poziomu ryzyka reputacji Banku są:

- katalog kategorii zdarzeń wizerunkowych zawierający wykaz kategorii zdarzeń wizerunkowych wraz z przypisanymi do nich wagami,
- rejestr zdarzeń wizerunkowych zawierający wykaz zaistniałych negatywnych zdarzeń wizerunkowych pogrupowanych według kategorii zdarzeń wizerunkowych.

Monitorowanie zdarzeń wizerunkowych prowadzone jest na bieżąco i obejmuje:

- monitorowanie zewnętrznych i wewnętrznych kanałów komunikacji Banku z otoczeniem pod kątem identyfikacji negatywnych skutków zdarzeń wizerunkowych,
- gromadzenie i analizowanie informacji dotyczących wystąpienia albo możliwości wystąpienia zdarzenia wizerunkowego,
- rejestrowanie danych o zidentyfikowanych negatywnych skutkach zdarzeń wizerunkowych.

Raportowanie ryzyka reputacji jest prowadzone w Banku w okresach rocznych. Odbiorcami informacji o poziomie ryzyka reputacji są komórki Pionu Ryzyka Bankowego.

Zarządzanie ryzykiem reputacji w Banku obejmuje w szczególności działania zapobiegawcze służące ograniczaniu występowania lub minimalizowaniu skali i zakresu występowania zdarzeń wizerunkowych oraz dobór efektywnych narzędzi dla działań ostonowych służących eliminowaniu, łagodzeniu lub minimalizowaniu niekorzystnego wpływu negatywnych skutków zdarzeń wizerunkowych na wizerunek Banku.

51. Adekwatność kapitałowa

Adekwatność kapitałowa jest stanem, w którym wysokość posiadanych przez PKO Bank Polski SA funduszy własnych przekracza sumę wymogów kapitałowych (tzw. Filar I) i sumę kapitału wewnętrznego (tzw. Filar II).

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest utrzymywanie, w sposób ciągły, kapitału na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Banku.

Proces zarządzania adekwatnością kapitałową Banku obejmuje:

- identyfikację i monitorowanie istotnych rodzajów ryzyka,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz łącznego kapitału wewnętrznego,
- monitorowanie, raportowanie, prognozowanie i limitowanie adekwatności kapitałowej,
- dokonywanie alokacji kapitału wewnętrznego na obszary biznesowe, segmenty klienta oraz spółki Grupy Kapitałowej dla celów analiz rentowności,
- wykorzystywanie narzędzi wpływających na poziom adekwatności kapitałowej (w tym: narzędzi wpływających na poziom funduszy własnych, skalę pomniejszych funduszy własnych oraz wysokość portfela kredytowego)

Głównymi miernikami adekwatności kapitałowej są:

- współczynnik wypłacalności, którego minimalny poziom, zgodnie z ustawą – Prawo bankowe, wynosi 8%,
- relacja funduszy własnych do kapitału wewnętrznego, której dopuszczalny minimalny poziom, zgodnie z ustawą – Prawo bankowe, wynosi 1,0

Poziom adekwatności kapitałowej Banku na dzień 31 grudnia 2011 roku utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, istotnie powyżej ustawowych limitów.

51.1. Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowej

Fundusze własne na potrzeby adekwatności kapitałowej wyliczane są w oparciu o postanowienia ustawy Prawo bankowe oraz uchwały nr 325/2011* Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 grudnia 2011 roku w sprawie pomniejszych funduszy podstawowych (Dz. Urz. KNF Nr 13 poz. 49 z dnia 30 grudnia 2011 roku).

Fundusze własne składają się z funduszy podstawowych, funduszy uzupełniających i kapitału krótkoterminowego.

W skład funduszy podstawowych wchodzi:

- 1) fundusze zasadnicze obejmujące: kapitał zakładowy, kapitał zapasowy, kapitały rezerwowe,
- 2) fundusz ogólnego ryzyka,
- 3) niepodzielony wynik z lat ubiegłych,
- 4) wynik finansowy netto w trakcie zatwierdzania oraz wynik netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, zgodnie z art. 127 ust. 2 pkt 2 lit. c ustawy Prawo Bankowe.

Fundusze podstawowe pomniejszane są o:

- 1) wartości niematerialne wycenione według wartości bilansowej,
- 2) zaangażowania kapitałowe Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń – w wysokości 50% tych zaangażowań,
- 3) niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych i kapitałowych oraz na pozostałych należnościach zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży,
- 4) ujemne różnice kursowe z przeliczenia,

* Uchwała nr 325/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 grudnia 2011 w sprawie innych pomniejszych funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku, innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku, pomniejszych funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy uzupełniających banku oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu funduszy własnych.

5) ujemne kwoty z tytułu korekt aktualizujących wartości wyceny aktywów w portfelu handlowym.

W skład funduszy uzupełniających wchodzi:

- 1) zobowiązania podporządkowane,
- 2) niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych i kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży – w wysokości 80% ich wartości przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym,
- 3) dodatnie różnice kursowe z przeliczenia.

Ponadto fundusze uzupełniające pomniejszane są o 50% wartości zaangażowań kapitałowych Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń.

W przypadku, gdyby wartość tych pomniejszeń obniżyła wysokość funduszy uzupełniających poniżej zera, kwota nadwyżki ponad wartość funduszy uzupełniających odejmowana jest od funduszy podstawowych.

W funduszach własnych Banku uwzględniany jest również kapitał krótkoterminowy.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku fundusze własne Banku wyliczane na potrzeby adekwatności kapitałowej wzrosły o 785 015 tysięcy złotych, głównie w skutek zaliczenia do funduszy wyniku Banku za rok 2010 po pomniejszeniu o przewidywane obciążenia (w wysokości 836 209 tysięcy złotych). Jednocześnie, w stosunku do stanu na koniec roku 2010, wzrosła wartość pozycji pomniejszających fundusze własne w zakresie niezrealizowanych strat na instrumentach dłużnych i kapitałowych w portfelu DDS o kwotę 61 352 tysiące złotych oraz zaangażowań kapitałowych Banku o kwotę 9 788 tysięcy złotych.

Informacja o strukturze funduszy własnych Banku wyznaczanych dla potrzeb adekwatności kapitałowej została zawarta w poniższej tabeli:

FUNDUSZE WŁASNE BANKU	31.12.2011	31.12.2010
Fundusze podstawowe (Tier 1)	16 225 262	15 449 560
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000
Kapitał zapasowy	12 898 111	12 098 111
Kapitał rezerwowy	3 319 621	3 283 412
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	1 070 000	1 070 000
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych, kapitałowych i pozostałych należnościach zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży	(127 287)	(65 935)
Korekty aktualizujące wartość wyceny aktywów	(143)	(183)
Wartości niematerialne	(1 522 568)	(1 528 267)
Zaangażowania kapitałowe	(662 472)	(657 578)
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	989 525	967 418
Zobowiązania podporządkowane zaliczone do funduszy uzupełniających	1 600 700	1 600 700
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych i kapitałowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży (w wysokości 80% wartości przed opodatkowaniem)	51 297	24 296
Zaangażowania kapitałowe	(662 472)	(657 578)
Kapitał krótkoterminowy (Tier 3)	133 134	145 928
RAZEM FUNDUSZE WŁASNE	17 347 921	16 562 906

51.2. Wymogi kapitałowe (Filar I)

PKO Bank Polski SA wylicza wymogi kapitałowe zgodnie z Uchwałą nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z 10 marca 2010 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka z (Dz. Urz. KNF Nr 2 poz. 11 z dnia 09 kwietnia 2011 roku z późn. zm.): z tytułu ryzyka kredytowego – metodą standardową, z tytułu ryzyka operacyjnego – od dnia 30 czerwca 2011 roku metodą zaawansowaną (AMA) (za rok 2010 metodą standardową (TSA)), a z tytułu ryzyka rynkowego – metodami podstawowymi.

Skala działalności handlowej Banku jest znacząca, w związku z czym łączny wymóg kapitałowy składa się z sumy wymogów kapitałowych na:

- 1) ryzyko kredytowe – w tym ryzyko kredytowe instrumentów z księgi bankowej oraz ryzyko kredytowe kontrahenta,

- 2) ryzyko rynkowe – w tym ryzyko walutowe, cen towarów, cen kapitałowych papierów wartościowych, szczególnie cen instrumentów dłużnych oraz ryzyko ogólne stóp procentowych,
- 3) ryzyko operacyjne,
- 4) inne rodzaje wymogów kapitałowych z tytułu:
 - ryzyka rozliczenia i dostawy,
 - przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań,
 - przekroczenia progu koncentracji kapitałowej.

Poniższa tabela prezentuje wymogi kapitałowe Banku z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Wymogi kapitałowe	31.12.2011	31.12.2010
Ryzyko kredytowe	10 486 573	9 625 972
kredytowe (księga bankowa)	10 363 885	9 560 923
kredytowe kontrahenta (księga handlowa)	122 688	65 049
Ryzyko rynkowe	390 863	465 911
cen kapitałowych papierów wartościowych	1 604	767
szczególne cen instrumentów dłużnych	294 836	379 948
ogólne stóp procentowych	94 423	85 196
Ryzyko operacyjne	757 943	957 564
Łączny wymóg kapitałowy	11 635 379	11 049 447
Współczynnik wypłacalności	11,93%	11,99%

Wzrost wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego o 861 mln (wzrost o ok. 8,9%) do poziomu 10 487 mln był głównie konsekwencją wzrostu w 2011 roku portfela kredytowego (wzrost ekspozycji bilansowych i pozabilansowych ok. 6,6%).

Spadek wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego o 16,1% do poziomu 391 mln zł wynika głównie ze spadku zobowiązań z tytułu gwarantowania emisji obligacji korporacyjnych przy jednoczesnym wzroście wartości obligacji korporacyjnych (łącznie spadek wymogu na obligacjach o ok. 28%).

Wymóg kapitałowy Banku z tytułu ryzyka operacyjnego na datę 31 grudnia 2011 roku został wyliczony metodą zaawansowaną (AMA). W dniu 21 czerwca 2011 roku Bank otrzymał zgodę KNF na wdrożenie tej metody z przejściowym (do czasu eliminacji warunków KNF) ograniczeniem na spadek wymogu kapitałowego nie więcej niż do poziomu 75% wymogu wyliczanego metodą standardową (TSA). W konsekwencji w grudniu 2011 roku wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego dla Banku, w stosunku do wartości na koniec grudnia 2010 roku (wyliczonej zgodnie z metodą TSA) spadł o 200 milionów złotych do kwoty 758 milionów złotych.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku w stosunku do 31 grudnia 2010 roku współczynnik wypłacalności Banku spadł o 0,06 p.p do poziomu 11,93%. Było to spowodowane wzrostem wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe oraz spadkiem wymogu kapitałowego na ryzyko rynkowe i operacyjne.

Bank wylicza wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego stosując następujące formuły:

- w zakresie ekspozycji bilansowych - iloczyn wartości bilansowej, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),
- w zakresie udzielonych zobowiązań pozabilansowych - iloczyn wartości zobowiązania (uwzględniającej wartość rezerw na to zobowiązanie), wagi ryzyka produktu, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),
- w zakresie transakcji pozabilansowych (instrumentów pochodnych) - iloczyn wagi ryzyka przypisanej transakcji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych oraz 8% (wartość ekwiwalentu bilansowego wyliczana jest zgodnie z metodą wyceny rynkowej).

Wartości wazone ryzykiem w podziale na portfele (z tytułu ryzyka kredytowego instrumentów zaliczonych do portfela bankowego, ryzyka kredytowego kontrahenta oraz szczególnego instrumentów zaliczonych do portfela handlowego) na dzień 31 grudnia 2011 roku:

Typ instrumentu	Wartość bilansowa	Wartość ważona ryzykiem
Portfel bankowy	181 238 879	115 326 183
Portfel handlowy	7 133 811	2 795 143
Ogółem instrumenty bilansowe	188 372 690	118 121 326

Typ instrumentu	Wartość nominalna	Ekwiwalent bilansowy	Wartość ważona ryzykiem
Portfel bankowy	36 747 364	14 248 937	13 271 454
Portfel handlowy	1 323 433	1 323 433	910 357
Ogółem instrumenty pozabilansowe	38 070 797	15 572 370	14 181 811

Typ instrumentu	Wartość nominalna	Ekwiwalent bilansowy	Wartość ważona ryzykiem
Portfel bankowy	83 382 850	2 448 267	950 931
Portfel handlowy	318 555 114	2 919 573	1 533 595
Ogółem instrumenty pochodne	401 937 964	5 367 840	2 484 526

Wartości ważone ryzykiem w podziale na portfele (z tytułu ryzyka kredytowego instrumentów zaliczonych do portfela bankowego, ryzyka kredytowego kontrahenta oraz szczególnego instrumentów zaliczonych do portfela handlowego) na dzień 31 grudnia 2010 roku:

Typ instrumentu	Wartość bilansowa	Wartość ważona ryzykiem
Portfel bankowy	161 467 844	108 109 577
Portfel handlowy	5 771 075	1 985 072
Ogółem instrumenty bilansowe	167 238 919	110 094 649

Typ instrumentu	Wartość nominalna	Ekwiwalent bilansowy	Wartość ważona ryzykiem
Portfel bankowy	35 214 386	11 939 871	10 944 167
Portfel handlowy	2 973 980	2 973 980	2 773 866
Ogółem instrumenty pozabilansowe	38 188 366	14 913 851	13 718 033

Typ instrumentu	Wartość nominalna	Ekwiwalent bilansowy	Wartość ważona ryzykiem
Portfel bankowy	65 615 762	1 401 166	457 802
Portfel handlowy	212 224 402	1 995 550	813 106
Ogółem instrumenty pochodne	277 840 164	3 396 716	1 270 908

51.3. Kapitał wewnętrzny (Filar II)

PKO Bank Polski SA wyznacza kapitał wewnętrzny zgodnie z uchwałą nr 258/2011 KNF z dnia 4 października 2011 roku* w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego (Dz. Urz. KNF Nr 11 poz. 42 z dnia 23 listopada 2011 roku).

Kapitał wewnętrzny to szacowana kwota kapitału, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka.

Kapitał wewnętrzny w PKO Banku Polskim SA jest obliczany na pokrycie każdego z istotnych rodzajów ryzyka:

- ryzyka kredytowego (w zakresie ryzyka niewypłacalności i ryzyka koncentracji),
- ryzyka walutowego,
- ryzyka stopy procentowej,
- ryzyka płynności,
- ryzyka operacyjnego,
- ryzyka biznesowego (obejmującego ryzyko strategiczne).

Bank cyklicznie monitoruje istotność poszczególnych rodzajów ryzyka odnoszących się do działalności Banku.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka jest ustalany zgodnie z metodami określonymi w przepisach wewnętrznych. W przypadku dokonywania szacunków kapitału wewnętrznego na podstawie modeli statystycznych, stosowany jest roczny horyzont prognozy oraz poziom ufności 99,9%.

Łączny kapitał wewnętrzny Banku stanowi sumę wysokości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich istotnych dla Banku rodzajów ryzyka.

Bank przyjmuje ostrożne podejście do agregacji ryzyk i nie wykorzystuje efektu dywersyfikacji.

W 2011 roku wysokość relacji funduszy własnych do kapitału wewnętrznego Banku utrzymywała się na poziomie powyżej zarówno limitu ustawowego, jak i wewnętrznego Banku.

51.4. Ujawnienia (Filar III)

Zgodnie z § 6 uchwały nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu (Dz. Urz. KNF z 2008 roku Nr 8, poz. 39 z późn. zm), PKO Bank Polski SA, będący jednostką dominującą w rozumieniu § 3 tej uchwały, ogłasza w cyklu rocznym informacje dotyczące adekwatności kapitałowej w odrębnym dokumencie, publikowanym nie później niż w terminie 30 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie.

Szczegółowe informacje o zakresie ujawnianych informacji w zakresie adekwatności kapitałowej, sposobie ich weryfikacji oraz publikacji zawierają Zasady polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego SA w zakresie adekwatności kapitałowej udostępnione na stronie internetowej Banku (www.pkobp.pl).

INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH ORAZ ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY

52. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, z którym PKO Bank Polski SA zawarł umowę, jest PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. Umowa o przeprowadzenie badania sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA została zawarta w dniu 14 kwietnia 2011 roku.

* Na dzień 31 grudnia 2010 roku PKO Bank Polski SA wyznaczał kapitał wewnętrzny zgodnie z uchwałą nr 383/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku (Dz. Urz. KNF z 2008 roku Nr 8, poz. 37).

Łączna wysokość wynagrodzenia netto PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu badania sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego PKO Banku Polskiego SA wyniosła w 2011 roku 1 140 tysięcy złotych (2010: 1 140 tysięcy złotych), z tytułu usług poświadczających, w tym przeglądu sprawozdań finansowych wyniosła w 2011 roku 1 910 tysięcy złotych (2010: 560 tysięcy złotych).

Wysokość pozostałego wynagrodzenia netto wypłaconego PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu świadczenia innych usług na rzecz PKO Banku Polskiego SA wyniosła w 2011 roku 2 031 tysięcy złotych (2010: 1 066 tysięcy złotych).

53. Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy

W dniu 9 stycznia 2012 roku w Grupie Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o. zostały zawarte umowy nowych spółek: Qualia Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Władysławowo Spółka komandytowa, Qualia Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Zakopane Spółka komandytowa, Qualia Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Jurata Spółka komandytowa. Ww. spółki zostały utworzone w celu realizacji projektów inwestycyjnych. Trwa rejestracja spółek w Krajowym Rejestrze Sądowym.

W dniu 16 stycznia 2012 roku PKO Bank Polski SA został zarejestrowany w Państwowym Ukraińskim Rejestrze Przedsiębiorstw, jako jedyny udziałowiec spółki „Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością z siedzibą w Kijowie (dodatkowa odpowiedzialność polega na tym, że udziałowiec odpowiada za zobowiązania spółki do 103% wysokości swojego udziału). PKO Bank Polski SA nabył 1 udział stanowiący 100% kapitału zakładowego Spółki i uprawniający do 100% głosów na zgromadzeniu wspólników. Cena nabycia wyniosła 2 500 tysięcy złotych. W dniu 30 stycznia 2012 roku Bank dokonał dokapitalizowania wyżej wymienionej Spółki w wysokości 43 milionów UAH (17 212,9 tysiąca złotych). Podstawowym celem nabycia, a następnie funkcjonowania Spółki jest jej wykorzystanie do prowadzenia efektywnej windykacji portfela wierzytelności KREDOBANK SA oraz portfela wierzytelności nabytych przez spółkę Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o.

W dniu 27 stycznia 2012 roku Qualia Development Sp. z o.o. dokonała dopłaty do spółki Qualia Residence Sp. z o.o. w wysokości 13 000 tysięcy złotych.

W dniu 31 stycznia 2012 roku została podpisana ze spółką Qualia Residence Sp. z o.o. umowa sprzedaży przez Bank Ośrodka Wczasowo Wypoczynkowego „Daglezja” w Zakopanem.

W dniu 31 stycznia 2012 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Bankowy Leasing Sp. z o.o. o 9 500 tysięcy złotych. Wszystkie udziały zostały objęte przez Bankowy Fundusz Leasingowy SA – spółkę zależną od Banku – za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych udziałów.

W styczniu i lutym 2012 roku PKO Bank Polski SA dokonał dopłaty do spółki Qualia Development Sp. z o.o. w łącznej wysokości 35 319 tysięcy złotych.

W 2012 roku w okresie do publikacji sprawozdania Bank prowadził działania związane z likwidacją spółki Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o. w celu przejęcia z dniem 1 marca 2012 roku jej majątku, w tym nieruchomości, w której znajduje się siedziba Centrali Banku.

W lutym 2012 roku PKO Bank Polski SA przeprowadził transakcję sprzedaży 2% w udziale spółki Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. spółce „Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością. Ww. transakcja została przeprowadzona w ramach procesu przekształcenia spółki Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. w spółkę zależną od spółki „Inter-Risk Ukraina” Sp. z dodatkową odpowiedzialnością.

W dniu 10 lutego 2012 roku Bank przeprowadził emisję obligacji własnych na podstawie Programu Emisji obligacji na rynek krajowy. Wartość nominalna obligacji wyemitowanych w ramach Emisji wynosi 1 500 000 tysięcy złotych. Wartość nominalna jednej obligacji wynosi 100 tysięcy złotych. Obligacje wyemitowane w ramach Emisji są obligacjami na okaziciela, zerokuponowymi i dyskontowymi. Wykup obligacji emitowanych w ramach Emisji będzie dokonywany po ich wartości nominalnej.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu Banku

23.02.2012	Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu	 (podpis)
23.02.2012	Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
23.02.2012	Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
23.02.2012	Andrzej Kołatkowski	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
23.02.2012	Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
23.02.2012	Jacek Obłękowski	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
23.02.2012	Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)

Podpis osoby, której powierzono
prowadzenie ksiąg rachunkowych

23.02.2012

Danuta Szymańska
Dyrektor Banku

.....
(podpis)